

ЗМІСТ

Визначення понять і термінів. Загальні положення	2
Строк дії Договору. Порядок вступу в дію Договору	5
 Що застраховано за Договором	
• Страхова сума. Франшиза	6
• Територія дії Договору	8
 Що не покривається за Договором	
• Страхові ризики. Страхові випадки	8
• Винятки із Страхових випадків та обмеження страхування	18
 Якщо стався страховий випадок	
• Порядок дій та контактні дані для звернення у разі настання події, що має ознаки Страхового випадку	31
 Виплата страхового відшкодування	
• Документи, необхідні для виплати Страхового відшкодування	32
• Порядок розрахунку, умови та строки здійснення Страхових виплат	34
• Підстави відмови у Страховій виплаті	39
Порядок укладення Договору	40
Порядок внесення змін, дострокового припинення, розірвання Договору, їх правові наслідки. Порядок відмови від Договору	41
Права і обов'язки сторін	43
Порядок вирішення спорів. Відповідальність сторін	47
Додаткові умови	48

1. Визначення понять і термінів. Загальні положення

1.1. Ці Загальні умови страхового продукту “Моє Майно Про” (надалі – Умови) затверджені Наказом № 35 від 29.05.2024 року, вступають в дію з 01.07.2024 року та розміщені на веб-сайті Страховика за посиланням <https://uniqa.ua/storage/insuranceproducts/reports-files/2001-General-terms-29-05-2024.pdf>.

1.2. Ці Умови встановлюють загальні умови страхування і порядок укладення, внесення змін та припинення договорів страхування за страховим продуктом “Моє Майно Про” (надалі – Договори або Договір). Конкретні умови страхування визначаються Сторонами при укладенні Договорів. За згодою Сторін у Договорі можуть бути зазначені також інші умови, що не суперечать цим Умовам та законодавству України. Договори страхування за цим страховим продуктом є договорами комплексного страхування та укладаються:

1.2.1. за класом страхування 8 “Страхування майна від вогню та небезпечного впливу природних явищ”, що включає такі ризики у межах класу страхування:

- страхування майна від вогню (пожежі), крім підпалу;
- страхування майна від вибуху;
- страхування майна від впливу природних явищ (уключаючи бурю, просідання ґрунту та/або інші, передбачені договором метеорологічні, гідрологічні, або геофізичні явища, крім морозу та граду, які за своєю інтенсивністю та площею поширення можуть призвести до пошкодження та/або знищення (загибелі) застрахованого майна).

1.2.2. за класом страхування 9 “Страхування майна від шкоди, заподіяної градом, морозом, іншими подіями (включаючи крадіжку, розбій, грабіж, умисне пошкодження / знищення майна), крім подій, визначених у класі 8” та в межах класу включає ризик страхування майна від шкоди, заподіяної градом, морозом, іншими подіями (уключаючи крадіжку, розбій, грабіж, умисне пошкодження / знищення майна);

1.2.3. за класом страхування 16 – “Страхування інших фінансових ризиків (крім визначених класами 14, 15)” та в межах класу включає страхування можливих збитків (витрат) внаслідок перерви господарської діяльності, у випадку якщо Договором передбачено страхування за вказаним класом (ризиком в межах класу);

1.2.4. за класом 7 (страхування майна, що перевозиться) (надалі – “в частині страхування вантажу”) – майно в процесі перевезення, на праві володіння, користування і розпорядження майном (надалі – вантаж або застрахований вантаж), зазначене у Договорі, з яким пов'язаний страховий інтерес Страхувальника, якщо Договором передбачено страхування за вказаним класом (ризиком в межах класу).

1.3. За цим страховим продуктом **Об'єктом страхування є:**

1.3.1. за групою класів страхування 8 і 9 (страхування майна) (надалі – “в частині страхування майна”) – майно на праві володіння, користування і розпорядження майном (надалі – Застраховане майно), зазначене у Договорі, з яким пов'язаний страховий інтерес Страхувальника. Якщо Договором не передбачено інше, застрахованим Страхувальником може бути майно, що безпосередньо належить Страхувальнику, придбане Страхувальником у кредит, отримане ним за договором оренди, лізингу або що знаходиться у заставі / іпотеці Страхувальника, а також майно, що є власністю третьої особи, якщо воно було передано Страхувальнику для використання, зберігання, продажу тощо;

1.3.2. за класом страхування 16 (страхування інших фінансових ризиків) (надалі – “в частині страхування перерви діяльності”) – можливі збитки чи витрати Страхувальника у зв'язку з перервою діяльності внаслідок дії Страхових ризиків, що призвели до Страхового випадку у разі, якщо Договором передбачено страхування за вказаним класом (ризиком в межах класу);

1.3.3. за класом страхування 7 (страхування майна, що перевозиться) (надалі – “в частині страхування вантажу”) – майно в процесі перевезення, на праві володіння, користування і розпорядження майном (надалі – вантаж або застрахований вантаж), зазначене у Договорі, з яким пов’язаний страховий інтерес Страхувальника, якщо Договором передбачено страхування за вказаним класом (ризиком в межах класу).

1.4. Цей страховий продукт не містить ознак стандартного страхового продукту в розумінні Закону України “Про страхування”.

1.5. Визначення понять і термінів, що вживаються в Договорі, якщо інше не передбачено Договором:

1.5.1. Страхувальник – юридична особа або фізична особа-підприємець, яка уклала із Страховиком Договір або є Страхувальником відповідно до законодавства України.

1.5.2. Вигодонабувач – особа, яка може зазнати збитків у результаті настання Страхового випадку, для отримання страхового відшкодування, якщо інше не передбачено договором страхування. Вигодонабувачами за цим страховим продуктом є юридичні особи або фізичні особи-підприємці.

1.5.3. Страхова сума – грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов Договору зобов’язаний провести виплату при настанні Страхового випадку.

1.5.4. Страховий випадок – подія, передбачена Договором або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов’язок Страховика здійснити виплату страхової суми (страхового відшкодування) Страхувальнику або іншій особі, визначеній у Договорі згідно з умовами Договору.

1.5.5. Страхова виплата (Страхове відшкодування) – грошова сума, яка виплачується Страховиком відповідно до умов Договору при настанні страхового випадку.

1.5.6. Страхове покриття – сукупність строкових, територіальних та вартісних складових страхового захисту, що надається відповідно до Договору. Страхове покриття за конкретним Договором включає сукупність страхових ризиків, на випадок настання яких здійснюється страхування, об’єкт страхування, строк дії, грошовий еквівалент страхового захисту, а також територію дії страхового захисту. За страховим продуктом “Мое Майно Про” строкові та територіальні складові страхового захисту є однаковими для всіх класів страхування (ризиків в межах класів), що передбачені Договором.

1.5.7. Страхова премія (Страховий платіж) – плата у грошовій формі за страхування, яку Страхувальник зобов’язаний сплатити Страховику згідно з Договором.

1.5.8. Страховий інтерес – матеріальна заінтересованість та/або потреба потенційного Страхувальника (іншої особи, визначеної у Договорі) у страхуванні ризиків, пов’язаних з володінням, користуванням і розпорядженням Застрахованим майном.

1.5.9. Страховий тариф – це ставка Страхової премії з одиниці Страхової суми за визначений строк страхового покриття.

1.5.10. Строк страхового покриття – період, протягом якого діє Страхове покриття, та під час якого, в разі настання Страхового випадку, Страховик зобов’язаний здійснити Страхову виплату (відшкодування) відповідно до умов Договору.

1.5.11. Франшиза – це частина збитків, що не відшкодовується Страховиком за будь-яких умов згідно з умовами Договору.

1.5.12. Стандартний страховий продукт – страховий продукт із стандартними (типовими) умовами, які є незмінними та однаковими для невизначеного кола клієнтів.

1.5.13. Працівники Страхувальника – фізичні особи, які виконують роботу на підставі укладеного із Страхувальником трудового договору (контракту), у тому числі які працюють за сумісництвом; фізичні особи, які виконують роботу або діють за дорученням (завданням) Страхувальника відповідно до цивільно-правового договору; студенти та учні, що проходять навчальну або виробничу практику у Страхувальника; якщо інше не передбачено Договором.

1.5.14. Треті особи – особи, що не є Страхувальником (Вигодонабувачем) або його працівником, якщо інше не передбачено Договором.

1.5.15. Компетентні органи – це державні органи, до компетенції яких належить ліквідація наслідків подій, аналогічних до страхових ризиків, встановлення причин та обставин настання цих подій, оцінка їх наслідків, а також надання офіційних роз’яснень щодо питань, що мають відношення до майна, яке втрачене (знищене) або пошкоджене внаслідок страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором.

1.5.16. Знос майна – фізичний та функціональний знос у вигляді втрати вартості майна порівняно з вартістю аналогічного нового майна, якщо інше не передбачено Договором, зумовлений частковою або повною втратою первісних технічних, технологічних, функціональних якостей майна внаслідок його експлуатації або старіння.

1.5.17. Будівлі та споруди, що не експлуатуються – будівлі та (або) споруди, що не введені в експлуатацію або будівлі (споруди), в яких не ведеться господарська діяльність та в них відключені (але передбачені) системи комунального забезпечення (електропостачання, водопостачання, опалення, каналізація, газифікація), якщо інше не передбачено Договором.

1.5.18. Інформаційно-комунікаційна система (надалі – ІКС) – сукупність інформаційних та електронних комунікаційних систем, які у процесі обробки інформації діють як єдине ціле.

1.5.19. Категорії майна, що приймаються на страхування. Категорії майна, зазначені у цих Умовах, є застрахованими тільки тоді, коли вони зазначені у Договорі як Застраховане майно.

1.5.20. Нерухоме майно:

1.5.20.1. Будівля / споруда / приміщення з внутрішнім оздобленням (ремонт), включаючи комунікації – конструктивні елементи будівлі, споруди, приміщення із зовнішнім та внутрішнім оздобленням, включаючи інженерно-комунікаційні мережі та системи, звичайне скло (за умови, що площа окремого скла не перевищує 1,5 м² та воно є звичайним віконним), якщо інше не передбачено Договором.

1.5.20.2. Будівля / споруда / приміщення без внутрішнього оздоблення (ремонт), включаючи комунікації – конструктивні елементи будівлі, споруди, приміщення із зовнішнім оздобленням, включаючи інженерно-комунікаційні мережі та системи, звичайне скло (за умови, що площа окремого скла не перевищує 1,5 м² та воно є звичайним віконним), якщо інше не передбачено Договором.

1.5.20.3. Будівля / споруда / приміщення без внутрішнього оздоблення (ремонт) та комунікацій – конструктивні елементи будівлі, споруди, приміщення із зовнішнім оздобленням, включаючи звичайне скло (за умови, що площа окремого скла не перевищує 1,5 м² та воно є звичайним віконним), якщо інше не передбачено Договором.

1.5.20.4. Внутрішнє оздоблення (ремонт) – оздоблення стін, стель, підлог, внутрішнє покриття різними декоративними панелями, пластиковою або керамічною плиткою, некапітальні, в тому числі, рухомі перегородки у приміщеннях, покриття підлоги, підвісні, натяжні стелі, стаціонарно встановлене сантехнічне обладнання, плити, раковини, стаціонарні кріплення для освітлювальних приладів та карнизів, плінтуси, внутрішні підвіконня, дверні та віконні блоки, двері (у т. ч. фурнітура та наповнення), дверні замки та ручки, лиштви, елементи художнього оформлення підлоги, стін, стель, якщо інше не передбачено Договором.

1.5.20.5. Інженерно-комунікаційні мережі та системи (комунікації) – системи електро-, газо-, водо- та тепlopостачання (включаючи котли для опалення та батареї), лічильники, системи каналізації, системи подачі та витяжки повітря, централізовані системи вентиляції та кондиціювання повітря, вбудовані системи попередження та гасіння пожежі, ліфти та ліфтове обладнання, що приховані в стінах, підлогах та/або стелях будівлі або споруди, а також електрична проводка, електричні, телефонні та телевізійні кабелі, телекомунікаційні системи, що є невід'ємною частиною будівлі або споруди, якщо інше не передбачено Договором.

1.5.20.6. Скло – скляні стіни, віконне і дверне скло, віконні та дверні рами, внутрішні перегородки із скла, дзеркала та інші скляні елементи (якщо площа окремого елемента скла перевищує 1,5 м² та не є звичайним віконним), якщо інше не передбачено Договором.

1.5.20.7. Цілісний майновий комплекс – конструктивні елементи будівель/споруд за визначеною адресою з внутрішнім та зовнішнім оздобленням, комунікаціями, склом (за умови, що площа окремого елемента скла не перевищує 1,5 м² та воно є звичайним віконним), якщо інше не передбачено Договором.

1.5.20.8. Земельна ділянка – частина земної поверхні з установленими фіксованими межами, певним місцем розташування, складом функціональних компонентів території, природними властивостями, фізичними параметрами, правовим і господарським станом.

1.5.21. Рухоме майно, крім товарно-матеріальних цінностей:

1.5.21.1. Виробничі машини та обладнання – обладнання, що призначене для

забезпечення виробничої діяльності Страхувальника, у тому числі прилади, устаткування, конструктивні елементи, комунікації та фундаменти машин, якщо інше не передбачено Договором.

1.5.21.2. Торгівельне обладнання – предмети облаштування приміщення, призначеного для проведення торгівлі та надання послуг: стелажі, меблі, настінні комплекси, прилавки, холодильне (морозильне) обладнання, якщо інше не передбачено Договором страхування, якщо інше не передбачено Договором.

1.5.21.3. Офісне обладнання – предмети офісної обстановки, вжитку та користування, що призначене для забезпечення роботи організації (меблі, предмети інтер'єру, комп'ютерна техніка, оргтехніка, електронна техніка, побутова техніка), якщо інше не передбачено Договором.

1.5.22. Товарно-матеріальні цінності (надалі - ТМЦ):

1.5.22.1. Товарно-матеріальні цінності: готова продукція;

1.5.22.2. Товарно-матеріальні цінності: сировина;

1.5.22.3. Товарно-матеріальні цінності: запаси товарів на складах/магазинах;

1.5.22.4. Товарно-матеріальні цінності: незавершене виробництво;

1.5.22.5. Товарно-матеріальні цінності: інвентар.

1.5.23. Транспортні засоби, спеціальна техніка на зберіганні.

1.6. До електричних та електронних пристроїв, якщо інше не передбачено Договором, відносяться об'єкти, в яких виробляється, передається, перетворюється або використовується електроенергія (в тому числі електричні кабелі та проводка).

1.7. Локаут – тимчасова зупинка роботи або суттєве скорочення обсягів виробництва підприємства роботодавцем, одночасно з припиненням виплати зарплати працівникам з метою економічного впливу роботодавця на працівників для пом'якшення наслідків страйку або умов, які страйк висуває, якщо інше не передбачено Договором та (або) законодавством України.

1.8. Конфіскація – позбавлення права власності на майно за рішенням суду у якості санкції за вчинення правопорушення у випадках, встановлених законом, якщо інше не передбачено Договором та/або законодавством України.

1.9. Реквізиція – примусове відчуження майна з метою суспільної необхідності на підставі та в порядку, встановленому чинним законодавством, за умови відшкодування його вартості, якщо інше не передбачено Договором та/або законодавством України.

1.10. Мародерство – незаконне привласнення чужого майна, використовуючи безкарність в окремих трагічних ситуаціях, як наприклад, під час природних катастроф або бойових дій; часто супроводжується актами насилля, якщо інше не передбачено Договором та/або законодавством України.

1.11. Необережні дії – дії, які винна особа вчинила ненавмисно, незалежно від того чи вона могла (повинна була) передбачити можливість заподіяння шкоди, якщо інше не передбачено Договором та/або законодавством України.

1.12. Страховий акт – документ, який підтверджує рішення Страховика щодо визнання Страхового випадку та регламентує розмір та порядок виплати Страхового відшкодування. Страховий акт оформлюється у строки, що передбачені Договором, та підписується Страховиком.

2. Строк дії Договору. Порядок вступу в дію Договору

2.1. Строк дії Договору встановлюється за згодою Сторін і зазначається у Договорі.

2.2. Якщо інше не передбачено Договором, Договір набирає чинності та Страхове покриття починає діяти з 00 годин 00 хвилин дати, наступної за датою сплати Страхової премії (першої частини Страхової премії, якщо загальна Страхова премія сплачується частинами) в розмірі та у строк, які зазначені у Договорі, але не раніше 00 годин 00 хвилин дати, зазначеної у Договорі як дата початку строку дії Договору. Датою оплати Страхової премії вважається дата надходження коштів на рахунок Страховика.

2.3. Якщо інше не передбачено Договором, Договір діє до 00 годин 00 хвилин за київським часом дати, що зазначена у Договорі як дата закінчення строку дії Договору, якщо інші обставини передбачені Договором, не призвели до дострокового припинення дії Договору з урахуванням умов Договору щодо сплати Страхового платежу.

2.4. Якщо інше не передбачено Договором, Страховик звільняється від обов'язку щодо

виплати страхового відшкодування за події, на момент настання яких існувала прострочена заборгованість щодо сплати відповідної частини Страхової премії за Договором.

2.5. Строк дії Договору може бути продовжений за згодою Сторін після погодження Сторонами всіх істотних умов Договору на наступний період страхування шляхом укладення додаткової угоди, яка є невід'ємною частиною Договору, якщо інше не передбачено Договором.

3. Страхова сума. Франшиза

3.1. Страхова сума є максимальною сумою, що може бути виплачена Страхувальнику за усіма страховими випадками, що сталися протягом строку дії Договору страхування, якщо інше не передбачено Договором.

3.2. Страхова сума може бути встановлена по групі (категорії) Застрахованого майна, по кожній одиниці Застрахованого майна та за Договором страхування загалом (загальна Страхова сума).

3.3. Договором можуть бути встановлені ліміти (субліміти) страхової суми (надалі – ліміти відшкодування) Страховика. Ліміт відшкодування Страховика – грошова сума в межах страхової суми, що встановлює та/або обмежує суму страхового відшкодування за окремим Страховим випадком / Страховим ризиком, групою Страхових ризиків, групою (категорією) Застрахованого майна, одиницею Застрахованого майна, видом додаткових витрат, додаткових умов страхування. Ліміт відшкодування входить до Страхової суми.

3.4. Страховик не несе відповідальності і не відшкодовує ту частину збитків, що перевищує Страхову суму (відповідний ліміт відшкодування) за Договором.

3.5. Якщо інше не передбачено Договором, після виплати страхового відшкодування Страхова сума зменшується на суму виплаченого відшкодування. Якщо інше не передбачено Договором, Страхова сума вважається зменшеною з дати настання Страхового випадку. У разі відновлення або заміни втраченого або пошкодженого Застрахованого майна Страхувальник за погодженням із Страховиком має право за додаткову Страхову премію відновити (змінити) Страхові суми до необхідного розміру в межах вартості, що зазначена у Договорі як вартість для визначення розміру збитку.

3.6. Якщо виявиться, що Страхова сума за окремою одиницею Застрахованого майна, що зазначена в Договорі, менше за Відновлювальну / Дійсну вартість цього майна на дату настання Страхового випадку, то Страховик відшкодовує Страхувальнику частину збитків, що понесені останнім, пропорційно відношенню Страхової суми до Відновлювальної / Дійсної вартості цього майна, визначеної на дату настання Страхового випадку (умова про неповне страхування, страхування у частці), якщо інше не передбачено Договором. У разі потреби Страховик може вимагати документального підтвердження заявленої Страхувальником Страхової суми.

3.7. Вартість для визначення розміру збитку.

Якщо інше не передбачено Договором Вартістю для визначення розміру збитку вважається Нова відновлювальна або Дійсна вартість. Якщо інше не передбачено Договором, під Новою відновлювальною / Дійсною вартістю розуміють:

3.7.1. для Нерухомого майна (будівлі та споруди) – вартість будівництва нового, аналогічного за призначенням, конструкцією та матеріалам, що використовуються, будинку або споруди у даній місцевості без урахування зносу та експлуатаційно-технічного стану застрахованого майна / з урахуванням зносу та експлуатаційно-технічного стану, що визначається незалежними експертами;

3.7.2. для Внутрішнього оздоблення будівель, споруд, приміщень – виходячи з розміру витрат, необхідних для повторного проведення оздоблювальних робіт (включаючи вартість матеріалів), що за обсягом та якістю відповідають оздобленню, що застраховане без урахування зносу та експлуатаційно-технічного стану застрахованого майна / з урахуванням зносу та експлуатаційно-технічного стану, що визначається незалежними експертами;

3.7.3. для Земельної ділянки – у розмірі ринкової вартості земельної ділянки для даної місцевості, аналогічно тій, що приймається на страхування, за своїми проектними характеристиками;

3.7.4. для Рухомого майна (промислових машин та обладнання) – вартість заміни майна на таке ж нове або аналогічне йому за призначенням, продуктивністю та іншим технічним характеристикам, включаючи витрати по доставці та монтажу, митні збори та платежі (без врахування зносу та експлуатаційно-технічного стану застрахованого майна / з

урахуванням зносу та експлуатаційно-технічного стану), а також інші обов'язкові платежі;
3.7.5. для Рухомого майна (торгівельного, офісного та іншого обладнання) – вартості придбання аналогічних за призначенням та якістю нових предметів без урахування зносу та експлуатаційно-технічного стану застрахованого майна / з урахуванням зносу та експлуатаційно-технічного стану, що визначається незалежними експертами;

3.7.6. для Скла – вартості придбання аналогічного за призначенням та якістю скла без урахування зносу та експлуатаційно-технічного стану застрахованого майна / з урахуванням зносу та експлуатаційно-технічного стану, що визначається незалежними експертами, а також затрат на монтажні роботи;

3.7.7. для Транспортних засобів, спеціальної техніки на зберіганні – вартість заміни майна на таке ж нове або аналогічне йому за призначенням, продуктивністю та іншим технічним характеристикам, включаючи витрати по доставці та монтажу, митні збори та платежі (без врахування зносу та експлуатаційно-технічного стану застрахованого майна / з урахуванням зносу та експлуатаційно-технічного стану), а також інші обов'язкові платежі;

3.7.8. для товарних та матеріальних запасів:

- виготовлених Страхувальником (як завершеного, так і незавершеного виробництва) – за собівартістю виробництва, виходячи з сукупних витрат, необхідних для їх повторного виготовлення, але не вище цін, за якими вони могли би бути продані на дату настання Страхового випадку;
- які Страхувальник реалізовує, а також для сировини, напівфабрикатів, закуплених Страхувальником за собівартістю придбання, – виходячи з сукупних витрат, необхідних для повторної їх закупівлі, але не вище цін, за якими вони могли би бути продані на дату настання Страхового випадку.

3.8. Додатково у разі страхування товарних та матеріальних запасів.

Якщо інше не передбачено Договором, для страхування товарних та матеріальних запасів Вартість для визначення розміру збитку обмежена величиною середньомісячного залишку (розраховується на підставі статистики (мінімум річної, якщо підприємство не є новим) шляхом сумування середніх залишків по місяцях та ділення такої суми на кількість місяців) / максимального залишку (вартості максимального завантаження складу, торгового приміщення тощо на підставі статистики зберігання (мінімум річної, якщо підприємство не є новим) та (або) можливостей місця зберігання або плану, якщо склад є новим).

3.9. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування перерви діяльності Страхова сума, в залежності від того, які Застраховані збитки зазначені у Договорі, визначається у розмірі (водночас у будь-якому разі до такої суми не включаються та не підлягають відшкодуванню податки та збори, а саме: податок на додану вартість, будь-які податки з обороту, доходу, а також інші податки та збори для яких базою розрахунку є дохід від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг):

- маржинального доходу від застрахованої господарської діяльності за строк, що дорівнює періоду відшкодування (надалі - "ПВ") Страховика. Такий дохід розраховується пропорційно фактично отриманому маржинальному доходу за попередній фінансовий рік, що передує даті початку строку дії Договору. Також при розрахунку враховуються заплановані зміни (плановий ріст або падіння), тренди та (або) тенденції на підприємстві, на ринку, у галузі, країні, світі та ін. (надалі – тренди), що можуть вплинути на фінансовий результат протягом строку дії Договору та у період з останнього дня строку дії Договору, що дорівнює ПВ. Якщо Застрахована діяльність ведеться менше одного фінансового року до дати початку дії цього Договору, розрахунок здійснюється на підставі планових / бюджетних показників (з урахуванням трендів);
- чистого доходу від орендних платежів за строк, що дорівнює ПВ Страховика. Такий дохід розраховується пропорційно фактично отриманому маржинальному доходу за попередній фінансовий рік, що передує даті початку строку дії Договору. Також при розрахунку враховуються заплановані зміни (плановий ріст або падіння), тренди, що можуть вплинути на фінансовий результат протягом строку дії Договору та у період з останнього дня строку дії Договору, що дорівнює ПВ. Якщо Застрахована діяльність ведеться менше одного фінансового року до дати початку дії цього Договору, розрахунок здійснюється на підставі планових / бюджетних показників (з урахуванням трендів).

3.10. Якщо інше не передбачено Договором, за Договором застосовується безумовна Франшиза, тобто Страховик у всіх випадках виплачує страхове відшкодування за вирахуванням суми встановленої Франшизи. Розмір Франшизи може встановлюватися за згодою Сторін у відсотках від Страхової суми, або у відсотках від суми збитку, або в абсолютному грошовому еквіваленті, або у кількісному значенні (наприклад, у секціях, метрах, одиницях тощо). Якщо протягом строку дії Договору мали місце кілька Страхових випадків, розмір Франшизи вираховується від суми розрахованого збитку при розрахунку страхового відшкодування за кожним та будь-яким випадком.

3.11. якщо внаслідок одного Страхового випадку пошкоджено декілька застрахованих об'єктів або груп об'єктів, для яких у Договорі передбачені окремі Франшизи, то Франшизи враховуються при розрахунку страхового відшкодування по кожному об'єкту або групі об'єктів, якщо Договором не передбачено інше.

3.12. Договором може бути передбачено застосування Франшизи за Договором та/або спеціальних Франшиз щодо окремих спеціальних умов страхування, ризиків, одиниць або категорій Застрахованого майна тощо.

3.13. Якщо Договором встановлена часова франшиза та строк перерви діяльності перевищує її значення, то при розрахунку розміру страхового відшкодування часова франшиза перераховується у грошовий еквівалент, що розраховується як добуток суми втраченого маржинального доходу (або чистого доходу від орендних платежів, залежно від того, що зазначено як Застраховані збитки у Договорі) та відношення часової франшизи (у робочих днях) до загального періоду перерви у застрахованій господарській діяльності (у робочих днях) (або ПВ, в залежності від того, який строк є меншим) відповідно до розрахунку у п. 9.18 цих Умов, якщо інше не передбачено Договором.

3.14. Зміни до Договору із перерахунком Страхової суми та суми Страхової премії вносяться в письмовій формі за взаємною згодою Сторін. Водночас Страховик визначає розмір додаткової Страхової премії, яку Страхувальник сплачує до набуття чинності змін, що були внесені до Договору, якщо інше не передбачено Договором.

4. Територія дії Договору

4.1. Територією дії Договору є лише адреса або територія страхування, що зазначена у Договорі, та Україна для Спеціальних умов страхування, що передбачають страхування за межами, передбачених у Договорі адрес або територій.

4.2. Дія Договору не поширюється на зони воєнних конфліктів і масових заворушень, тимчасово окуповані території України, що визначені нормативно-правовими актами України, а також на території України, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та населені пункти і території, що розташовані на лінії розмежування або знаходяться в зоні воєнних дій будь-якого характеру, або у безпосередній близькості до них (до 60 км), незалежно від офіційного визнання війни за нормами права, якщо інше не передбачено Договором.

4.3. Договір не діє на території місцевості, де офіційно оголошено надзвичайний стан, або в зоні, яка має статус або офіційно визнана компетентними державними органами зоною можливого стихійного лиха, якщо таке оголошення було зроблено до укладання Договору, якщо інше не передбачено Договором.

4.4. При вилученні Застрахованого майна (стосується винятково Рухомого майна) з Території дії Договору, дія Страхового покриття стосовно такого майна призупиняється з моменту його вилучення на час його вилучення, якщо інше не передбачено Договором.

5. Страхові ризики. Страхові випадки

5.1. Страховими ризиками в частині страхування майна є:

5.1.1. Пожежа, крім підпалу – процес неконтрольованого горіння, що виникло через об'єктивні причини поза місцями, які спеціально призначені для його розведення та підтримання, або якщо горіння розповсюдилось за межі таких місць, та яке може розповсюджуватися спонтанно та довільно. При настанні Страхового випадку, Страховик також відшкодовує збитки, що виникли внаслідок впливу на Застраховане майно продуктів горіння, гарячих газів, високої температури і заходів з пожежогасіння, застосованих з метою гасіння або запобігання подальшого поширення вогню, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.2. Вибух – раптове та стрімке виділення великої кількості енергії за короткий період часу, засноване на прагненні газів чи парів до розширення. Страхування на випадок вибуху передбачає страхування від знищення або пошкодження Застрахованого майна в результаті вибуху газу, що використовується для побутових та промислових цілей, вибуху парових котлів, газосховищ, газопроводів, газових апаратів та іншого подібного устаткування. Збитки внаслідок знищення або пошкодження Застрахованого майна підлягають відшкодуванню також у випадку, якщо джерело вибуху знаходилось за межами території та адреси страхування, що зазначені у Договорі, але з об'єктивних причин наслідки вибуху розповсюдились на територію страхування, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.3. Удар блискавки – пряме влучення розряду атмосферної електрики в Застраховане майно. Під збитком, завданім ударом блискавки, розуміють збиток, завданий Застрахованому майну в результаті безпосереднього термічного впливу (спалення) та механічної дії (вм'ятини тощо) на нього блискавки, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.4. Падіння літаючих апаратів – падіння на Застраховане майно пілотованого літального апарату, його частин, вантажу та багажу, інших предметів, осіб (включаючи екіпаж), що ним перевозиться, та/або витік палива та/або інших технічних речовин, що знаходиться в баках, ємностях літального апарату, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5. Стихійні явища, якщо інше не передбачено Договором:

5.1.5.1. Шторм, ураган, буря, смерч, шквал – викликаний погодними умовами рух повітряних мас із швидкістю вітру 17,2 - 25 м/с і більше, що призвів до знищення або пошкодження Застрахованого майна безпосередньо внаслідок механічної дії швидкісного напору вітру в результаті шторму, урагану, бурі, смерчу, шквалу; або зіткнення з будь-якими матеріалами, предметами, уламками, що підхоплені та переносяться та/або рухаються та/або впали під впливом швидкісного напору вітру, виключаючи будь-які збитки внаслідок опосередкованого впливу таких явищ, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.2. Злива – випадіння опадів у кількості 30 мм та більше за період не більше 1 години, якщо інше не передбачено Договором..

5.1.5.3. Сильний дощ – рідкі та змішані опади (дощ, зливовий дощ, мокрий сніг, дощ зі снігом) у кількості не менше 50 мм за період не більше 12 годин або безперервний дощ (з перервами не більше однієї години) протягом декількох діб, при якому за період до 2 (двох) діб випадає не менше 120 мм опадів, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.4. Сильний снігопад – випадіння опадів снігу за 12 годин у кількості 20 мм і більше, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.5. Наліпання снігу, обмерзання – утворення тонкого шару льоду внаслідок намерзання переохолоджених капель дощу або туману, або наліпання шару мокрого та/або замерзлого снігу на відкритих елементах Застрахованого майна, що призводить до його пошкодження (механічної деформації) або знищення під вагою льоду або мокрого та/або замерзлого снігу, якщо це сталося під час снігопаду, дощу або туману або не пізніше, ніж через 24 години з моменту закінчення снігопаду, дощу, туману, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.6. Тиск снігового покриву – пошкодження або руйнування будівель, споруд під вагою снігу у випадках, якщо тиск снігу перевищив навантаження, що були розраховані і закладені при проектуванні конкретного об'єкту, якщо інше не передбачено Договором. Страховик відшкодовує збиток внаслідок тиску снігового покриву, якщо він стався протягом 36 годин з моменту закінчення випадіння снігу внаслідок сильного снігопаду у визначенні цього Договору, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.7. Схід лавини – схід величезної маси снігу, що зривається із гірського схилу і рухається донизу з великою швидкістю. Разом із збитками внаслідок механічної дії мас снігу та льоду, відшкодовуються збитки внаслідок тиску повітря, що супроводжує сніжну лавину, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.8. Обвал – відрив та падіння значної кількості ґрунту (гірських порід, піску та ін.), яке трапляється на крутих та уривчастих схилах, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.9. Обвал скельної породи, каменепад – обумовлене природними силами відокремлення та падіння породних мас на місцевості, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.10. Селевий потік – рух ґрунтів, води та інших компонентів, що прийшли в рух у результаті природного впливу води, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.11. Зсув – повільний спадний рух значної кількості ґрунту (гірських порід, піску, та ін.) вниз по схилу, обумовлений силою тяжіння, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.12. Просідання ґрунту - природне просідання ґрунту над природними порожнинами (впадинами, тріщинами у породі), якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.13. Повінь, паводок, водопілля – фаза водного режиму річки, яка характеризується найбільшою водністю і значним відносно тривалим підняттям рівня води (перевищенням критичного значення рівня води стоячого або проточного водоймища) внаслідок весняного танення снігу (весняна повінь) або надзвичайних атмосферних опадів, у тому числі яка може спричинити прориви гребель (дамб, шлюзів тощо) з утворенням проривного паводку та зворотної води, що викликана цими явищами, за винятком будь-яких збитків, що сталися внаслідок опосередкованого впливу таких явищ, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.14. Землетрус – підземні поштовхи та коливання земної поверхні більшої або меншої сили, що виникають внаслідок раптових зсувів і розривів в земній корі та верхній частині мантії Землі, які передаються на значні відстані у вигляді пружних коливань. Збитки від землетрусу підлягають відшкодуванню тільки за умови, що при проектуванні, будівництві та експлуатації застрахованих будівель та споруд або будівель та споруд, у яких знаходилось Застраховане майно, належним чином враховані сейсмічні та геологічні умови місцевості, у якій розташовані такі будівлі та споруди, що підтверджується відповідною проектною та будівельною документацією, , якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.15. Град – опади у вигляді щільних льодових частинок, які випадають переважно в теплі пори року з потужних купчасто-дощових хмар, найчастіше під час грози або разом зі зливою, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.5.16. Дії ґрунтових вод – знищення або пошкодження Застрахованого майна водою першого від поверхні землі водоносного горизонту, розташованого на першому водоупорному шарі, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.6. Протиправні дії третіх осіб.

Будь-які протиправні дії третіх осіб, що застраховані за Договором, мають бути кваліфіковані компетентними органами як злочин або протиправне діяння (крадіжка зі зломом, грабіж, розбій, протиправні дії третіх осіб, що направлені на пошкодження або знищення Застрахованого майна, хуліганство, вандалізм ін.) відповідно до чинного законодавства України. Не визнаються страховим випадком та не сплачується страхове відшкодування щодо збитків внаслідок дій, що кваліфіковані компетентними органами інакше, ніж передбачено цим пунктом Умов, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.6.1. Протиправні дії третіх осіб: крадіжка зі зломом, грабіж, розбій.

а) Крадіжка зі зломом – таємне проникнення злочинця у застраховані приміщення або приміщення, де знаходиться Застраховане майно, внаслідок видавлювання або злому дверей, вікон або інших частин будівлі, крізь отвори, які не призначені для входу в приміщення і являють собою ускладнені перешкоди, й викрадення майна із замкнених приміщень, із застосуванням інструментів або підроблених ключів або справжніх ключів, які були привласнені злочинцем шляхом крадіжки зі зломом, грабежу, розбою. Одного факту зникнення майна з місця страхування недостатньо для доказу та визнання використання підроблених ключів або справжніх ключів, що були викрадені в результаті крадіжки зі зломом, грабежу, розбою, якщо інше не передбачено Договором.

Крадіжка зі зломом – це також випадки, коли зловмисник зламує в межах застрахованих приміщень або приміщень, де знаходиться Застраховане майно предмети, що використовуються в якості сховища для майна, або відкриває їх за допомогою засобів, що передбачені у п. А та з врахуванням його умов. Водночас страхування не надається на території приміщень, які використовуються у службових або господарських цілях, також третіми особами, а не тільки Страхувальником (Вигодонабувачем), членами його родини та його працівниками, якщо інше не передбачено Договором.

Крадіжка зі зломом – це також випадки, коли зловмисник вилучає предмети із закритих приміщень, куди він проник раніше звичайним шляхом, у яких продовжував

залишатися до їх закриття та використав засоби, вказані у п. А та з врахуванням його умов, для виходу із приміщення, або вилучає предмети із закритих приміщень за допомогою спеціальних пристроїв або пристосувань без проникнення власне у приміщення.

б) Грабіж – відкрите викрадення чужого майна, поєднане з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства, якщо інше не передбачено Договором.

с) Розбій – напад з метою заволодіння чужим майном (у т.ч. індивідуальним майном громадян), поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.6.2. Протиправні дії третіх осіб, що направлені на пошкодження або знищення Застрахованого майна, підпал, хуліганство, вандалізм – навмисні дії третіх осіб, спрямовані на пошкодження та/або знищення майна та інші дії, спрямовані на приведення майна у непридатний для експлуатації / використання стан, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.7. Пошкодження водою внаслідок аварії водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем і підключених до них побутових пристроїв – виливання води, що раптово та непередбачувано вийшла з систем водопостачання, опалення, каналізації або стаціонарно під'єднаних до них апаратів та приладів (таких як крани, вентиля, баки, ванни, радіатори, опалювальні котли тощо) внаслідок раптового розриву труб або будь-якого іншого пошкодження таких систем та апаратів, що до них під'єднані. До води прирівнюються пара та рідини, що використовуються з метою опалення або охолодження, такі як солоня вода, олія, холодоагенти та ін., якщо інше не передбачено Договором. Страховик також відшкодовує витрати на усунення пошкоджень або втрат, що завдані самим трубопроводом внаслідок їх розриву, але у такому разі за кожним Страховим випадком відшкодовуються витрати, що не перевищують вартість заміщення двох погонних метрів пошкодженої ділянки труб, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.8. Проникнення води чи інших рідин із сусідніх приміщень – проникнення води чи інших рідин із сусідніх приміщень внаслідок необережних дій третіх осіб, а також випадків, що передбачені ризиками Пошкодження водою внаслідок аварії водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем і підключених до них побутових пристроїв, спрацьовування систем пожежогасіння, що сталися у приміщеннях третіх осіб, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.9. Спрацьовування систем пожежогасіння (спринклерної, дренчерної та ін.) – помилкове, непередбачуване і не викликане необхідністю включення пристроїв та устаткування, що безпосередньо відносяться до автоматичних систем пожежогасіння, всупереч встановленим нормам їх експлуатації. Страховик відшкодовує збитки, завдані майновим інтересам Страхувальника (Вигодонабувача) внаслідок зазначених подій лише за умови, що автоматична система пожежогасіння була виготовлена (встановлена) організаціями, що мають офіційний дозвіл на їх виготовлення (продаж і монтаж), належним чином експлуатується і регулярно перевіряється спеціалізованими установами технічного контролю, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.10. Бій скла.

Страховик надає страховий захист Застрахованому майну від пошкодження або знищення внаслідок бою скла з будь-якої причини, що не підпадає під виняток та обмеження цього Договору. Страховик надає страховий захист Застрахованому майну від пошкодження або знищення внаслідок бою скла, що вже є встановленим у віконні або дверні рами, або змонтованим у місцях їхнього кріплення, внаслідок їхнього випадкового, ненавмисного розбиття з будь-якої причини, якщо інше не передбачено Договором. Додатково щодо застрахованого скла (скляних виробів) встановлюються такі вимоги безпеки, якщо інше не передбачено Договором:

- не допускається відігрів скляних вікон, виробів, конструкцій, що замерзли, за допомогою нагрівальних приладів і гарячої води;
- опалювальні прилади, плити або елементи теплонесучих конструкцій повинні розташовуватися, якщо інше не передбачено Договором страхування, на відстані не менше 30 см від поверхні застрахованого скла.

5.1.11. Наїзд на Застраховане майно наземних транспортних засобів, в т.ч. рейкових – безпосереднє зіткнення наземного транспортного засобу, зокрема того, що рухається рейками, зі Застрахованим майном, що призвело до повного знищення або пошкодження Застрахованого майна. Страховик також відшкодовує збитки, заподіяні внаслідок пошкодження або знищення огорож (заборів) земельних ділянок, якщо вони входять до складу Застрахованого майна за Договором, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.12. Пошкодження димом (що вирвався з печей, коптилень, опалювальних установок) – безпосереднє знищення або пошкодження Застрахованого майна димом (сажею, кіптявою), що раптово, непередбачено (не за призначенням) вирвався з пристроїв, що знаходяться на застрахованій території, (плавильних печей, топків, коптилень та ін.), якщо інше не передбачено Договором.

5.1.13. Звуковий удар – вплив ударної хвилі, викликані літаючим апаратом при переході звукового бар'єру швидкості та також дії вихрового сліду від турбін літака, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.14. Падіння предметів, напад тварин – падіння на Застраховане майно під впливом сили тяжіння предметів або їх частин, таких як дерев, гілок, стовпів, стаціонарних радіо- та телевізійних антен, стаціонарних супутникових антен, щогл та пошкодження або знищення майна в результаті нападу сільськогосподарських тварин тощо, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.15. Падіння на Застраховане майно метеоритів.

5.1.16. Замерзання комунальних систем (водопровідної, каналізаційної, систем опалення, пожежогасіння) – раптове замерзання рідини в системах і мережах, включаючи крани, вентиля, баки, ванни, радіатори, опалювальні котли, бойлери та ін. внаслідок аварійного відключення системи опалення по незалежним від Страхувальника причинам. Страховик також відшкодовує витрати по розморожуванню труб, батарей опалення, що знаходяться в застрахованому приміщенні або будівлі, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.17. Механічний вплив – знищення або пошкодження Застрахованого майна в результаті проведення третіми особами ремонту або переобладнання (перепланування, зміни) сусідніх будівель та/або споруд та/або приміщень, що не належать Страхувальнику (Вигодонабувачу), якщо інше не передбачено Договором.

5.1.18. Поломки машин та обладнання – пошкодження (відмова, поломка) або знищення застрахованих машин та обладнання (частин застрахованих машин та обладнання) внаслідок раптового та непередбачуваного впливу на них внутрішнього фактору, а саме, якщо інше не передбачено Договором:

5.1.18.1. непередбачувані поломки або дефекти, помилки в конструкції та розрахунках, помилки при виготовленні та монтажу, дефекти лиття або використаного матеріалу;

5.1.18.2. помилки при обслуговуванні, необережність або недбалість обслуговуючого персоналу;

5.1.18.3. гідравлічний удар або нестача води в резервуарах (казанах), які працюють за допомогою пару або рідини;

5.1.18.4. фізичний вибух (раптовий розрив працюючої під тиском машини (казана, резервуара, що працює під тиском, і та ін.) внаслідок впливу внутрішнього тиску пару, газу або рідини, що призвело до фізичного руйнування будь-якої частини машини та викиду робочого тіла машини);

5.1.18.5. коротке замикання, перевантаження в електромережі, падіння напруги та інші електричні ризики;

5.1.18.6. перевантаження, перегрів, вібрації, розладу, заклинювання, засмічення сторонніми предметами, дія відцентрової сили або втома матеріалу;

5.1.18.7. розрив тросів та ланцюгів, падіння застрахованих предметів, їхнього удару об інші предмети та інші механічні пошкодження;

5.1.18.8. вихід з ладу вимірювальних приладів, контрольних систем і систем безпеки;

5.1.18.9. дії низьких температур.

5.1.19. Терористичний акт – застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини, або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або

невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), якщо інше не передбачено законодавством України.

Терористичний акт – дії, що кваліфікуються як злочин у відповідності до чинного кримінального законодавства України.

5.1.20. Серія послідовних подій у разі страхування терористичного акту.

Серія послідовних подій, що сталися в результаті терористичного акту, вважається одним страховим випадком, якщо такі події мали місце протягом послідовних 72 годин та були виконані під єдиним керівництвом, з єдиною метою або з єдиної причини. Страховик не відшкодовує будь-які збитки внаслідок терористичного акту, що вчинені до дати початку строку дії Договору або після його закінчення, крім випадків, коли перша атака (з серії, що продовжувалася послідовно 72 години) сталася до закінчення строку дії Договору, якщо інше не передбачено Договором.

5.1.21. Страйки та масові заворушення – страйки або громадські заворушення, або будь-які дії чи діяльність, які вважаються такими або які можуть призвести до бунту, страйку чи громадських заворушень. Термін "масові заворушення" включає також робочі страйки, умисне припинення або сповільнення темпів роботи та локаути, якщо інше не передбачено Договором. Страхування за ризиком **Страйки та масові заворушення**, якщо інше не передбачено Договором, діє щодо знищення (загибелі) або пошкодження Застрахованого майна безпосередньо в результаті:

5.1.21.1. дії будь-якої особи, яка бере участь разом з іншими особами в будь-яких страйках або масових заворушеннях;

5.1.21.2. дії будь-якого утвореного в законному порядку органу влади щодо попередження або спроби попередження будь-яких масових заворушень, або зведення до мінімуму наслідків будь-якого такого порушення;

5.1.21.3. навмисної дії будь-якого страйкаря або працівника в локауті, щодо продовження страйку або опору локауту;

5.1.21.4. дії будь-якого створеного у законному порядку органу влади щодо попередження або спроби попередження будь-якої навмисної дії страйкаря або працівника в локауті, щодо продовження страйку або опору локауту, або зведення до мінімуму наслідків будь-якої такої дії.

5.1.22. Страхування на випадок страйків та масових заворушень може бути припинено у будь-який момент на вимогу Страховика шляхом направлення письмового повідомлення Страхувальнику за 30 календарних днів до бажаної дати припинення дії такого страхування. У такому разі Страховик зобов'язаний повернути незароблену частку страхового платежу за період, що залишився до дати закінчення строку дії Договору страхування за вирахуванням витрат на ведення справи та суми сплаченого страхового відшкодування.

5.1.23. Збитки, спричинені внаслідок страйків та масових заворушень, що мають місце протягом періоду послідовних 72 (сімдесятьох двох) годин, розглядаються як один страховий випадок. Усі окремі збитки Страхувальника, що зумовлені або причиною настання яких є одна й та сама подія, вважаються одним страховим випадком. Однак тривалість події, що може бути визнана одним страховим випадком, обмежується 72 (сімдесятьма двома) послідовними годинами. По будь-якому випадку, тривалістю більше ніж визначено вище, Страховик поділяє подію на два чи більше страхових випадки з урахуванням наступних вимог:

5.1.23.1. період першого страхового випадку починається в день і час початку першого страхового випадку, за яким Страховиком здійснюється виплата страхового відшкодування;

5.1.23.2. два періоди страхових випадків не можуть перетинатися між собою в часі, та не може бути проміжку між двома періодами.

5.1.24. Якщо вартість Застрахованого майна на момент настання страхового випадку перевищує страхову суму, то має місце неповне майнове страхування (страхування у частці), якщо інше не передбачено Договором. У такому разі, якщо інше не передбачено Договором, при розрахунку розміру страхового відшкодування має застосовуватись умова щодо виплати страхового відшкодування в частці, але в межах ліміту, що передбачений

для цього страхового ризику в Договорі з врахуванням умов щодо часткової відміни умови про неповне страхування (страхування у частці), якщо її застосування прямо передбачено Договором страхування.

5.1.25. Усі ризики зовнішнього впливу, що не підпадають під винятки із страхових випадків та обмеження страхування, передбачених розділом 6 Умов – знищення або пошкодження Застрахованого майна в результаті прямого непередбачуваного впливу на нього ззовні будь-якого шкідливого фізичного фактору, що не виключений відповідно до цих Умов, якщо інше не передбачено Договором. Якщо інше не передбачено Договором, під знищенням або пошкодженням Застрахованого майна в результаті дії Усіх ризиків зовнішнього впливу, що не підпадають під винятки та обмеження страхування, передбачені розділом 6 Умов, слід розуміти несприятливу зміну фізичного стану Застрахованого майна, що Страхувальник або його працівники не передбачали, а також не могли передбачати на підставі всіх професійних навичок, необхідних для здійснення своєї діяльності. Незначні зміни, які не впливають на функціональність Застрахованого майна, як знищення або пошкодження Застрахованого майна, не визнаються страховим випадком, якщо інше не передбачено Договором. Водночас категорії майна Земельна ділянка, Транспортні засоби та спеціальна техніка на зберіганні, не є застрахованими за цим ризиком.

5.2. Страховим випадком в частині страхування майна є факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) внаслідок пошкодження або знищення (загибелі) Застрахованого майна в результаті настання Страхових ризиків, визначених п. 5.1 Умов, які настали протягом Строку страхового покриття та на Території дії Договору, з урахуванням розділу 6 Умов. При страхуванні групи Страхових ризиків Протиправні дії третіх осіб, а саме **крадіжка зі зломом, грабіж, розбій**, Страховим випадком є факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) внаслідок втрати, знищення (загибелі) або пошкодження Застрахованого майна в результаті настання вказаних Страхових ризиків.

5.3. Страховими ризиками у частині страхування перерви діяльності є:

5.3.1. Фінансові збитки, понесені внаслідок перерви діяльності через пошкодження, знищення (загибелі) або втрати Застрахованого майна внаслідок дії страхових ризиків – можливі фінансові збитки Страхувальника, понесені внаслідок перерви Застрахованої господарської діяльності. Договором може бути передбачено страхування фінансових збитків Страхувальника, що визначені у Договорі як Застраховані збитки. Під **перервою застрахованої діяльності** розуміють повне або часткове припинення застрахованої господарської діяльності Страхувальника через пошкодження, знищення (загибель) Застрахованого майна або його втрату внаслідок Крадіжки зі зломом, Грабежу, Розбою (надалі – майновий збиток), необхідного для провадження Застрахованої господарської діяльності, внаслідок страхового випадку, що передбачений Договором, якщо інше не передбачено Договором. Майном, що необхідне для проведення господарської діяльності, якщо інше не передбачено Договором, не вважаються:

5.3.1.1. готівка в національній та іноземній валюті, акції, облігації та інші цінні папери, коштовні та рідкоземельні метали у дроті, зливках, піску, самородках і коштовні каміння без оправ та огранювання, твори мистецтва, колекції, марки, монети, грошові знаки та бони, малюнки, картини, скульптури і та ін.;

5.3.1.2. плани, креслення, схеми, рукописи, фотографії; технічні носії інформації; готова продукція (товари) та незавершене виробництво; зразки, наочного приладдя, макети, виставочні примірники;

5.3.1.3. об'єкти зовнішньої реклами;

5.3.1.4. сировина, матеріали, напівфабрикати й комплектуючі вироби;

5.3.1.5. документи бухгалтерського обліку та інші документи на паперових і електронних носіях; речі, вилучені з цивільного обігу, або цивільний обіг яких обмежено відповідно до законодавства.

5.4. Страховим випадком в частині страхування перерви діяльності є настання Страхового ризику, визначеного п. 5.3 Умов, та з урахуванням розділу 6 Умов, за наявності в сукупності наступних ознак, якщо інше не передбачено Договором:

5.4.1. настання перерви у застрахованій господарській діяльності не залежало від Страхувальника та вона настала внаслідок пошкодження, знищення (загибелі) або втрати Застрахованого майна Страхувальника;

5.4.2. пошкоджено, знищено або втрачено Застраховане майно, яке є необхідним для проведення Застрахованої господарської діяльності Страхувальника, та це сталося протягом строку дії Договору внаслідок дії Страхових ризиків;

5.4.3. подія, що викликала пошкодження, знищення (загибель) або пошкодження Застрахованого майна, визнана страховим випадком за умовами Договору;

5.4.4. Застрахована господарська діяльність Страхувальника припинилась повністю або частково;

5.4.5. у результаті перерви у Застрахованій господарській діяльності Страхувальник продовжував нести постійні поточні витрати, втратив повністю або частково чистий дохід/ не отримав орендні платежі.

5.5. Перерва у застрахованій господарській діяльності визнається страховим випадком за умови, що розмір збитку, завданого Застрахованому майну, перевищить суму франшизи, встановлену у Договорі для майнового збитку, якщо інше не передбачено Договором.

5.6. Договором встановлюється **період відшкодування (ПВ)**, що є максимальним періодом, за який Страховик відшкодовує фінансові збитки Страхувальника внаслідок перерви застрахованої господарської діяльності. ПВ розраховується з моменту втрати або пошкодження Застрахованого майна, що сталися протягом строку дії Договору внаслідок впливу застрахованих за Договором ризиків, в результаті чого Страхувальник зазнав фінансових збитків внаслідок перерви діяльності, якщо інше не передбачено Договором. Якщо протягом строку дії Договору стається декілька страхових випадків, ПВ зменшується на суму періодів перерви застрахованої господарської діяльності за всіма такими страховими випадками, якщо інше не передбачено Договором.

5.7. Перерва у застрахованій господарській діяльності вважається такою, що закінчилась, якщо інше не передбачено Договором, з моменту настання однієї із зазначених нижче подій (в залежності від того, яка станеться раніше):

5.7.1. у момент відновлення технічної готовності Страхувальника до продовження застрахованої господарської діяльності (відновлення або заміщення пошкодженого, знищеного або втраченого внаслідок страхового випадку Застрахованого майна);

5.7.2. у момент виходу підприємства на той рівень чистого доходу, який Страхувальник би отримав, якби перерва діяльності не сталася (у разі страхування втрати орендних платежів – у момент, з якого сума орендної плати, що отримує Страхувальник, досягне розміру еквівалентного розміру орендної плати, яку Страхувальник отримав би, якби страховий випадок не настав);

5.7.3. закінчення ПВ, що передбачений Договором.

5.8. У частині страхування перерви діяльності застосовуються такі визначення та терміни:

5.8.1. Чистий дохід – чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг, тобто дохід (виручка) від реалізації за вирахуванням непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного податку), інших податків і зборів, що сплачуються з обороту, наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, які за договорами належать комітентам (принципалам тощо). До чистого доходу не відносяться доходи від операцій, що не мають безпосереднього відношення до Застрахованої господарської діяльності (в тому числі, від операцій з цінними паперами, вільними грошовими коштами і та ін.) , якщо інше не передбачено Договором.

5.8.2. Чистий дохід від орендних платежів – чистий дохід (виручка) від отримання орендних платежів за договорами оренди без врахування податку на додану вартість та інших податків та зборів від обороту, якщо інше не передбачено Договором.

5.8.3. Маржинальний дохід – це різниця між чистим доходом та умовно-змінними витратами у складі собівартості, що віднесені на реалізовану продукцію, товари, роботу або послугу, включаючи витрати на збут та інші незастраховані витрати, водночас враховуються додаткові обмеження та умови, встановлені цим Договором, якщо інше не передбачено Договором.

5.8.4. Постійні поточні витрати Страхувальника (постійні витрати) – це умовно-постійні витрати, які є частиною собівартості реалізованої продукції, витрат на збут, адміністративних витрат, фінансових витрат та інших рядків фінансової звітності з урахуванням додаткових обмежень та умов, встановлених цим Договором, якщо інше не передбачено Договором. За цим страховим продуктом **постійні витрати Страхувальника** – це витрати, що зазвичай покриваються чистим доходом від

застрахованої господарської діяльності та водночас здійснюються незалежно від настання страхового випадку, не залежать від обсягів діяльності та викликані необхідністю продовження Страхувальником роботи в період перерви діяльності, якщо інше не передбачено Договором. До категорії постійних витрат, якщо інше не передбачено Договором, відносяться:

5.8.4.1. частина заробітної плати службовців та робітників Страхувальника, що не залежить від обсягів діяльності;

5.8.4.2. платежі органам соціального страхування, інші подібні платежі, що сплачуються незалежно від результатів діяльності;

5.8.4.3. амортизаційні відрахування;

5.8.4.4. відсотки за кредитами або іншими позиченими коштами, якщо такі кошти використовувались для інвестицій у застраховану господарську діяльність Страхувальника, яка була перервана в результаті збитку страхового випадку;

5.8.4.5. орендні платежі;

5.8.4.6. інші постійні витрати, якщо вони визначені у Договорі та підпадають під визначення постійних витрат.

5.8.5. Незастраховані витрати Страхувальника у разі страхування фінансових збитків внаслідок перерви діяльності – такі витрати Страхувальника, що ні в якому разі не підлягають відшкодуванню Страховиком, а саме, якщо інше не передбачено Договором:

5.8.5.1. витрати, вигоду від яких Страхувальник одержить у період після закінчення ПВ, якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.2. податок на додану вартість (крім випадків, коли Страхувальник не отримує податкове вирахування або податкове відшкодування), акцизи, митні збори та інші податки, базою оподаткування яких є оборот або дохід, якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3. будь-які умовно-змінні витрати у складі собівартості, тобто витрати, що залежать від обсягу виробництва, доходу, власне Застрахованої господарської діяльності, не відносяться до категорії постійних витрат. Частку умовно-змінних витрат слід розраховувати на підставі аналізу собівартості виробленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг та застосовувати до собівартості реалізованої продукції, виконаних робіт, наданих послуг, якщо інше не передбачено Договором. До таких витрат, якщо інше не передбачено Договором, відносяться:

5.8.5.3.1. сировина та матеріали: витрати на сировину, матеріали, напівфабрикати та комплектуючі вироби та інші подібні витрати, які прямо залежать від обсягу господарської діяльності Страхувальника та віднесені до собівартості реалізованих товарів, робіт, послуг, якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3.2. непрямі матеріальні витрати, якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3.3. комунальні витрати, включаючи витрати на електроенергію (газ, воду, тепло і та ін.), що постачаються третіми особами та які безпосередньо використовуються в процесі Застрахованої господарської діяльності, якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3.4. змінні витрати на оплату праці: заробітна плата працівників Страхувальника, щодо яких діє відрядна система оплати праці; премії, винагороди та інші види матеріального заохочення працівників Страхувальника, базою для розрахунку яких є дохід та фінансовий результат діяльності, якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3.5. витрати на збут, в т. ч. витрати на перевезення товарів, що відправляються Страхувальником, і пов'язані з ними витрати, витрати на поштові, телефонні, телеграфні та подібні послуги, якщо тільки вони не мають бути сплачені для виконання діючих договірних зобов'язань та не залежать від доходу та обороту, якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3.6. суми страхових внесків, що розраховуються від доходу та/або обороту, якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3.7. ліцензійні та авторські винагороди, роялті, що розраховуються та сплачуються на основі обороту, доходу або обсягу продажів, а також винагороди винахідникам і та ін., якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3.8. витрати на операції, що не мають безпосереднього відношення до

застрахованої господарської діяльності Страхувальника (у тому числі, операції з цінними паперами, вільними грошовими коштами і т.п.) , якщо інше не передбачено Договором;

5.8.5.3.9. неустойки, штрафи, пені та інші штрафні санкції, які Страхувальник відповідно до укладених ним договорів (контрактів) зобов'язаний сплачувати за невиконання своїх зобов'язань, зокрема, за непостачання в строк, затримку у виготовленні товару або наданні послуг або інших подібних зобов'язань, якщо інше не передбачено Договором.;

5.8.5.3.10. будь-які фінансові витрати, що відносяться до умовно-постійних витрат, та не передбачені Договором як застраховані постійні витрати, якщо інше не передбачено Договором.

5.9. При розрахунку суми фінансового збитку внаслідок перерви виробництва, якщо інше не передбачено Договором, не включаються / вираховуються інші операційні доходи та **інші операційні витрати**, до яких, зокрема, відносяться, якщо інше не передбачено Договором:

5.9.1. витрати на дослідження та розробки;

5.9.2. безнадійна дебіторська заборгованість та відрахування до резерву сумнівних боргів;

5.9.3. втрати від операційної курсової різниці (тобто від зміни курсу валюти за операціями, активами і зобов'язаннями, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства);

5.9.4. втрати від знецінення запасів;

5.9.5. нестачі й втрати від псування цінностей;

5.9.6. визнані штрафи, пеня, неустойка;

5.9.7. витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення.

5.10. Витрати на запобігання та (або) зниження збитків від перерви застрахованої діяльності – фактично понесені Страхувальником додаткові витрати щодо запобігання та/або зменшення збитків від перерви діяльності, якщо інше не передбачено Договором, – відшкодовуються тільки, якщо їх страхування прямо передбачено Договором. Сума додаткових витрат не може перевищувати суму Застрахованих збитків, втрату яких вдалося запобігти. У будь-якому разі до додаткових витрат не відносяться та Страховиком не відшкодовуються витрати щодо відновлення та заміщення пошкодженого або втраченого Застрахованого майна. Страхувальник має узгодити із Страховиком суму додаткових витрат до того, як такі витрати будуть здійснені. Додаткові витрати, які здійснив Страхувальник на виконання інструкцій Страховика, відшкодовуються повністю.

5.11. Страховими ризиками у частині страхування вантажу є, якщо інше не передбачено Договором:

5.11.1. витрат та внесків по загальній аварії (у випадку перевезення вантажу по морю);

5.11.2. втрати або пошкодження вантажу в результаті настання однієї події, які зазначені нижче, якщо інше не передбачено Договором:

5.11.2.1. "З відповідальністю за всі ризики" – будь-які події, крім випадків, винятків і обмежень, передбачених розділом 6 цих Умов, якщо інше не передбачено Договором;

5.11.2.2. "З обмеженою відповідальністю":

5.11.2.2.1. пожежа або вибух;

5.11.2.2.2. посадка судна або портового плавучого засобу на міліну, їх викидання на берег, перекидання або затоплення;

5.11.2.2.3. зіткнення або контакт судна, портового плавучого засобу або іншого транспортного засобу з будь-яким зовнішнім об'єктом, за виключенням контакту з водою;

5.11.2.2.4. перекидання або сходження з рейок наземного транспортного засобу, що перевозить вантаж;

5.11.2.2.5. розвантаження вантажу в порту лиха / вимушеного заходу чи у місці сховища;

5.11.2.2.6. землетрус, виверження вулкану або удар блискавки;

5.11.2.2.7. пожертвування по загальній аварії;

5.11.2.2.8. вимушене викидання вантажу за борт судна під час лиха або змивання хвилею вантажу з судна під час лиха;

5.11.2.2.9. проникнення морської, річкової або озерної води в трюм або інше вантажне приміщення судна, інший транспортний засіб, або контейнер, або місце зберігання вантажу.

5.11.2.3. “Без відповідальності за пошкодження, крім випадків катастроф”:

5.11.2.3.1. пожежа або вибух;

5.11.2.3.2. посадка судна або портового плавучого засобу на мілину, їх викид на берег, перекидання або затоплення;

5.11.2.3.3. зіткнення або контакту судна, портового плавучого засобу або іншого транспортного засобу, що перевозить вантаж, з будь-яким зовнішнім об'єктом, за виключенням контакту з водою;

5.11.2.3.4. перекидання або сходження з рейок наземного транспортного засобу, що перевозить вантаж;

5.11.2.3.5. розвантаження вантажу в порту лиха / вимушеного заходу чи у місці сховища;

5.11.2.3.6. пожегнення по загальній аварії;

5.11.2.3.7. вимушене викидання вантажу за борт судна під час лиха.

5.11.2.4. “З відповідальністю за погоджені ризики” – тільки ті ризики, що зазначені у Договорі.

5.12. Страховим випадком у частині страхування вантажу є настання Страхового ризику, визначеного п. 5.11 Умов, протягом Строку страхового покриття та з урахуванням розділу 6 Умов, якщо інше не передбачено Договором.

5.13. Перелік Страхових ризиків і Страхових випадків визначається в Договорі за згодою Сторін.

6. Винятки із Страхових випадків та обмеження страхування

6.1. Якщо інше не передбачено Договором, **не є Страховим випадком та Страховик не здійснює виплату Страхового відшкодування, якщо збитки та/або витрати викликані або відбулись прямо або опосередковано в результаті:**

6.1.1. війни, вторгнення, ворожих дій та/або будь-яких інших воєнних дій (незалежно від того, була оголошена війна чи ні), дії засобів ведення війни (зокрема мін, торпед, бомб, снарядів тощо), а також маневрів, навчань або інших військових заходів;

6.1.2. громадянської війни, заколоту, революції, повстання, бунту, захоплення влади, дій озброєних повстанців, а також дій влади, що направлені на їх придушення; націоналізації, конфіскації, ревізії, арешту та будь-якого іншого примусового вилучення, знищення або пошкодження майна за розпорядженням існуючого юридично або фактично органу військової або цивільної влади або невизнаних та/або самопроголошених державних утворень, захоплення адміністративних будівель та/або Застрахованого майна та/або будівель та/або споруд, в яких знаходиться Застраховане майно; дій групи зловмисників або осіб, які діють за дорученням політичних організацій чи взаємодіють з ними;

6.1.3. аварії за участю будь-яких військових транспортних засобів, військових плавзасобів (включаючи судна), військових літаків та/або гелікоптерів / вертольотів та/або дронів / коптерів (включаючи падіння їх частин), будь-яких бойових броньованих машин (в тому числі тягачів, вантажівок, тощо). Якщо Страховик стверджує, що внаслідок дії цього воєнного винятку будь-які знищення, пошкодження, витрати і видатки не є застрахованими за цим Договором, зобов'язання доказу зворотного покладається на Страхувальника;

6.1.4. протизаконних дій або бездіяльності державних органів та органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, у тому числі внаслідок видання протизаконних документів і розпоряджень;

6.1.5. страйку, локауту, масових заворушень;

6.1.6. будь-яких терористичних актів, диверсії, заходів щодо їх придушення, попередження та інших антитерористичних дій;

6.1.7. будь-якої анексії або окупації території, на якій знаходиться Територія страхування, іншою державою із застосуванням сили;

6.1.8. закидання іноземною державою або від її імені збройних банд, груп, найманців або регулярних сил, які застосовують зброю проти іншої держави, або за значної участі та підтримки іноземної держави в таких діях;

6.1.9. розбою, грабежів та мародерства, пошкодження або знищення застрахованого майна (наприклад, через постріли з усіх видів вогнепальної зброї), що прямо або опосередковано впливають з подій, зазначених у п.п. 6.1.1–6.1.8 Умов.

6.2. Якщо інше не передбачено Договором, **не є Страховим випадком та Страховик не здійснює виплату Страхового відшкодування**, якщо збитки та/або витрати викликані або відбулися в результаті:

6.2.1. іонізуючої радіації, ядерної реакції, дії ядерного випромінювання, радіоактивного забруднення від будь-якого ядерного пального або будь-яких відходів спалення ядерного пального та інших наслідків, пов'язаних з розщепленням радіоактивних елементів; радіоактивних, токсичних, вибухонебезпечних або інших небезпечних властивостей будь-якого ядерного блоку або компонента такого блоку;

6.2.2. хімічного, біологічного забруднення (у тому числі витрати на розчищення території та Застрахованого майна від такого забруднення);

6.2.3. інфекційної хвороби. Страховик не покриває будь-яку шкоду / збитки, витрати, що спричинені, відносяться до або виникають одночасно або в будь-якій іншій послідовності із інфекційної хвороби, введення санітарних, протиепідемічних (профілактичних) та/або карантинно-обмежувальних заходів.

У контексті цього пункту, інфекційна хвороба – це будь-яка інфекційна або заразна хвороба (або група хвороб), що викликана патогенними мікроорганізмами, що включають (але не обмежуються цим) вірус, бактерію, паразит або інші організми або будь-яку їхню мутацію, незалежно від того, вважаються вони живими чи ні, та незалежно від способу їхньої передачі, у тому числі прямого чи опосередкованого;

6.2.4. ризиків інформаційних технологій, тобто руйнування, пошкодження, знищення або спотворення інформації, кодів, програм або програмного забезпечення з будь-якої причини (зокрема внаслідок вірусів, хакерських атак), а також будь-яких збоїв у роботі комп'ютерного обладнання, програмного забезпечення або вбудованих мікросхем; хибного або несанкціонованого програмування, перфорування, введення даних; втрати інформації, даних або носіїв, у тому числі через дію магнітного поля;

6.2.5. умисних дій та/або кримінальної протиправної самовпевненості та/або кримінальної протиправної недбалості Страхувальника, його працівників, членів родини, довірених осіб, осіб, які користуються Застрахованим майном на правах оренди (найму, лізингу тощо);

6.2.6. дефектів, пошкоджень або недоліків, що існували до моменту початку дії Договору страхування і про які Страхувальник або його представники знали або повинні були знати, незалежно від того, чи знав про такі дефекти і недоліки Страховик;

6.2.7. дії шкідників та тварин (у тому числі птахів, гризунів, комах, паразитів тощо), цвілі, плісняви, грибка, спор або мікроорганізмів;

6.2.8. постійно діючих факторів експлуатації, реакцій, що проходять внаслідок природних властивостей Застрахованого майна, поступового впливу будь-яких умов, зокрема:

6.2.9. зносу Застрахованого майна, поступової втрати ним своїх природних якостей та корисних властивостей або погіршення якостей через тривале використання або припинення використання;

6.2.9.1. конденсату, відпрівання, просочування, корозії, окислювання, іржавіння, ерозії, бродіння, гниття, псування, розкладання, сухості, пересихання, шумування, втрати ваги, усихання, усадки, випаровування, витоку;

6.2.9.2. повільного виділення тепла при внутрішніх процесах;

6.2.9.3. samozапалення або інших екзотермічних реакцій;

6.2.9.4. постійного впливу смогу, диму, пари, рідин, газів або пилу;

6.2.9.5. коливання температури або вологості повітря, постійного або звичайного впливу погодних умов, які повинні братися до уваги внаслідок сезонних або місцевих умов;

6.2.9.6. зміни смаку, кольору, запаху, структури, полірування, якості обробки або інших дефектів.

6.2.10. обдурювання або введення в оману, включаючи шахрайство, шантаж, вимагання;

6.2.11. нез'ясованої втрати, таємничого зникнення Застрахованого майна, причини, час, обставини або місце якого невідомі, нестач, встановлених під час інвентаризації, крадіжки без злочину;

6.2.12. збитків від крадіжки та розкрадання Застрахованого майна під час та безпосередньо після настання Страхових випадків, передбачених Договором (крім випадків за ризиком Крадіжка зі зломом, Грабіж, Розбій);

6.2.13. втрати права власності на Застраховане майно або обмеження здійснення

правомочностей власника щодо Застрахованого майна з будь-яких причин, в тому числі у зв'язку з перебуванням Застрахованого майна на окупованих чи анексованих територіях;

6.2.14. пошкодження, знищення, руйнування будівель або приміщень у будівлях, які побудовані з порушенням будівельних норм та правил, або будівлям, що перебувають у поганому технічному стані та/або потребують капітального ремонту, призначені під знесення, а також майну, що перебуває в таких будівлях або приміщеннях, у тій мірі, у якій це вплинуло на факт настання випадку та розмір збитку;

6.2.15. експлуатація Застрахованого / пошкодженого майна в роботі після настання Страхового випадку без належного ремонту або якщо ремонт такого майна проводився без згоди Страховика;

6.2.16. проведення реконструкції, будівельно-монтажних робіт, пусконаладжувальних робіт, комплексного випробування, технічного обслуговування, ремонтних робіт, тестування, використання та встановлення обладнання та устаткування при будівництві та монтажних роботах;

6.2.17. обвалення, деформації, загоряння будь-яких елементів будівель (приміщень, будівельних конструкцій) внаслідок впливу будь-яких вибухових речовин (крім випадків вибуху природного газу внаслідок побутових або промислових інцидентів) та/або боєприпасів (куль, гранат, мін, бомб, артилерійських снарядів, ракет, снарядів для реактивних систем тощо) та/або їхніх будь-яких частин (осколків, детонаторів, запалів, будь-яких елементів конструкції, компонентів вибухових пристроїв тощо) та/або вибухової хвилі;

6.2.18. дії корисного (робочого) вогню або тепла, необхідного для процесу обробки або з іншою метою (наприклад, сушіння, гарячої обробки або плавлення металів, точіння, різання, зварювання, використання паяльних ламп, гарячого бітуму та інші гарячі роботи);

6.2.19. помилок у проектуванні, плані, специфікації, недоліків та помилок будівництва, монтажу, неякісного виконання робіт, дефектів виробництва або дефектів (недоліків) матеріалів;

6.2.20. процесу виробництва, обробки, переробки, переміщення по Території страхування або за її межі, навантаження, розвантаження, перевезення Застрахованого майна;

6.2.21. обвалу, зсуву, просідання та іншого руху ґрунту внаслідок будь-якої діяльності людини щодо переміщення ґрунту або впливу на нього (у тому числі виймання ґрунту, прокладки підземних комунікацій, проведення підривних робіт, розробки та видобутку корисних копалин, динамічних впливів на ґрунт, вібрацій);

6.2.22. дії ґрунтових вод, затоплення ґрунтовими водами;

6.2.23. осідання, розтріскування, стискання, розширення або здуття покриття доріг та тротуарів, фундаментів, стін, несучих конструкцій або перекриттів будівель та споруд;

6.2.24. проникнення у застраховане приміщення / будівлю або приміщення, де знаходиться Застраховане майно, рідин (зокрема дощу, снігу, граду або бруду) через незачинені вікна, двері, покрівлю, отвори, що зроблені навмисно або виникли внаслідок старості, зношеності, неналежної експлуатації або будівельних / виробничих дефектів, якщо тільки вони не утворились внаслідок застрахованих за Договором ризиків;

6.2.25. нанесення на Застраховане майно графіки, малюнків, надписів та ін. аналогічних ушкоджень;

6.2.26. негерметичності з'єднань труб, незадовільного стану зварних та різьбових з'єднань трубопроводів системи водопостачання та/або системи опалення, що існували на момент укладання Договору;

6.2.27. псування Застрахованого майна, що потребує певного температурного режиму та псується внаслідок виходу з ладу машин та обладнання;

6.2.28. опосередкованої дії атмосферної електрики (непрямої дії блискавки) на Застраховане майно, що вийшло з ладу та/або поплавилось та/або обгоріло під впливом сили індукції електроенергії, що викликана атмосферним розрядом, перепаду напруги, зміни сили струму тощо, за винятком випадків, коли такі явища спричинили виникнення та подальше розповсюдження пожежі на інше Застраховане майно, але вартість майна, що стало причиною іскріння та оплавилось або обгоріло, не відшкодовується;

6.2.29. електричного іскріння, плавлення внаслідок несправностей у застрахованих пристроях, приборах, проводці та подібному устаткуванні, за винятком випадків, коли такі явища спричинили виникнення та подальше розповсюдження пожежі на інше Застраховане майно, але вартість майна, що стало причиною іскріння та оплавилось або обгоріло, не відшкодовується;

- 6.2.30.** знищення або пошкодження майна в результаті прориву та/або витoku розплавлених матеріалів або розплавів та/або їхнього застигання, загоряння від впливу попадання на Застраховане майно перегрітих мас, розплавлених матеріалів або розплавів (одночас, якщо виникла пожежа та поширилися на інше Застраховане майно, крім того, що спричинило виток перегрітих мас, розплавлених матеріалів або розплавів, загоряння від їх впливу, збиток такому іншому майну вважається страховим та не є винятком);
- 6.2.31.** поломки, неправильної експлуатації або тимчасового припинення використання повітряних кондиціонерів, систем охолодження та обігріву майна, а також систем, що підтримують мікроклімат;
- 6.2.32.** бою скла (вітрин, вітражів, скляних стін, віконного і дверного скла, віконних та дверних рам);
- 6.2.33.** недостатності, нестабільності, відключення або припинення опалення, енерго-, водо-, газопостачання або постачання будь-яких інших послуг.

6.3. Страхування за цим страховим продуктом, якщо інше не передбачено Договором, не поширюється на:

- 6.3.1.** об'єкти, що підлягають знесенню, з моменту подання офіційної заяви або розпорядження влади, об'єкти в аварійному стані, ветхі та старі будинки та/або приміщення в них та/або рухоме майно в них, у стані, при якому конструкції або будівля в цілому в результаті високого фізичного зносу припиняють задовольняти заданим експлуатаційним вимогам;
- 6.3.2.** будівлі та/або споруди, що не введені в експлуатацію або будівлі (споруди), у яких не ведеться господарська діяльність та в них відключені (але передбачені) системи комунального забезпечення (електропостачання, водопостачання, опалення, каналізація, газифікація) та майно, що знаходиться в них;
- 6.3.3.** Застраховане майно під час переміщення Територією страхування або за її межі, навантаження, розвантаження та/або перевезення наземним, залізничним, повітряним та водним транспортом;
- 6.3.4.** Рухоме майно, що зберігається просто неба або Рухоме Застраховане майно (крім обладнання, що призначено для монтажу та експлуатації безпосередньо на підлозі, та ТМЦ, що зберігається насипом або навалом), що зберігається у приміщенні на відстані нижче, ніж 14 см від підлоги;
- 6.3.5.** об'єкти інтелектуальної власності, майнові права, нематеріальні активи;
- 6.3.6.** майно, устаткування, розташоване на зовнішніх стінах та/або даху будівель та/або споруд (у т.ч. вивіски, реклама, навіси, ставні, антени, елементи декору, що закріплені на відстані більш ніж 1 см від зовнішньої поверхні; крім обладнання, що призначено для монтажу та експлуатації безпосередньо на зовнішніх стінах або даху);
- 6.3.7.** моделі, макети, наочні посібники, виставкові примірники / екземпляри, зразки будь-якої продукції у вигляді виробів, пристосувань, машин, механізмів, технологічного устаткування, транспортних засобів, будівель, дослідні зразки (прототипи);
- 6.3.8.** грошові кошти, готівка у будь-якій валюті, платіжні картки, засоби платежу у будь-якій формі, акції, облігації та інші цінні папери, акти, свідоцтва про право власності або грошові зобов'язання, акцизні марки;
- 6.3.9.** коштовні метали у злитках та коштовне каміння без оправ, вироби з коштовних металів, коштовних та напівкоштовних каменів, ювелірні вироби, прикраси та подібне майно;
- 6.3.10.** твори мистецтва, антикваріат, колекції, колекційні речі, марки, монети, грошові знаки, малюнки, картини, скульптури, старовинні або класичні автомобілі тощо;
- 6.3.11.** хутро та вироби з хутра;
- 6.3.12.** особисте майно, що належить працівникам Страхувальника, тобто предмети, що є власністю працівників Страхувальника (одяг, спеціальна література, автомобілі, велосипеди, сумки, музичні інструменти, інструментарій тощо);
- 6.3.13.** інженерні споруди, зокрема залізничні шляхи, дороги, дамби, греблі, резервуари, тунелі, мости, доки, пірси, причали, наземні водойми, підземні водойми, канали, трубопроводи (що не є невід'ємною частиною будівлі та/або технологічного процесу);
- 6.3.14.** стоки, дренажні труби, траншеї, тротуари, внутрішні двори та інші вимощені поверхні;
- 6.3.15.** продукція, виробництво якої не завершено, якщо збиток спричинено виробничими або переробними операціями, які призвели до пошкодження такого майна в процесі переробки, обробки, виробництва, пусконаладжувальних робіт, комплексного випробування під навантаженням або в межах інших технологічних процесів;

- 6.3.16. сцени, навіси, тенти, надувні конструкції (їхній вміст) та інші тимчасові споруди;
- 6.3.17. рухоме майно на виставках, презентаціях, експозиціях, ярмарках, аукціонах та інше майно, що переміщується у зазначені місця з постійного місця розміщення, зберігання, використання;
- 6.3.18. будь-яке майно на ринках та базарах, малі архітектурні форми (кіоски, лотки тощо), фундаментні споруди, призначені для проведення вуличної торгової або комерційної діяльності та майно в них;
- 6.3.19. транспортні засоби у русі та/або під час використання на дорогах загального користування, залізничні локомотиви, рухомий склад, самохідні машини, водний, повітряний та космічний транспорт;
- 6.3.20. плани, документи, креслення, схеми, рукописи, фотознімки, електронні носії інформації;
- 6.3.21. рослини, сільськогосподарські культури, дерева, пасовища, тварини, птахи, риби та інші живі істоти;
- 6.3.22. майно у шахтах, під землею, свердловини, бурове устаткування, корисні копалини, наприклад, нафта, газ або природні родовища, майно за береговою лінією ріки, озера, моря, океану (офшорні ризики);
- 6.3.23. будь-яке майно на території атомних станцій;
- 6.3.24. атомні реактори, будівлі, в яких знаходяться реактори, а також будь-яке обладнання та машини у таких будівлях та/або спорудах;
- 6.3.25. будь-яке майно на території, що використовується або використовувалась для виробництва ядерної енергії або виробництва, використання, передачі або зберігання ядерних матеріалів;
- 6.3.26. лінії електропередач, підтримуючі їх споруди та/або комунікації в радіусі більше треста метрів від Застрахованого майна та/або застрахованого цілісного майнового комплексу;
- 6.3.27. незавершене будівництво, будівлі, споруди, що є об'єктом будівельно-монтажних робіт;
- 6.3.28. майно на складах-холодильниках та/або майно, яке потребує спеціального температурного режиму зберігання, що пошкоджене або втрачене внаслідок виходу з ладу (незалежно від причини цього) холодильного обладнання або обладнання, що підтримує відповідний температурний режим зберігання;
- 6.3.29. товарно-матеріальні цінності з простроченим строком придатності або строком реалізації;
- 6.3.30. товарно-матеріальні цінності, щодо яких Страхувальник не веде деталізований аналітичний облік такого майна;
- 6.3.31. будівлі та/або споруди в аварійному або зношеному стані внаслідок тривалої експлуатації або старості, а також майно, що знаходиться в них, несправне і непридатне до експлуатації майно;
- 6.3.32. майно, що використовується не за призначенням;
- 6.3.33. майно, яке виключене з цивільного обігу або обмежене в обігу згідно з чинним законодавством України.

6.4. Дія Договору не поширюється на майно, яке знаходиться в застрахованих приміщеннях, але яке не є застрахованим відповідно до Договору.

6.5. До Страхувальних випадків не відносяться і Страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника пов'язані з подією:

- 6.5.1. що не обумовлена, як Страхувальний випадок у Договорі;
- 6.5.2. що мала місце до початку дії Договору або після його закінчення;
- 6.5.3. що відбулася поза вказаною в Договорі територією або місцем страхування;
- 6.5.4. причини, час, обставини або місце якої невідомі, та/або які не можуть бути підтверджені документально.

6.6. Якщо інше не передбачено Договором, не підлягають відшкодуванню:

- 6.6.1. штрафи, пені та інші стягнення;
- 6.6.2. витрати з відшкодування моральної шкоди, втраченої вигоди, збитки в результаті перерви у виробничій або комерційній діяльності Страхувальника;
- 6.6.3. шкода, завдана навколишньому природному середовищу;
- 6.6.4. шкода, завдана життю, здоров'ю або майну третіх осіб.

6.7. Не визнаються Страховим випадком та не підлягають відшкодуванню шкода / збитки внаслідок пошкодження, знищення або втрати Застрахованого майна внаслідок випадків, що передбачені спеціальними виключеннями та обмеженнями за окремим Договором та/або визначеннями Страхових випадків та Страхових ризиків, категорій (груп майна) та/або Спеціальних умов страхування, якщо вони передбачені Договором.

6.8. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Пожежа також не підлягають відшкодуванню збитки заподіяні:**

6.8.1. внаслідок обпалювання або пропалювання палаючим вугіллям, що випало з камінів, печей та ін., цигарками або сигарами, паяльною лампою та аналогічними предметами, або обпалювання, викликаного раптовим виходом вогню з місця, спеціально для нього відведеного, крім випадків виникнення пожежі;

6.8.2. внаслідок проведення у застрахованому приміщенні або приміщенні, де знаходиться Застраховане майно, робіт з використанням газового обладнання, робіт у системі енергопостачання, гарячих робіт;

6.8.3. використання на Території страхування феєрверків, піротехніки, джерел відкритого вогню поза місцями, що спеціальні відведені для його розведення;

6.9. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Вибух** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні:

6.9.1. дією вибухівки, засобів ведення війни (мін, торпед, бомб, снарядів тощо);

6.9.2. у результаті протиправних дій третіх осіб;

6.9.3. двигунам внутрішнього згорання внаслідок вибухів, що виникають в камері згорання;

6.9.4. вакуумом або розрідженням газу в резервуарі;

6.9.5. котлам, газопроводам та іншому подібному устаткуванню, що працює під тиском, у результаті їх вибуху;

6.9.6. внаслідок використання, збереження, тимчасового розміщення, знаходження в межах місця страхування газового устаткування, легкозаймистих та вибухонебезпечних предметів, матеріалів і речовин, що не є невід'ємною частиною інженерних комунікацій або регламентованого виробничого процесу;

6.9.7. внаслідок вибуху, що виконується в рамках дозволеної діяльності Страхувальника або третіх осіб, або вибухів, що є звичайними для виробничого процесу Страхувальника або третьої особи;

6.9.8. внаслідок гідравлічного вибуху (удару), тобто розриву ємності (резервуару) внаслідок тиску рідини або дефекту матеріалу;

6.9.9. внаслідок розриву турбін, маховиків або інших подібних агрегатів під дією відцентрової сили;

6.9.10. внаслідок зменшення тиску в ємностях (імплозії);

6.9.11. внаслідок дії вихрового сліду від двигуна літального апарату або звукової хвилі, що виникли при переході звукового бар'єру швидкості.

6.10. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Удар блискавки** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні електричним та електронним приладам, іншому обладнанню в результаті перепаду напруги, електромагнітної індукції, інших явищ внаслідок опосередкованої дії атмосферної електрики (**Непряма дія блискавки**).

6.11. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Налипання снігу, обмерзання** та/або **Тиск снігового покриву** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні в результаті:

6.11.1. дії шару снігу/льоду, що був сформований людиною;

6.11.2. танення снігу чи його падіння з інших будівель чи елементів будівель, транспортних засобів.

6.12. У разі страхування ризику **Схід лавини** також не підлягають відшкодуванню збитки, що прямо або опосередковано виникли внаслідок землетрусу.

6.13. У разі страхування ризику **Град** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні через дію води, що утворилася внаслідок розтавання частинок граду.

6.14. У разі страхування ризику **Повінь, паводок, водопілля** також не підлягають відшкодуванню збитки в результаті:

6.14.1. плісняви, гнилі, грибку, що з'явилися внаслідок вологості;

6.14.2. дії вітрів, що наганяють воду з моря та викликають підвищення рівня води за рахунок затримки в гирлі принесеної рікою води (штормовий приплив);

6.14.3. виходу води з берегів водоймищ, який можна було передбачати виходячи з місцевих умов (рельєфу місцевості, клімату, сезонних коливань води та ін.), характерних для Території страхування; вважається, що вихід води з берегів можна було передбачати, якщо така подія відбувалася в середньому частіше, ніж один раз у десять років за останні тридцять років;

6.14.4. виходом води з каналізаційних (внутрішніх і зовнішніх) систем, якщо це не викликано повінню (паводком, водопіллям);

6.14.5. виходом води з каналізаційних (внутрішніх і зовнішніх) систем, що було викликане їх недостатньою пропускною спроможністю, порівняно з проектною пропускною спроможністю;

6.14.6. у результаті технічної аварії, що призвела до руйнування, пошкодження гідроелектричної станції, дамби, греблі.

6.15. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування таких ризиків, як **Селевий потік, Обвал скельної породи, каменепад, Обвал, Зсув, Просідання ґрунту** також не підлягають відшкодуванню витрати на відновлення родючого шару ґрунту та страхування не поширюється на збитки, що прямо або опосередковано виникли в результаті землетрусу або повені, паводку, водопілля, збитки внаслідок промерзання та відтавання ґрунту, річкової та прибережної ерозії ґрунтів, пересихання або дренажування (осушення) ґрунту.

6.16. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування будь-яких ризиків **Протиправні дії третіх осіб** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні внаслідок дій працівників, членів родини, довірених осіб Страхувальника осіб, які користуються Застрахованим майном на правах оренди (найму, лізингу та подібне).

6.17. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Пошкодження водою внаслідок аварії водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем та підключених до них побутових пристроїв** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні внаслідок:

6.17.1. витікання рідини внаслідок застосування фізичної сили людини (перекидання резервуарів з водою та ін.), а також рідиною, що використовується для прибирання, чищення або миття;

6.17.2. витікання рідини з відкритих систем водяного зрошення;

6.17.3. природного зносу, корозії або іржавіння зазначених вище систем.

6.17.4. встановлення, обслуговування, ремонт, зміни в конструкції зазначених систем без залучення спеціалізованої організації, що має відповідний дозвіл на проведення подібних робіт у відповідності до законодавства, якщо такі дозволи спеціально передбачені чинним законодавством;

6.17.5. навмисного відключення чи припинення опалення, енерго-, водо-, газопостачання постачальниками Страхувальника (Вигодонабуча);

6.17.6. невиконання Страхувальником (Вигодонабучачем) усіх необхідних заходів з технічного обслуговування застрахованого обладнання, правил та рекомендацій виробника щодо експлуатації застрахованого обладнання, приписів державних та відомчих наглядових органів.

6.18. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Замерзання комунальних систем (водопровідної, каналізаційної, систем опалення, пожежогасіння)** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні внаслідок:

6.18.1. впливу вологості, конденсату, відпрівання, утворенні цвілі, грибків та ін. всередині приміщення;

6.18.2. навмисного відключення, нестабільності або припинення опалення, енерго-, водо-, газопостачання постачальниками Страхувальника (Вигодонабуча);

6.18.3. витікання рідини внаслідок застосування фізичної сили людини (перекидання резервуарів з водою та ін.), а також рідиною, що використовується для прибирання, чищення або миття;

6.18.4. витікання рідини з відкритих систем водяного зрошення;

6.18.5. природного зносу, корозії або іржавіння зазначених вище систем;

6.18.6. негерметичності з'єднань труб, незадовільного стану зварних та різьбових з'єднань трубопроводів системи водопостачання та/або системи опалення;

6.18.7. невиконання Страхувальником (Вигодонабувачем) усіх необхідних заходів з технічного обслуговування застрахованого обладнання, правил та рекомендацій виробника щодо експлуатації застрахованого обладнання, приписів державних та відомчих наглядових органів;

6.18.8. встановлення, обслуговування, ремонт, зміни в конструкції зазначених систем без залучення спеціалізованої організації, що має відповідний дозвіл на проведення подібних робіт у відповідності до законодавства, якщо такі дозволи спеціально передбачені чинним законодавством.

6.19. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Наїзду на Застраховане майно наземних транспортних засобів, у т.ч. рейкових** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні Застрахованому майну транспортними засобами, що експлуатуються Страхувальником, його працівниками, членами його родини, користувачами Застрахованого майна.

6.20. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Бій скла** також не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні внаслідок:

6.20.1. переміщення (перевезення, перенесення) скла, проведення відповідних робіт по склінню;

6.20.2. виконання робіт по встановленню рам, видаленню або демонтажу скла, деталей із скла з віконних або дверних рам або інших місць їх постійного кріплення, фіксації або встановлення;

6.20.3. подряпин, відколів та ін. на поверхні скла, полірування або розпису, пошкодження або опадання напилювання, затемнення або нанесення надлишкової фарби на скло, застосування зварювальних і нагрівальних апаратів;

6.20.4. биття переносних дзеркал, пустотілого (дутого) скла та/або освітлювальної арматури усіх видів, лампочок розжарювання, освітлювальних приладів;

6.20.5. випадкового або навмисного фарбування застрахованих стекол, розпису, гравірування, покриття плівкою або лаком, протравлення та сонцезахисної обробки скла, що встановлюється замість розбитого;

6.20.6. випадкового або навмисного наклеювання на застрахований об'єкт паперової, плівкової або іншої поліграфічної продукції (оголошення, реклама, плакати, листівки та ін.);

6.20.7. вібрацій, нормального осадження нових будівель.

6.21. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Пошкодження димом (що вирвався з печей, коптилень, опалювальних установок)** також не підлягають відшкодуванню збитки внаслідок:

6.21.1. тривалого і постійного впливу диму, пилу, сажі, сільськогосподарського обкурювання;

6.21.2. порушень правил експлуатації зазначеного обладнання (устаткування) відповідно до його технічних паспортів та рекомендацій виробника.

6.22. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Поломки машин та обладнання:**

6.22.1. до машин та обладнання відноситься будь-яке механічне, електричне та електронне обладнання, яке знаходиться в робочому стані під постійним технічним наглядом. Такими, що знаходяться в робочому стані, вважаються ті машини та обладнання, монтаж яких цілком завершений та які після пусконаладжувальних робіт та успішних випробувань цілком підготовлені до експлуатації. Машини та обладнання вважаються застрахованими під час їх використання за функціональним призначенням;

6.22.2. на страхування не приймаються:

6.22.2.1. троси, матриці, ланцюги, ремені, конвеєрні та інші стрічки, сита, шланги, шипи, гусениці, кабелі, візерункоутворюючі вали, пуансони;

6.22.2.2. предмети із скла, кераміки, деревини, а також гумові шини;

6.22.2.3. ливарні форми, штампи, кліше, дробильні молотки;

6.22.2.4. паливо-мастильні матеріали, газ, охолоджувальні рідини, каталізатори, інші хімікати, фільтри, фільтрувальні та інші допоміжні матеріали;

6.22.2.5. інструменти всіх видів, наприклад, свердла, відбійні молотки, ножі, зуби, ріжучі полотна, полотна пил та шліфувальні диски;

6.22.2.6. футеровка печей кладкою, топки, колосники та сопла;

6.22.2.7. інші предмети (деталі), які у зв'язку з їх експлуатацією та/або по характеру матеріалу значною мірою схильні до зносу та амортизації, або підлягають періодичній заміні, або строк служби яких значно менше строку служби машини (обладнання).

6.22.3. не підлягають відшкодуванню збитки внаслідок:

6.22.3.1. будь-яких дефектів машин та/або обладнання, що мали місце на момент укладання договору страхування та мали бути відомі Страхувальнику;

6.22.3.2. безпосереднього впливу експлуатаційних факторів (корозії, ерозії, накипу, кавітації, іржі, зносу і та ін.) або інших природних властивостей (процесів), що притаманні застрахованим машинам та/або обладнанню, а також пошкодження гризунами, комахами, цвіллю, грибок;

6.22.3.3. проведення випробувань або експериментальних робіт, при яких були навмисне завищені нормальні експлуатаційні навантаження, пусконаладжувальних, ремонтних робіт, під час монтажу/демонтажу машин та обладнання, наладки обладнання (підкручування, налагодження).

6.22.3.4. помилок у конструкції, дефектів лиття та матеріалів, виробничих дефектів, якщо відповідальність за заподіяний збиток в силу гарантійних зобов'язань, законодавства або цього Договору несе виробник або постачальник машин або особа, яка проводила їх ремонт або обслуговування.

6.22.4. не розглядаються як страховий випадок:

6.22.4.1. збій (одноразова відмова або відмова, що сама може налагодитись, або відмова, що може бути усунута незначним втручанням обслуговуючого персоналу);

6.22.4.2. деградаційні відмови (відмова, що зумовлена природними процесами старіння, зносу, корозії, втоми матеріалів при дотриманні усіх встановлених виробником правил та норм експлуатації, а також норм та правил при проектуванні, виготовленні та експлуатації);

6.22.4.3. ресурсні відмови (відмова внаслідок досягнення обладнанням граничного стану використання, закінчення експлуатаційного ресурсу);

6.22.4.4. відмови обладнання, які можна виправити шляхом регулювання та настройки, а також шляхом переустановлення або заміни програмного забезпечення.

6.22.5. Страховий захист не поширюється, якщо на Застрахованому майні або у будівлях / приміщеннях, де знаходиться Застраховане майно, не встановлені громовідводи у технічно справному стані та прибори, що контролюють зміну напруги, обладнання безперебійного живлення. Ці пристрої повинні бути встановлені та експлуатуватися у відповідності до рекомендацій виробника або постачальника.

6.23. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Терористичний акт** не визнається страховим випадком та Страховик не сплачує страхове відшкодування, якщо збиток майновим інтересам Страхувальника завданий прямо або опосередковано в результаті:

6.23.1. ядерного вибуху, ядерної реакції, радіоактивного випромінювання або радіоактивного забруднення, незалежно від того, чим могло бути спричинено такий ядерний вибух, ядерну реакцію, ядерне випромінювання або радіоактивне забруднення;

6.23.2. війни, вторгнення або воєнних дій (незалежно від того, чи була оголошена війна або ні), ворожих актів державних або місцевих урядових органів, громадянської війни, бунту, повстання, революції, воєнного стану або узурпації влади, страйків, масових заворушень;

6.23.3. арешту або законного або незаконного заволодіння, якщо такий збиток не завданий безпосередньо в результаті терористичного акту;

6.23.4. конфіскації, націоналізації, реквізиції, затримання, ембарго, карантину або будь-якого іншого випадку за розпорядженням громадських або урядових органів, який обмежує Страхувальника у використанні власного Застрахованого майна, а також внаслідок актів контрабанди або незаконного перевезення або нелегальної торгівлі;

6.23.5. витоку або викиду забруднюючих речовин, що можуть бути твердими, рідкими, газоподібними або речовинами теплової дії, токсичними, небезпечними речовинами або речовинами, присутність, наявність або викид яких створює небезпеку або загрожує життю та здоров'ю людей або навколишньому середовищу;

6.23.6. емісії, викиду, розсіювання, розповсюдження будь-яких хімічних або біологічних речовин;

- 6.23.7.** емісії, викиду, розсіювання, розповсюдження будь-яких речовин, що містять азбест;
- 6.23.8.** штрафів, пені або будь-яких інших штрафних санкцій, назначених Страхувальнику по рішенню суду, органів державної влади або за будь-яким договором, контрактом;
- 6.23.9.** використання електронних засобів, включаючи, створення зловмисних програм, кодів та використання комп'ютерних мереж у злочинних цілях, несанкціоноване використання, спроби подолання або обходу систем або занесення будь-якого комп'ютерного вірусу, злому або надання несанкціонованих інструкцій та кодів, або застосування будь-якої електромагнітної зброї. Цей виняток не поширюється на збитки внаслідок використанням будь-якого комп'ютеру, комп'ютерної системи або комп'ютерного програмного забезпечення або іншої електронної системи у системі запуску або управління будь-якої зброї або ракети;
- 6.23.10.** хуліганства, вандалізму або інших протиправних дій третіх осіб, направлених на знищення або пошкодження Застрахованого майна, протесту, бунтів, страйків, масових заворушень, робочих страйків, умисного припинення або сповільнення темпів роботи та опору локаутам;
- 6.23.11.** дій будь-яких державних органів або органів місцевого самоврядування внаслідок видання будь-яких наказів або законів у сфері реконструкції, ремонту, монтажу, демонтажу Застрахованого майна;
- 6.23.12.** заходів, що вживаються з метою запобігання, придушення, виявлення або контролю реального або потенційного терористичного акту або диверсії (введення в оману щодо можливого вчинення терористичного акту та диверсії або закладання вибухових пристроїв тощо);
- 6.23.13.** втрати можливості використання Застрахованого майна, втрати позицій на ринках, доходу, упущеної вигоди, знецінення, зменшення можливостей або збільшення витрат;
- 6.23.14.** факторів, що включають, але не обмежуються, припиненням, коливанням, нерегулярністю, недостатністю постачання води, газу, електроенергії, телекомунікаційних або будь-яких інших послуг;
- 6.23.15.** загрози терористичного акту або диверсії, хибного сигналу щодо мінування або підготовки терористичного акту або диверсії введення в оману, у тому числі, якщо вони призвели до додаткових витрат;
- 6.23.16.** мародерства, крадіжки зі зломом, з проникненням, грабежу, розбою, крадіжки без злому;
- 6.23.17.** нез'ясованого зникнення або нез'ясованої втрати, збитків, нестач, виявлених під час інвентаризації;
- 6.23.18.** ураження пліснявою, грибок, спорами або іншими мікроорганізмами будь-якого виду або походження, включаючи, але не обмежуючись, будь-яку субстанцію або речовину, присутність якої несе реальну або потенційну загрозу для організму людини.

6.24. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Страйки та масові заворушення** не відшкодовуються:

- 6.24.1.** збитки, викликані постійним або тимчасовим позбавленням можливості розпорядження Застрахованим майном внаслідок його націоналізації, конфіскації, реквізиції або арешту за розпорядженням будь-якого органу влади;
- 6.24.2.** збитки внаслідок постійної або тимчасової втрати можливості розпорядження Застрахованим майном внаслідок того, що воно зайняте, захоплене, привласнене будь-якою особою. Страховик не звільняється від обов'язку відшкодувати збитки, завдані Застрахованому майну до моменту втрати Страхувальником можливості його використання або до моменту тимчасового позбавлення можливості розпорядження майном;
- 6.24.3.** непрямі збитки, упущену вигоду або будь-яку відповідальність перед третіми особами;
- 6.24.4.** збитки внаслідок війни, військового вторгнення, дій ворожих сил, воєнних дій або маневрів (незалежно від того, чи була оголошена війна або ні), громадянської війни;
- 6.24.5.** збитки внаслідок заколоту, масового заворушення, які за розмахом наближаються до народного повстання, озброєного повстання, бунту, направленого на повалення існуючого режиму, влади, революції, встановлення воєнного режиму або узурпації влади;
- 6.24.6.** збитки внаслідок будь-яких дій осіб, що діють від імені або у зв'язку з будь-якими організаціями, діяльність яких направлена на повалення, з використанням сили, існуючого де-юре або де-факто уряду, або здійснення на нього впливу за допомогою тероризму або насильства.

6.25. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування ризику **Усі ризики зовнішнього впливу, що не підпадають під винятки із страхових випадків та обмеження страхування** також не підлягають відшкодуванню збитки, що прямо або опосередковано сталися в результаті:

6.25.1. введення в експлуатацію, пусконаладжувальних робіт, випробувань, тестування, самої експлуатації, технічного обслуговування або ремонту механічного, електротехнічного або електронного устаткування (наприклад, помилки та недбалість персоналу, відмова вимірювального, контрольного, розподільного або регулюючого устаткування, нестача води або мастильного матеріалу та ін.);

6.25.2. видалення азбесту, діоксину або поліхлорбіфенолів (надалі – матеріали) з будь-яких частин Застрахованого майна (водночас також виключаються будь-які пов'язані з цим витрати), крім випадків, коли такі “матеріали” є складовою частиною Застрахованого майна та були пошкоджені в результаті дії застрахованих за Договором страхування ризиків;

6.25.3. реконструкції, ремонту, знищення, розчищення завалів, повного або часткового зупинення експлуатації Застрахованого майна, що містить “матеріали”, на виконання будь-яких чинних законів або нормативних актів, що регламентують їх використання (також виключаються будь-які пов'язані з цим витрати);

6.25.4. бурі, урагану або іншого руху повітряних мас, викликаного природними процесами в атмосфері, якщо швидкість вітру, що заподіяв збиток, не перевищувала 17,2 м/с. Швидкість вітру підтверджується довідками відповідних гідрометеорологічних установ;

6.25.5. тиску снігового покриву, що виник в результаті поступового накопичення снігових мас, коли з дати останнього офіційно зареєстрованого сильного снігопаду (випадіння опадів снігу за 12 годин у кількості 20 мм і більше згідно з довідкою відповідних гідрометеорологічних установ, що має бути надана Страхувальником у разі настання Страхового випадку за ризиками з числа Стихійні явища) минуло більше 36 (тридцяти шести) годин;

6.25.6. нез'ясованої втрати, таємничого зникнення, нестач, встановлених під час інвентаризації, крадіжки без злому. Крадіжка зі зломом у сенсі цього Договору має місце, якщо зловмисник:

a) проникає у застраховані приміщення або приміщення, де знаходиться Застраховане майно, зламуючи двері або вікна, застосовуючи відмички або підроблені ключі, або інші технічні засоби. Підробленими вважаються ключі, що виготовлені за дорученням або з відома осіб, що не мають права розпоряджатися справжніми ключами. Одного факту зникнення Застрахованого майна з місця страхування недостатньо для доказу використання підроблених ключів, якщо інше не передбачено Договором страхування. У такому разі доказ використання підроблених ключів покладається на Страхувальника. Не вважаються підробленими ключі, виготовлені їх власником (або іншими особами за дорученням власника) на підставі оригіналів ключів;

b) зламує в межах застрахованих приміщень або приміщень, де знаходиться застраховане майно предмети, що використовуються в якості сховища для майна, або відкриває їх за допомогою відмичок, підроблених ключів та інших інструментів. У приміщеннях, які використовуються у службових або господарських цілях, крім Страхувальника (Вигодонабувача) та осіб, що працюють у нього, також третіми особами, страхування щодо таких випадків не надається;

c) вилучає предмети із закритих приміщень, куди він проник раніше звичайним шляхом, в яких продовжував залишатися до їх закриття та використав засоби, вказані у п. А цієї умови, для виходу із приміщення, або вилучає предмети із закритих приміщень за допомогою спеціальних пристроїв або пристосувань без проникнення у власне приміщення;

d) є викритим та використовує засоби, зазначені у п. А з метою заволодіння вкраденим майном.

6.26. Якщо Застрахованим майном за Договором є **транспортні засоби, сільськогосподарська, будівельна або інша спецтехніка на зберіганні, транспортні засоби як товар або під час виставок, експозицій**, то у такому випадку, якщо Договором не передбачено інше:

6.26.1. страховий захист діє відносно такого майна винятково в момент його знаходження в нерухомому стані, з вимкненим двигуном (якщо наявний), на огороженій території, під цілодобовою охороною, за адресою, визначеною як Територія страхування. У разі

недотримання зазначених умов, якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування або зменшити його розмір в залежності від того, в якій мірі невиконання зазначених умов вплинуло на факт настання випадку та розмір збитку;

6.26.2. страховий захист за Договором не діє відносно такого майна під час його роботи, транспортування (включаючи навантажувально-розвантажувальні операції), ремонту, обслуговування, випробувань, навчальної або пробної їзди;

6.26.3. не підлягають відшкодуванню Страховиком збитки внаслідок обвалу, падіння, перевертання Застрахованого майна через помилки, допущені при монтажі, експлуатації або через дефект матеріалів;

6.26.4. не підлягають відшкодуванню Страховиком збитки, внаслідок незаконного заволодіння Застрахованим майно, що здійснене за допомогою енергії двигуна, що встановлений на Застрахованому майні.

6.27. Страховиком не відшкодовується знищення або пошкодження Застрахованого майна внаслідок його самозаймання, або нагрівання, вибуху або займання пилу або повітряно-пилової суміші.

6.28. Якщо Договором передбачено страхування земельної ділянки, то Страховиком також не відшкодовуються витрати на розчищення **земельної ділянки** від забруднення, на завезення та підсіпку родючого шару ґрунту, підсадження рослин, а також втрата, знищення або пошкодження земельної ділянки внаслідок (якщо інше не передбачено Договором):

6.28.1. будь-якого забруднення;

6.28.2. господарської та іншої діяльності, що зумовлює забруднення ділянки і ґрунтів понад встановлені гранично допустимі концентрації небезпечних речовин;

6.28.3. без господарського використання земельної ділянки, що спричинило її виведення з сільськогосподарського обороту, змивання гумусного шару, порушення структури ґрунту;

6.28.4. зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок власниками земельних ділянок та землекористувачами без спеціального дозволу органів, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель;

6.28.5. використання земельної ділянки не за цільовим призначенням;

6.28.6. неусунення допущених порушень законодавства (забруднення земель радіоактивними і хімічними речовинами, відходами, стічними водами, забруднення земель бактеріально-паразитичними і карантинно-шкідливими організмами, засмічення земель забороненими рослинами, пошкодження і знищення родючого шару ґрунту, об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем, порушення встановленого режиму використання земель, що охороняються, а також використання земель способами, які завдають шкоди здоров'ю населення) в терміни, встановлені вказівками спеціально уповноважених органів виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

6.29. При будь-якому судовому позові, судовому процесі або іншому розгляді, в процесі якого Страховик стверджує, що будь-який збиток або шкода не покриваються Договором, тягар доказів того, що такий збиток є застрахованим, покладається на Страхувальника, якщо інше не передбачено Договором.

6.30. Якщо інше не передбачено Договором, у разі страхування **Перерви діяльності внаслідок дії страхових ризиків** Страховиком також не відшкодовуються збитки, що виникли внаслідок:

6.30.1. перерви у господарській діяльності Страхувальника, що виникла не з причини втрати або пошкодження майна, застрахованого на умовах цього Договору, внаслідок Страхових ризиків, що зазначені у Договорі як Страхові ризики у частині страхування майна.

6.30.2. зміни проекту відновлення, реконструкції пошкодженого майна Страхувальника, планового ремонту та/або розширення (відновлення) господарської діяльності порівняно з її станом безпосередньо до початку перерви у господарській діяльності.

6.30.3. заборони або обмеження органами державної влади проведення відновлювальних робіт або відновлення господарської діяльності Страхувальника, в тому числі карантин, введення особливого або надзвичайного стану;

6.30.4. перевищення з будь-яких причин письмово узгоджених після подання заяви про настання страхового випадку сторонами строків поновлення господарської діяльності в межах часу встановленого ПВ Страховика, якщо таке перевищення строків не було попередньо узгоджене із Страховиком;

- 6.30.5.** затримок у відновленні і поновленні господарської діяльності, пов'язаних з веденням справ у суді, з'ясуванням відносин власності, володіння, оренди, наймання майна і та ін.;
- 6.30.6.** неспроможності Страхувальника своєчасно протягом узгодженого строку відновити (замінити) пошкоджене майно або своєчасно здійснити всі необхідні заходи по відновленню господарської діяльності внаслідок нестачі або відсутності грошових коштів;
- 6.30.7.** неможливості використання непошкодженої частки майна Страхувальника в наслідок пошкодження майна, що належить іншим особам, а не Страхувальнику;
- 6.30.8.** неможливості продовження застрахованої господарської діяльності внаслідок припинення постачання будь-яких матеріалів, товарів або послуг третіми особами або контрагентами Страхувальника;
- 6.30.9.** неможливості відновити господарську діяльність та відбудувати, відновити Застраховане майно внаслідок відсутності фінансування, коштів;
- 6.30.10.** припинення господарської діяльності внаслідок трудових страйків, локаутів, сповільнення темпів роботи, захоплення Застрахованого майна страйкарями, закриття для проведення планових ремонтів;
- 6.30.11.** порушення Страхувальником (його працівниками, представниками) норм пожежної безпеки, охорони приміщень та цінностей, безпеки та інших вимог щодо проведення застрахованої господарської діяльності Страхувальником;

6.31. Страховиком також не підлягають відшкодуванню такі витрати Страхувальника:

- 6.31.1.** збитки Страхувальника внаслідок перерви у застрахованій господарській діяльності, що виникли після закінчення ПВ Страховика;
- 6.31.2.** витрати, вигоду від яких Страхувальник одержить у період після закінчення ПВ Страховика та які не спрямовані на найскоріше відновлення перерваної діяльності в обсязі, що існував безпосередньо до настання страхового випадку;
- 6.31.3.** податок на додану вартість, податок на прибуток, акцизи, митні збори та інші податки, базою оподаткування яких є прибуток, оборот або дохід;
- 6.31.4.** витрати на придбання сировини, напівфабрикатів, матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів, продукції, товарів, палива та інші витрати, які прямо залежать від обсягу господарської діяльності Страхувальника;
- 6.31.5.** ліцензійні та авторські винагороди, що виплачуються на основі обороту або обсягу продажів, а також роялті, винагороди винахідникам і та ін.;
- 6.31.6.** витрати на перевезення товарів, що відправляються Страхувальником, і пов'язані з ними витрати;
- 6.31.7.** витрати на операції, що не мають безпосереднього відношення до застрахованої господарської діяльності Страхувальника (в тому числі, але не обмежуючись, на операції з цінними паперами, вільними грошовими коштами), а також прибуток від таких операцій;
- 6.31.8.** умовно-змінні витрати, що залежать від обсягу діяльності Страхувальника, будь-які незастраховані витрати Страхувальника, що визначені цим Договором;
- 6.31.9.** неустойки, штрафи, пені та інші штрафні санкції, які Страхувальник відповідно до укладених ним договорів (контрактів) зобов'язаний сплачувати за невиконання своїх зобов'язань, зокрема, за непостачання в строк, затримку у виготовленні товару або наданні послуг або інших подібних зобов'язань;
- 6.31.10.** витрати Страхувальника на відшкодування моральної шкоди, упущеної вигоди внаслідок невиконання Страхувальником зобов'язань по укладених договорах (контрактах).

6.32. Не визнається страховим випадком перерва у застрахованій господарській діяльності Страхувальника, що виникла внаслідок невиконання (неналежного виконання) контрагентами Страхувальника своїх обов'язків.

6.33. Не визнаються страховим випадком та не підлягають відшкодуванню шкода / збитки внаслідок перерви діяльності, що сталася внаслідок:

- 6.33.1.** неможливості доступу до застрахованого майна по розпорядженню місцевих або центральних органів влади або уряду;
- 6.33.2.** втрати, знищення, зміни або викривлення інформації, кодів у комп'ютерних системах та програмах;
- 6.33.3.** будь-якого збитку, що стався у період простою, включаючи але не обмежуючись випадками, коли виробництво, діяльність, надання послуг або постачання отримання

товарів переривається або не розпочинається або стає неможливою внаслідок будь-якої іншої причини, крім знищення або пошкодження Застрахованого майна внаслідок дії застрахованих за цим Договором ризиків.

6.33.4. Договором можуть бути передбачені інші винятки із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать цим Умовам і законодавству. Вичерпний перелік винятків із страхових випадків та обмежень страхування визначається умовами Договору.

7. Порядок дій у разі настання страхового випадку.

Контактні дані для звернення у разі настання страхового випадку

7.1. У разі настання події, що має ознаки Страхового випадку, **Страхувальник повинен вчинити такі дії**, якщо інше не передбачено Договором:

7.1.1. якомога швидше, але не пізніше **24 (двадцяти чотирьох) годин** з моменту як Страхувальник дізнався про подію, яка має ознаки Страхового випадку, **повідомити компетентні органи** (залежно від характеру події – відомчі служби, органи пожежної охорони, аварійні служби газу, органи внутрішніх справ, пожежної охорони, аварійні служби та ін.), вимагати від них оформлення та надання документів щодо встановлення факту, причин та наслідків події, яка сталася;

7.1.2. вжити усіх можливих заходів щодо запобігання та зменшення розміру збитків, запитувати у Страховика інструкції щодо своїх подальших дій і діяти відповідно до отриманих інструкцій;

7.1.3. якомога швидше, але не пізніше **24 (двадцяти чотирьох) годин** з моменту як Страхувальник дізнався про подію, яка має ознаки Страхового випадку, повідомити Страховика про подію, що має ознаки Страхового випадку, за телефоном цілодобового інформаційного центру, що зазначений у Договорі, та повідомити Страховику:

- номер Договору;
- обставини настання Страхового випадку;
- інформацію про пошкодження, заподіяні Застрахованому майну;
- адресу місця події;
- іншу інформацію на вимогу Страховика.

7.1.4. зберігати вигляд, стан і розташування пошкодженого майна (залишків майна) до їх огляду представником Страховика, а також записи і документи, майно, нерухомість тощо, що будь-яким чином пов'язані із подією, що має ознаки Страхового випадку, і не починати будь-яких ремонтних, відновлювальних робіт або робіт з утилізації залишків майна та/або розчищення території, за винятком випадків, пов'язаних із необхідністю проведення аварійно-рятувальних робіт, виконання наказів і розпоряджень органів державної влади, вживання запобіжних заходів по рятуванню Застрахованого майна і зменшенню обсягів збитків, які були попередньо узгоджені із Страховиком;

7.1.5. протягом **48 (сорока восьми) годин**, з моменту як Страхувальник дізнався про подію, яка має ознаки Страхового випадку, надати Страховику письмове повідомлення про настання події, що має ознаки Страхового випадку, зокрема в електронному вигляді через e-mail або інші канали цифрового зв'язку, зазначені у Договорі;

7.1.6. надати Страховику всю доступну інформацію та документи згідно з розділом 8 Умов;

7.1.7. надати представнику Страховика можливість безперешкодно проводити огляд, обстеження пошкодженого майна або його залишків, розслідувати причини і обставини події, яка сталась;

7.1.8. без письмової згоди Страховика не підписувати документи, що стосуються події, які тягнуть його (Страхувальника) майнову відповідальність чи унеможливають притягнення до відповідальності інших осіб;

7.1.9. на вимогу Страховика надати йому право на одержання записів, документації та іншої інформації, пов'язаної із подією, що має ознаки Страхового випадку;

7.1.10. вчинити необхідні дії для реалізації права вимоги до винних у заподіянні збитків осіб та передати Страховику всі документи та повноваження для реалізації цього права Страховиком;

7.1.11. не починати відновлювальний ремонт пошкодженого Застрахованого майна до погодження вартості відновлювально-ремонтних робіт із Страховиком;

7.1.12. протягом 6 (шести) місяців після настання події, що має ознаки Страхового випадку, надати Страховику усі документи (відповідно до розділу 8 Умов), необхідні для здійснення Страхового відшкодування.

7.2. Остаточний перелік дій Страхувальника у разі настання події, що має ознаки Страхового випадку та строки повідомлення про настання події, що має ознаки Страхового випадку, визначаються умовами Договору.

8. Документи, необхідні для виплати Страхового відшкодування

8.1. Обов'язок підтвердження факту настання події, яка може бути визнана Страховим випадком за Договором, покладається на Страхувальника.

8.2. Для отримання Страхового відшкодування Страхувальник зобов'язаний надати Страховику такі документи, якщо інше не передбачено Договором:

8.2.1. письмову заяву про виплату страхового відшкодування з переліком знищеного, втраченого чи пошкодженого майна;

8.2.2. установчі документів, свідоцтво про реєстрацію Страхувальника (Вигодонабувача) – юридичної особи (за наявності), виписки з ЄДРПОУ;

8.2.3. документи, що підтверджують наявність страхового інтересу Страхувальника (Вигодонабувача) і засвідчують його право власності (володіння, користування) на Застраховане майно (договір купівлі-продажу, свідоцтво про приватизацію, свідоцтво про право власності, витяг з Державного реєстру речових прав, технічний паспорт та план-схеми бюро технічної інвентаризації (БТІ), договір оренди тощо);

8.2.4. цей Договір;

8.2.5. документи, передбачені законодавством України про фінансовий моніторинг;

8.2.6. документи компетентних органів, що підтверджують факт та обставини настання Страхового випадку, наприклад:

8.2.6.1. у разі настання **Пожежі**, а також **підпалу** – документи органів пожежного нагляду (Акт про пожежу, висновок Державної служби з надзвичайних ситуацій (надалі – ДСНС) або відповідного органу про причину та обставини пожежі тощо), договори на встановлення та обслуговування систем пожежогасіння та сигналізації, Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань;

8.2.6.2. у разі настання **Стихійного лиха**, зокрема **удару блискавки** – довідку з органів гідрометеорологічної служби або ДСНС або будь-яких інших відповідних органів з описом подій у районі інциденту та кількісні параметри стихійного явища, акт спеціалізованих служб, що здійснюють технічне обслуговування будівлі, споруди, даху та перекриттів (наприклад, у разі затоплення через опади, пошкодження через град, бурю тощо);

8.2.6.3. у разі настання збитків внаслідок **Пошкодження водою** – акт спеціалізованих служб, що здійснюють технічне обслуговування систем водопостачання, опалення, каналізації та аналогічних мереж з описом причини виходу з ладу цих систем і визначенням винної сторони;

8.2.6.4. у разі настання **Вибуху** побутового газу, бойлерів, котлів та ін. – акти або довідки державних служб, що здійснюють нагляд за умовами експлуатації силових агрегатів (газопровідних мереж), акт або довідку ДСНС або іншої відповідної служби про причини настання випадку та заподіяння збитку із зазначенням технічних дефектів, порушень норм експлуатації, якщо мали місце, та винних осіб;

8.2.6.5. у разі настання збитків унаслідок **Протиправних дій третіх осіб**, зокрема крадіжки зі зломом, грабежу, розбою, пошкодження або знищення Застрахованого майна внаслідок протиправних дій третіх осіб та інших протиправних дій, що застраховані – копію заяви Страхувальника до органів внутрішніх справ або інших компетентних органів, Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, рішення компетентних органів (прокуратури, суду тощо) по справі і т.п., при наявності охорони силами сторонніх організацій – договір щодо надання охоронних послуг;

8.2.6.6. у разі настання збитків унаслідок **Наїзду транспортних засобів** – довідки компетентних органів, Витяг з Єдиного реєстру досудових справ тощо, із зазначенням винної в заподіяному збитку особи;

8.2.6.7. у разі **Падіння літаючого апарату** або інших предметів – довідку з міністерства з надзвичайних ситуацій або іншого компетентного державного органу із зазначенням причин, обставин випадку та розміру збитку та ін.;

8.2.6.8. фото, кіно, відеоматеріали, описи, ескізи, плани, схеми, на яких зафіксовано зовнішній вигляд, розташування пошкодженого майна після настання Страхового випадку (за наявності);

8.2.6.9. документи, що необхідні Страховику для реалізації права вимоги до винних у заподіяних збитках осіб;

8.2.6.10. бухгалтерські та фінансові документи, що підтверджують розмір збитку та/або наявність страхового інтересу, зокрема калькуляцію на проведення ремонтних робіт, придбання нового майна замість втраченого або пошкоджено, чеки, рахунки фактури, квитанції, виписки з інвентарних книг, накладні, кошториси, калькуляції;

8.2.6.11. у разі страхування товарних та матеріальних запасів – дані обліку про наявність товарних та матеріальних запасів на момент збитку та їх рух, прибуткові та видаткові накладні, митні декларації тощо, а також, за наявності, Положення про облікову політику щодо обліку наявності та руху товарних та матеріальних запасів;

8.2.6.12. акт про списання пошкодженого (втраченого) майна;

8.2.6.13. копії матеріалів досудового розслідування на поточну дату за додатковою вимогою Страховика (протокол, талон-повідомлення при реєстрації заяви та повідомлення про злочин тощо) та/або процесуальні рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого, суду;

8.2.6.14. щодо страхування фінансових збитків внаслідок перерви діяльності – документи бухгалтерського обліку, фінансової та внутрішньої звітності, бюджети, а також інші документи, що відображають показники господарської діяльності Страхувальника за базовий, оціночний та інші періоди, що використовуються при розрахунку суми розміру страхового відшкодування;

8.2.6.15. інші документи та матеріали на вимогу Страховика, що стосуються об'єкту страхування, страхового інтересу, причин та обставин настання Страхового випадку й розміру збитків.

8.3. Страховик залишає за собою право змінити перелік документів, передбачених розділом 8 Умов, а також вимагати у Страхувальника додаткові документи, якщо з урахуванням конкретних обставин їх відсутність унеможлиблює встановлення страхового інтересу, факту та причин настання Страхового випадку та/або визначення розміру збитків, або надання яких передбачено законодавством України про фінансовий моніторинг. У передбачених законом випадках та за запитом Страховика Страхувальник або особа, яка має право на отримання страхового відшкодування, зобов'язаний протягом 2 (двох) робочих днів з дня отримання запиту надати документи, передбачені законодавством України про фінансовий моніторинг. У випадку порушення строку надання зазначених документів строки виплати страхового відшкодування подовжуються на відповідну кількість днів прострочення надання документів.

8.4. У разі неможливості надання яких-небудь документів з об'єктивних причин Страхувальник зобов'язаний надати Страховику письмове пояснення причин їхньої відсутності / ненадання.

8.5. Якщо інше не передбачено Договором, Страхувальник має надати Страховику документи, передбачені розділом 8 Умов, українською або англійською мовами, у формі оригінальних примірників або їхні нотаріально засвідчені копії, або копії, засвідчені органом, що видав цей документ, або простих копій, за умови надання Страховику можливості порівняння цих копій з оригінальними примірниками документів. У разі подання документів, викладених іншою мовою, ніж зазначено вище, Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний надати офіційний переклад на одну із зазначених мов.

8.6. Конкретний перелік документів, необхідних для виплати Страхового відшкодування, зазначається у Договорі.

8.7. Документи, передбачені розділом 8 Умов, якщо інше не передбачено Договором, подаються Страховику в письмовій формі одним із способів:

- шляхом направлення поштою (рекомендованим листом);
- особисто за адресою місцезнаходження Страховика;
- в електронному вигляді через цифрові канали комунікації, вказані у Договорі.

9.1. У разі настання події, що має ознаки Страхового випадку, Страховик зобов'язаний встановити факт, причини та обставини такої події та прийняти з урахуванням умов Договору рішення про визнання або невизнання випадку страховим.

9.2. Виплата Страхового відшкодування здійснюється Страховиком відповідно до умов Договору та законодавства України, на підставі заяви особи, яка має право на отримання відшкодування, та рішення Страховика про визнання випадку страховим та здійснення страхової виплати (страхового акта), яке Страховик приймає після отримання всіх необхідних документів, визначених розділом 8 Умов. У разі визнання випадку страховим, Страховик здійснює виплату страхового відшкодування Страхувальнику та іншим особам, визначеним у п. 9.3 Умов, відповідно до умов Договору.

9.3. Страхове відшкодування може бути сплачено:

9.3.1. Страхувальнику, його правонаступникам або іншій належним чином уповноваженій особі, яка діє від імені Страхувальника;

9.3.2. Вигодонабувачу у разі його призначення, його правонаступникам або іншій належним чином уповноваженій особі, яка діє від імені Вигодонабувача;

9.3.3. шляхом безпосередньої оплати вартості послуг сторонніх підприємств (організацій), які надають ці послуги Страхувальнику (Вигодонабувачу), і необхідність яких (послуг) викликана Страховим випадком (за згодою Страховика).

9.4. Розмір страхового відшкодування визначається, зважаючи на фактичний розмір збитків, завданих Застрахованому майну внаслідок Страхового випадку, та розрахованого відповідно до умов Договору. Розмір страхового відшкодування не може перевищувати розмір прямого збитку, понесеного Страхувальником (Вигодонабувачем), та розміру Страхової суми, зазначеної в Договорі. Розрахунок суми страхового відшкодування визначається на день настання Страхового випадку. Розмір прямих збитків за кожним Страховим випадком, якщо інше не передбачено Договором, визначається Страховиком з врахуванням умов п.п. 8.1-8.5 Умов у такий спосіб:

9.4.1. у разі пошкодження Застрахованого майна, у розмірі витрат на відновлення / ремонт пошкодженого майна внаслідок настання Страхового випадку, здійсненого найбільш економічним способом, з урахуванням зносу для Дійсної вартості або без урахування зносу при страхуванні на базі Нової відновлювальної вартості, залежно від Вартості для визначення розміру збитку, що зазначена у п. 14 Договору. Витрати на відновлення / ремонт складаються, якщо інше не передбачено Договором, з:

9.4.1.1. витрат на матеріали, деталі і запасні частини для ремонту, якщо інше не передбачено Договором;

9.4.1.2. витрат на постачання матеріалів до місця ремонту та інші витрати, необхідні для відновлення Застрахованого майна до стану, в якому воно знаходилося на момент настання Страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором;

9.4.1.3. витрат на оплату ремонтних робіт, якщо інше не передбачено Договором.

9.4.2. у разі втрати / знищення Застрахованого майна (усього або його окремої одиниці) – у розмірі вартості майна (Дійсної або Нової відновлювальної вартості відповідно до варіанта, обраного у Договорі) на дату настання Страхового випадку за вирахуванням залишків майна, що придатні до реалізації або подальшого використання (ліквідні залишки майна), якщо інше не передбачено Договором.. Втратою / знищенням майна, якщо інше не передбачено Договором, вважається такий його стан, коли витрати на його відновлення дорівнюють або перевищують вартість Застрахованого майна на дату настання Страхового випадку або Страхову суму за Договором (або окремою одиницею майна), залежно від того, яке значення менше.

9.5. Для визначення розміру прямого збитку та страхового відшкодування, якщо інше не передбачено Договором, не враховуються:

9.5.1. витрати, пов'язані зі зміною або удосконаленням Застрахованого майна, переплануванням, будівництвом додаткових приміщень тощо;

9.5.2. витрати, які викликані заміною конструктивних елементів і елементів опорядження приміщень або обладнання та ін., крім тих, які необхідні для приведення Застрахованого майна в той стан, у якому воно знаходилося на момент настання Страхового випадку;

9.5.3. витрати на проведення тимчасового, профілактичного або поточного ремонту;

9.5.4. витрати, що перевищують нормативні, встановлені відповідними документами уповноважених органів, витрати на понаднормові роботи, роботи у вихідні або святкові дні, витрати на термінове постачання та інші витрати.

9.6. Незважаючи на Вартість для визначення розміру збитку, зазначену у Договорі, якщо пошкоджене або втрачене Застраховане майно на момент Страхового випадку мало знос понад 60%, то страхове відшкодування не може перевищувати розмір його дійсної вартості на момент настання Страхового випадку щодо випадків знищення або втрати Застрахованого майна або відшкодування сплачується з урахуванням зносу у разі пошкодження Застрахованого майна, якщо інше не передбачено Договором.

9.7. Незважаючи на Вартість для визначення розміру збитку, зазначену у Договорі, якщо пошкоджене або втрачене Застраховане майно належить до категорії Рухомого майна, то страхове відшкодування не може перевищувати розмір його дійсної вартості на момент настання Страхового випадку щодо випадків знищення або втрати Застрахованого майна внаслідок Страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором.

9.8. Для визначення розміру прямого збитку та страхового відшкодування не враховуються суми податку на додану вартість, якщо інше не передбачено Договором.

9.9. Якщо на дату Страхового випадку Страхова сума становить певну частку Відновлювальної / Дійсної вартості Застрахованого майна, визначеної на дату настання Страхового випадку, у разі пошкодження Застрахованого майна розмір збитку розраховується у такій же частці як Страхова сума відноситься до Відновлювальної / Дійсної вартості Застрахованого майна, якщо інше не передбачено Договором.

9.10. З розрахованого розміру збитків, витрат, що підлягають відшкодуванню за умовами Договору, вираховується розмір відповідної Франшизи за кожним Страховим випадком. У разі, якщо на дату Страхового випадку Страхова сума становить певну частку Відновлювальної / Дійсної вартості Застрахованого майна, визначеної на дату настання Страхового випадку, Франшиза вираховується зі збитку, що був розрахований з врахуванням п. 9.9 Умов, якщо інше не передбачено Договором.

9.11. Якщо одне й теж майно застраховано у декількох страховиків і загальна Страхова сума перевищує дійсну вартість майна, страхове відшкодування, що виплачується усіма страховиками, не може перевищувати дійсну вартість цього майна. При цьому Страховик здійснює виплату пропорційно розміру Страхової суми, зазначеної у Договорі.

9.12. Будь-яка сума, отримана Страхувальником від третіх осіб як відшкодування збитків, заподіяних Застрахованому майну, вираховується із суми страхового відшкодування.

9.13. Усі окремі збитки Страхувальника, що зумовлені або причиною настання яких є одна й та сама причина та/або подія, вважаються одним Страховим випадком (**Умова про визначення одного Страхового випадку**), якщо інше не передбачено Договором. При цьому тривалість події, що може бути визнана одним Страховим випадком, якщо інше не передбачено Договором, обмежується:

9.13.1. 72 послідовними годинами – для ризиків Стихійні явища, Протиправні дії третіх осіб;

9.13.2. 72 послідовними годинами – щодо будь-яких збитків внаслідок дії двох або більше ризиків, що передбачені у п. 9.13.1. цих Умов;

9.13.3. 168 послідовними годинами – для інших ризиків.

9.14. Якщо тривалість події, що визнається відповідно до умов Договору Страховим випадком, перевищує зазначені у пп. 9.13.1-9.13.3 періоди, то вона поділяється Страховиком на два чи більше Страхових випадки, якщо інше не передбачено Договором, з урахуванням таких вимог:

- перший Страховий випадок починається у день і час початку першого зафіксованого окремого збитку Страхувальника, що стався протягом строку дії Договору;
- жодний із Страхових випадків не накладається на інший та вони не перетинаються між собою у часі, та жодний із Страхових випадків не починається раніше дати та часу настання першого зафіксованого окремого збитку Страхувальника, що стався протягом строку дії Договору.

9.15. Щодо страхування фінансових збитків внаслідок перерви діяльності:

9.15.1. до складу застрахованих збитків при розрахунку суми страхового відшкодування

мають входити ті ж категорії / статті доходів та витрат, що і при визначенні страхової суми при укладанні Договору, з урахуванням умов Договору щодо виключення певних видів доходів, витрат та видатків, якщо інше не передбачено Договором.

9.15.2. з розрахованого розміру збитків, витрат, що підлягають відшкодуванню за умовами Договору, вираховується розмір відповідної франшизи за кожним страховим випадком. Якщо Договором встановлена часова франшиза щодо страхування фінансових збитків внаслідок перерви діяльності, то при розрахунку розміру страхового відшкодування часова франшиза перераховується у грошовий еквівалент, якщо інше не передбачено Договором.

9.16. Розрахунок збитку щодо страхування фінансових збитків внаслідок перерви діяльності:

9.16.1. Страховик зобов'язаний відшкодувати Страхувальнику завдані страховим випадком збитки у сумі недоотриманого у період перерви застрахованої господарської діяльності маржинального доходу (чистого доходу від орендних платежів) та, якщо їх страхування прямо передбачено Договором, фактично здійснених додаткових витрат на запобігання та/або зниження збитків від перерви застрахованої господарської діяльності, якщо їх страхування передбачено Договором.

9.16.2. постійні витрати по продовженню застрахованої господарської діяльності у складі втраченого маржинального доходу відшкодовуються лише в тій частині, в якій вони були б покриті доходами від Застрахованої господарської діяльності за період перерви застрахованої господарської діяльності у разі, якщо би період перерви діяльності не наступив, та з урахуванням умов та обмежень, передбачених умовами Договору;

9.16.3. постійні витрати по продовженню Застрахованої господарської діяльності вираховуються при розрахунку суми збитку лише в тому випадку, якщо Страхувальник не зобов'язаний за законом або на підставі укладених господарських договорів продовжувати нести такі витрати або якщо їх здійснення не є необхідним для відновлення перерваної Застрахованої господарської діяльності Страхувальника, якщо інше не передбачено Договором.

9.16.4. витрати на амортизаційні відрахування на приміщення, обладнання та інші основні фонди Страхувальника у складі втраченого маржинального доходу при розрахунку суми збитку покриваються та не вираховуються при розрахунку суми страхового відшкодування лише в тому випадку, якщо такі відрахування здійснюються на неушкоджене Застраховане майно або його частини, якщо інше не передбачено Договором.

9.16.5. сума збитків за нарахованими відсотками за договорами кредитів, якщо інше не передбачено Договором, визначається пропорційно частці застрахованого об'єкту, пошкодженого внаслідок настання страхового випадку, що є предметом застави за конкретним кредитним договором, якщо інше непошкоджене майно може використовуватись далі у застрахованій господарській діяльності.

9.16.6. розрахунок суми страхового відшкодування провадиться на підставі документів бухгалтерського обліку, фінансової та внутрішньої звітності, а також інших документів, що відображають показники господарської діяльності Страхувальника за відповідний період. За відсутності фінансової історії попередніх років розрахунок суми страхового відшкодування може також здійснюватися на базі показників господарської діяльності аналогічного Застрахованого майна, що не пошкоджено в результаті страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором.

9.16.7. якщо на момент Страхового випадку у Застрахованій господарській діяльності продовжує використовуватись неушкоджене Застраховане майно, яке є аналогічним за призначенням, функціями та потужністю до Застрахованого майна, що втрачене або пошкоджене внаслідок дії Страхових ризиків за Договором (майнового збитку), Страховик при розрахунку суми страхового відшкодування замість даних базового періоду використовує дані (фінансові показники, обсяги виробництва, технічних факторів та ін.) такого неушкодженого Застрахованого майна в оціночний період, якщо інше не передбачено Договором.

9.16.8. якщо на момент Страхового випадку Страхувальник здійснював Застраховану діяльність менше одного фінансового року та на момент страхового випадку відсутнє в робочому стані аналогічне за призначенням, функціями та потужностями Застраховане майно, замість даних базового періоду використовуються планові/бюджетні дані на оціночний період, з врахуванням тенденцій ринку, діяльності підприємства Страхувальника та ін., якщо інше не передбачено Договором.

9.17. Для цілей розрахунку страхового відшкодування фінансових збитків внаслідок перерви діяльності використовуються такі терміни, якщо інше не передбачено Договором:

9.17.1. Оціночний період (надалі – ОП) – інтервал часу з дати збитку до закінчення перерви діяльності або закінчення ПВ Страховика, залежно від того, що станеться раніше, якщо інше не передбачено Договором.

9.17.2. Базовий період (надалі – БП) – інтервал часу, що відноситься до попереднього року як період перерви діяльності відноситься до поточного року (наприклад, якщо перерва діяльності сталася з 01/12/2020 по 15/04/2021, то базовим періодом вважатиметься період часу з 01/12/2019 по 15/04/2020 р.), якщо інше не передбачено Договором.

9.18. Розрахунок суми страхового відшкодування фінансових збитків внаслідок перерви діяльності здійснюється за формулою, якщо інше не передбачено Договором:

Св = (Дз × Кмд × Кпр) + З - Фр, де

Св – сума страхового відшкодування до сплати Страхувальнику;

Дз – сума зменшення чистого доходу (чистого доходу від орендних платежів) в оціночний період;

Кмд – коефіцієнт маржинального доходу (не розраховується та приймається за 1, якщо Застраховані збитки за Договором – чистий дохід від орендних платежів);

Кпр – коефіцієнт пропорції;

Фр – сума франшизи у грошовому еквіваленті;

З – витрати на запобігання та/або зменшення збитків від перерви застрахованої діяльності

9.19. Розрахунок суми страхового відшкодування фінансових збитків внаслідок перерви діяльності здійснюється у такій послідовності, якщо інше не передбачено Договором:

9.19.1. визначається ОП;

9.19.2. після цього визначається **фактична сума чистого доходу (фактична сума чистого доходу від орендних платежів)**, якщо Застраховані збитки за Договором – чистий дохід від орендних платежів) **в оціночний період** (надалі – **Дфоп**);

9.19.3. визначається БП;

9.19.4. визначається **фактична сума чистого доходу в БП**;

9.19.5. після цього визначається сума **очікуваного чистого доходу в оціночний період** (надалі – **Доп**). **Доп** визначається як фактична сума чистого доходу (чистого доходу від орендних платежів, якщо Застраховані збитки за Договором – чистий дохід від орендних платежів) в БП, скорегована з врахуванням трендів та/або тенденцій на підприємстві, на ринку, у галузі і та ін., що склалися як до настання страхового випадку, так і після, та можуть вплинути на розмір суми чистого доходу, яку б Страхувальник отримав у оціночний період, якщо б не було повної або часткової перерви діяльності внаслідок втрати або пошкодження Застрахованого майна внаслідок дії страхових ризиків за Договором.

9.19.6. розраховується сума **зменшення чистого доходу в оціночний період** (надалі – **Дз**) як різниця між Доп та Дфоп: **Дз = Доп - Дфоп**;

9.19.7. розраховується коефіцієнт маржинального доходу (надалі – Кмд) як **Кмд = Мдф / Дф**, де значення Мдф (**маржинального доходу**) та Дф (**чистого доходу**) взяті за фінансовий рік, що передує року настання збитку. Наприклад, дата збитку 12/06/2014, фінансовий рік, що передує року настання збитку – 2013. Якщо Страхувальник провадить діяльність менше фінансового одного року, розрахунок здійснюється на підставі планових / бюджетних показників на рік (з врахування тенденцій та факторів ринку, діяльності підприємства Страхувальника та ін.);

9.19.8. розраховується сума втраченого маржинального доходу (Мдв) як добуток Дз та Кмд: **Мдв = Дз × Кмд**;

9.19.9. визначається наявність **неповного страхування** та, за його наявності, розраховується **коефіцієнт пропорції (Кпр)** як відношення страхової суми щодо страхування Перерви діяльності (надалі – **СС**) (пропорційно оціночному періоду, якщо строк оціночного період відрізняється від строку ПВ) до суми маржинального доходу (суми чистого доходу від орендних платежів, якщо Застраховані збитки за Договором – чистий дохід від орендних платежів) в ОП (надалі – Мдо): **Кпр = СС / Мдо**. Неповне страхування має місце, якщо Кпр є меншим 1 (одиниці). При наявності неповного страхування сума страхового

відшкодування зменшується шляхом помноження на Кпр; при відсутності неповного страхування Кпр не застосовуються. Мдо розраховується як добуток Доп та Кмд:

Мдо = Доп × Кмд;

9.19.10. якщо встановлена франшиза в днях, то розраховується **сума франшизи у грошовому еквіваленті (Фр)** як добуток суми втраченого маржинального доходу (суми чистого доходу від орендних платежів, якщо Застраховані збитки за Договором – чистий дохід від орендних платежів) (надалі – **Мдв**) та відношення франшизи у днях (**Фрдн**) до строку ОП:

Фр = Мдв × Фрдн / ОП;

9.19.11. розраховується **сума страхового відшкодування до сплати Страхувальнику** (надалі – **Св**), де із суми значень втраченого маржинального доходу (суми чистого доходу від орендних платежів, якщо Застраховані збитки за Договором – чистий дохід від орендних платежів) (**Мдв**) з врахуванням Кпр (при наявності неповного страхування) та витрат на запобігання та (або) зниження збитків від перерви застрахованої діяльності (якщо їх страхування прямо передбачено Договором) вираховується Фр: **Св = (Мдв × Кпр) – Фр;**

9.19.12. для цілей розрахунку суми страхового відшкодування щодо фінансових збитків за цим Договором, з урахуванням формули за п. 9.18 Умов, використовується **Форма розрахунку страхового відшкодування щодо фінансового збитку внаслідок перерви діяльності.**

9.20. Щодо страхування втрати чистого доходу від орендних платежів Страховик приймає у розрахунок фінансові збитки внаслідок настання страхового випадку у сумі орендних платежів, що не були отримані Страхувальником у період перерви у застрахованій господарській діяльності у відповідності до договорів оренди, що діяли на момент настання страхового випадку та були поспіль розірвані або орендна плата за ними була зменшена з причини неможливості використання орендованого застрахованого майна в результаті настання страхового випадку. Збитки від втрати орендної плати відшкодовуються з моменту втрати або пошкодження застрахованого майна, але не раніше дня, коли Страхувальник перестав отримувати орендну плату або дня її зменшення.

9.21. До Страховика, який виплатив страхове відшкодування, в межах фактичних витрат переходить право вимоги, яке Страхувальник або інша особа, яка одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за заподіяний збиток.

9.22. Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику виплачене страхове відшкодування (або його відповідну частину), якщо протягом передбачених чинним законодавством України термінів позовної давності виявиться така обставина, що згідно із законодавством або Договором повністю або частково позбавляє Страхувальника права на страхове відшкодування.

9.22.1. Страхувальник не має права відмовлятися від майна, пошкодженого внаслідок настання Страхового випадку. Залишкова вартість такого майна (вартість ліквідних залишків) вираховується із суми прямих збитків у разі втрати/знищення Застрахованого майна, якщо інше не передбачено Договором.

9.23. Якщо умовами Договору передбачена сплата Страхового платежу частинами, то Страховик при виплаті Страхового відшкодування має право утримати суму несплаченої частини Страхового платежу з суми Страхового відшкодування.

9.24. Виплата страхового відшкодування підтверджується платіжним дорученням.

9.24.1. У разі, коли Страховик виплачує страхове відшкодування в розмірі повної вартості одиниці Застрахованого майна або її частини/деталі, Страхувальник, за вимогою Страховика, має передати це майно Страховику, якщо інше не передбачено Договором.

9.24.2. Рішення про здійснення або відмову в здійсненні виплати страхового відшкодування приймається Страховиком протягом **30 (тридцяти) робочих днів**, якщо інше не передбачено Договором, після отримання всіх документів, зазначених у розділі 8 Умов, та фіксується оформленням Страхового акту.

9.25. Виплата страхового відшкодування її одержувачу, якщо інше не передбачено Договором, здійснюється Страховиком на підставі заяви про виплату страхового відшкодування і Страхового акту протягом **10 (десяти) робочих днів**, з дати прийняття рішення про виплату страхового відшкодування (оформлення Страхового акту) шляхом, зазначеним її одержувачем у заяві про виплату страхового відшкодування, – безготівковим переказом на банківський рахунок.

9.26. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування Страховик зобов'язаний повідомити Страхувальника у письмовій формі з обґрунтуванням причин відмови **протягом 10 (десяти) робочих днів** з дати прийняття рішення про відмову, якщо інше не передбачено Договором.

9.27. Строк прийняття рішення про виплату або відмову у виплаті страхового відшкодування може бути додатково продовжений Страховиком, якщо інше не передбачено Договором:

9.27.1. до 60 (шістдесяти) календарних днів – при необхідності проведення додаткової перевірки обставин Страхового випадку, розміру заподіяного збитку, у разі виникнення сумнівів в обґрунтованості (законності) вимог Страхувальника (Вигодонабувача) на виплату страхового відшкодування та/або якщо документів, отриманих від Страхувальника недостатньо для прийняття рішення по випадку, що має ознаки страхового, якщо інше не передбачено Договором;

9.27.2. якщо органами внутрішніх справ розпочато досудове розслідування проти Страхувальника або посадових осіб Страхувальника або уповноважених ним осіб або його представників та/або ведеться досудове розслідування обставин, які спричинили настання Страхового випадку – до закінчення досудового розслідування (а у випадку звернення до суду з обвинувальним актом - до моменту набрання вироком, ухвалою суду законної сили), якщо інше не передбачено Договором;

9.27.3. якщо за фактом настання Страхового випадку розпочато досудове розслідування – до закінчення досудового розслідування (закриття кримінального провадження), але не більше, ніж на 90 (дев'яносто) календарних днів з дати отримання Страховиком останнього документу від Страхувальника, якщо інше не передбачено Договором; у випадку звернення до суду з обвинувальним актом – до моменту набрання вироком, ухвалою суду законної сили, якщо інше не передбачено Договором.

9.28. Про продовження строку прийняття рішення про виплату або відмову у виплаті страхового відшкодування Страховик письмово повідомляє Страхувальника з обґрунтуванням причин такого продовження протягом 10 (десяти) робочих днів з дати отримання всіх документів, зазначених у розділі 8 Умов, якщо інше не передбачено Договором.

9.29. Днем здійснення страхової виплати вважається дата списання коштів з поточного рахунку Страховика, якщо інше не передбачено Договором. Здійснення страхової виплати підтверджується платіжним дорученням, якщо інше не передбачено Договором.

9.30. Страхова виплата здійснюється Страховиком у національній грошовій одиниці України (гривні), якщо інше не передбачено Договором.

10. Підстави відмови у Страховій виплаті

10.1. Підставою для відмови у виплаті страхового відшкодування є, якщо інше не передбачено Договором:

10.1.1. навмисні дії Страхувальника або Вигодонабувача, посадових осіб, працівників або осіб, які мають повноваження діяти від імені Страхувальника або Вигодонабувача, спрямовані на настання Страхового випадку, крім дій, вчинених у стані крайньої необхідності або необхідної оборони, або випадків, визначених законом чи міжнародними звичаями;

10.1.2. вчинення Страхувальником або Вигодонабувачем, посадовою особою, працівником або особою, яка має повноваження діяти від імені Страхувальника або Вигодонабувача, умисного кримінального правопорушення, що призвело до Страхового випадку;

10.1.3. подання Страхувальником неправдивих відомостей про об'єкт страхування, обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, або про факт настання Страхового випадку;

10.1.4. порушення Страхувальником зобов'язання протягом строку дії Договору письмово повідомляти Страховика в строк, передбачений Договором, про будь-яку зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, та/або інших обставин, що впливають на розмір Страхової премії за Договором;

10.1.5. одержання Страхувальником (Вигодонабувачем) повного відшкодування збитків від особи, яка їх заподіяла. Якщо збиток відшкодований частково, страхова виплата здійснюється з вирахуванням суми, отриманої від зазначеної особи як відшкодування збитків;

10.1.6. несвоєчасне повідомлення Страхувальником (відповідно до розділу 7 Умов) про настання страхового випадку без поважних причин або невиконання інших обов'язків, визначених договором страхування та/або законодавством, якщо це призвело до неможливості Страховика встановити факт, причини та обставини настання страхового випадку або розмір заподіяної шкоди (збитків);

10.1.7. наявність обставин, які є винятками зі страхових випадків та обмеженнями страхування, передбаченими цими Умовами;

10.1.8. власноручної відмови від отримання відшкодування;

10.1.9. інші випадки, передбачені законодавством, цими Умовами або умовами Договору.

10.2. Рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування надсилається Страхувальнику з обґрунтуванням причин відмови протягом 30 (тридцяти) робочих днів із дати його прийняття, якщо інше не передбачено Договором.

10.3. У разі виявлення після виплати страхового відшкодування обставин, вказаних в п. 10.1 Умов, Страховик має право вимагати від Страхувальника повернення раніше виплачених сум, а Страхувальник, на вимогу Страховика, зобов'язаний їх повернути в 30-ти денний строк.

10.4. У разі незабезпечення права вимоги (суброгації) до винної особи, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування, окрім випадків, коли винна особа відсутня або невідома, якщо інше не передбачено Договором.

10.5. Якщо невиконання або неналежне виконання рекомендацій Страховика щодо підвищення захищеності Застрахованого майна від ризиків втрати, знищення або пошкодження, порушення правил і норм протипожежної безпеки Страхувальником призведе до настання Страхового випадку або збільшення розміру збитку, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування по такому страховому випадку або зменшити розмір страхового відшкодування на 50%, якщо інше не передбачено Договором.

11. Порядок укладення Договору

11.1. До укладення Договору страхування Страховик (страховий посередник) на підставі отриманої від клієнта інформації зобов'язаний з'ясувати потреби та вимоги клієнта у страхуванні в усній чи письмовій (довільній) формі.

11.2. Перед укладенням Договору страхування Страховик (страховий посередник) зобов'язаний забезпечити клієнта доступною та вичерпною інформацією про страховий продукт, про Страховика та страхового посередника, якщо страховий продукт реалізується через страхового посередника, з метою прийняття клієнтом усвідомленого рішення про укладення Договору страхування.

11.3. Страхувальник перед укладенням Договору зобов'язаний проінформувати Страховика або страхового посередника про відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику згідно п. 13.3.2 Умов.

11.4. При укладенні Договору та протягом строку його дії Страховик має право провести огляд та оцінку об'єкта (об'єктів) страхування та, за необхідності, за власний рахунок здійснити оцінку з метою встановлення його (їх) реальної вартості.

11.5. Після досягнення згоди з усіх істотних умов Договору, Сторони укладають Договір страхування.

11.6. Договір укладається виключно в письмовій формі з дотриманням вимог Цивільного кодексу України, встановлених до письмової форми правочину, та оформлюється у паперовій формі або у формі електронного документа, створеного згідно з вимогами, визначеними Законом України "Про електронні документи та електронний документообіг".

11.7. У разі оформлення Договору у вигляді електронного документа, останній укладається через сервіс електронного документообігу, погоджений Сторонами, та разом з Умовами та додатками до нього (за наявності) підписується кваліфікованими електронними підписами (надалі – КЕП) Сторін / уповноважених представників Сторін із кваліфікованою електронною позначкою часу. Сторони можуть погодити будь-яку послідовність накладення електронних підписів на Договір. Кваліфікована позначка часу, яка міститься в КЕП, що накладений на Договір останнім, свідчить про дату та час укладення електронного Договору. Договір з Умовами та додатками до нього (за наявності) надсилається Страхувальнику на засіб електронного та/або мобільного зв'язку Страхувальника. На письмову вимогу Страхувальника Страховик або страховий посередник надає Страхувальнику засвідчену паперову копію електронного Договору разом з Умовами та додатками до нього (за наявності) протягом 5 (п'яти) робочих днів з дня отримання запиту.

12. Порядок внесення змін, дострокового припинення, розірвання Договору, їх правові наслідки. Порядок відмови від Договору

12.1. Зміни та доповнення до Договору можуть бути внесені тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється в письмовій або електронній формі шляхом укладення додаткової угоди, яка є невід'ємною частиною Договору, або шляхом укладення нового договору страхування та припинення дії чинного договору страхування.

12.2. Якщо інше не передбачено Договором, Сторона-ініціатор внесення змін чи доповнень до Договору направляє іншій Стороні відповідну пропозицію у письмовій (електронній) формі у спосіб, визначений в п. 15.1 Умов, не пізніше, ніж за 10 (десять) календарних днів до дати внесення змін, зазначаючи відомості, необхідні для внесення змін до Договору. Сторона, що отримала пропозицію про внесення змін чи доповнень до Договору, в десятиденний строк з дня отримання повідомлення, якщо більший строк не передбачений у пропозиції, повідомляє Сторону, що ініціювала внесення змін (доповнень), про результати розгляду пропозиції. Відсутність відповіді Сторони, якій надіслана пропозиція про внесення змін до Договору, вважається відхиленням одержаної пропозиції. У разі відхилення пропозиції Договір вважається достроково припиненим згодою Сторін (якщо інші наслідки відхилення пропозиції не зазначені у пропозиції) з дня, наступного за останнім днем строку для надання відповіді на пропозицію, якщо інший строк не зазначений у пропозиції. У випадку припинення Договору у зв'язку з відхиленням пропозиції про внесення змін до Договору фактично сплачена Страхова премія повертається Страхувальнику у порядку, визначеному в п. 12.8 Умов, якщо інше не передбачено Договором. У випадку, якщо Сторони досягли згоди щодо внесення змін або доповнень до Договору, Сторони укладають додаткову угоду до Договору або переукладають Договір. Якщо Сторона, яка одержала пропозицію внести зміни до Договору, у межах строку для відповіді вчинила дію відповідно до вказаних у пропозиції умов (сплатила Страхову премію тощо), що засвідчує її бажання внести зміни до Договору, ця дія є прийняттям пропозиції, якщо інше не вказане в пропозиції.

12.3. Ухилення Сторони від отримання пропозиції про внесення змін чи доповнень до Договору, направленої на реквізити Сторони, зазначені у Договорі, або неотримання пропозиції у зв'язку зі зміною реквізитів, про що Сторона не повідомила іншу протягом 5 (п'яти) робочих днів із моменту настання таких змін, за правовими наслідками прирівнюється до відхилення пропозиції цією Стороною, якщо інше не передбачено в Договорі.

12.4. Дія Договору припиняється та Договір втрачає чинність за згодою сторін, а також у разі, якщо інше не передбачено Договором:

12.4.1. закінчення строку дії Договору;

12.4.2. виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником / Вигодонабувачем у повному обсязі;

12.4.3. несплати Страхової премії або відповідної частини Страхової премії (якщо Страхова премія сплачується частинами) у розмірі та строки, передбачені умовами Договору. При цьому, якщо інше не передбачено Договором, Договір вважається достроково припиненим з дня, наступного за датою, що визначена в Договорі як гранична дата строку сплати Страхової премії або відповідної частини Страхової премії (якщо Страхова премія сплачується частинами), якщо інше не передбачено Договором;

12.4.4. ліквідації Страхувальника-юридичної особи, ліквідації (закриття) Страхувальника – фізичної особи-підприємця, за винятком випадків, передбачених статтями 100, 101 Закону України "Про страхування";

12.4.5. ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;

12.4.6. набранням законної сили рішення суду про визнання Договору недійсним;

12.4.7. подання письмової заяви Страховиком чи Страхувальником іншій Стороні про дострокове припинення Договору. Дія Договору може бути припинена Страховиком достроково і в тому разі, якщо на це не надав згоду Страхувальник, який виконує всі умови Договору, якщо інше не передбачено Договором;

12.4.8. примусового відчуження або вилучення Застрахованого майна у випадках, передбачених законодавством України;

12.4.9. в інших випадках, передбачених законодавством України, цими Умовами та/або Договором.

12.5. Про намір достроково припинити дію Договору будь-яка Сторона зобов'язана повідомити іншу **не пізніше як за 30 днів** до дати припинення дії Договору, якщо інше не передбачено Договором.

12.6. У разі дострокового припинення дії Договору за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому сплачені Страхові премії за період, що залишився до закінчення строку дії Договору, з відрахуванням витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням Договору у розмірі, передбаченому Договором, але не більше максимальної частки витрат Страховика, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням договорів страхування за цим страховим продуктом у розмірі 45% від страхового тарифу, за період, що залишився до закінчення строку дії Договору, та фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за Договором протягом поточного року страхування. Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов Договору, то останній повертає Страхувальнику сплачену ним протягом поточного року страхування Страхову премію повністю. Страхові платежі на минулі роки страхування не повертаються.

12.7. У разі дострокового припинення Договору за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним протягом поточного року страхування Страхові премії за Договором. Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов Договору, то Страховик повертає йому сплачені Страхові премії за період, що залишився до закінчення строку дії Договору, з відрахуванням витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням Договору в розмірі, передбаченому Договором, але не більше максимальної частки витрат Страховика, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням договорів страхування за цим страховим продуктом у розмірі 45% від страхового тарифу, за період, що залишився до закінчення строку дії Договору, та фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за Договором протягом поточного року страхування. Страхові платежі на минулі роки страхування не повертаються.

12.8. У разі, якщо повернення страхових платежів відбувається з відрахуванням витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням Договору, відповідно до пп. 12.2, 12.6 та 12.7 Умов сума Страхового платежу до повернення розраховується за формулою, якщо інше не передбачено Договором:

СПП = СПС - СПФ - ВУВ - ФВВ, де

СПС – страхова премія, фактично сплачена Страхувальником протягом поточного року страхування, в грн

СПФ – страхова премія за фактичний Строк дії Договору, що розраховано за формулою:

СПФ = ПЗ / 365* × ДФ, в грн, де

ПЗ – загальна річна* Страхова премія за Договором, в грн

ДФ – кількість днів, протягом яких Договір фактично був чинним протягом поточного року страхування

ВУВ – витрати, пов'язані безпосередньо з укладенням і виконанням Договору, розраховується за формулою:

ВУВ = СПЗ × значення ВУВ у %, передбачене Договором, де

СПЗ – страхова премія за період, що залишився до закінчення дії Договору, що розраховано за формулою:

СПЗ = ПЗ / 365* × ДЗ, в грн, де

ДЗ – кількість днів, що залишилися до закінчення дії Договору

ФВВ – фактичні виплати страхового відшкодування, здійснені Страхувальнику, в грн, протягом поточного року страхування

*якщо рік є високосним, то використовується значення 366 днів.

12.9. Повернення сплаченої Страхової премії або її частини здійснюється Страховиком протягом 10 (десяти) робочих днів від дати дострокового припинення Договору згідно реквізитів для повернення сплаченої Страхової премії або її частини, наданих Страхувальником, якщо інше не передбачено Договором.

12.10. Остаточний розрахунок між Страхувальником і Страховиком у разі дострокового припинення дії Договору, за яким залишилися не врегульовані страхові випадки, якщо інше не передбачено Договором, здійснюється протягом 10 (десяти) робочих днів після здійснення страхової виплати (у разі прийняття Страховиком рішення про визнання випадку страховим) або прийняття Страховиком рішення про невизнання випадку страховим та/або прийняття Страховиком рішення про відмову в здійсненні страхової виплати.

12.11. У випадку відсутності реквізитів для повернення сплаченої Страхової премії або її частини, повернення Страхової премії або її частини здійснюється Страховиком протягом 10 (десяти) робочих днів з дня отримання зазначених реквізитів, якщо інше не передбачено Договором.

12.12. Не допускається повернення коштів готівкою, якщо платежі було здійснено в безготівковій формі за умови дострокового припинення дії Договору.

12.13. Страхувальник має право протягом 30 (тридцяти) календарних днів з дня укладення Договору відмовитися від такого Договору без пояснення причин, крім:

12.13.1. Договір, строк дії яких становить менше 30 (тридцяти) календарних днів;

12.14. випадків, якщо за цим Договором повідомлено про настання події, що має ознаки Страхового випадку.

12.15. Про намір відмовитися від Договору Страхувальник повідомляє Страховика у письмовій (електронній) формі у спосіб, визначений в п. 15.1 Умов.

12.16. Страховик зобов'язаний протягом 10 (десяти) робочих днів з дня отримання заяви від Страхувальника про відмову від Договору повернути Страхувальнику сплачену страхову премію повністю згідно з реквізитами, зазначеними у цій заяві, за умови що протягом періоду дії Договору не відбулася подія, що має ознаки Страхового випадку.

13. Права і обов'язки сторін

13.1. Страховик зобов'язаний:

13.1.1. ознайомити Страхувальника з умовами страхування;

13.1.2. у разі настання Страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування у передбачений Договором строк. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення виплати страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику пені, розмір якої визначається в п. 14.3 цих Умов;

13.1.3. у разі настання Страхового випадку відшкодувати витрати, понесені Страхувальником для запобігання настанню Страхового випадку та зменшення наслідків Страхового випадку, в ліміті 10 000 грн або 1% від Страхової суми за Договором (застосовується більший із цих двох лімітів), якщо інший розмір ліміту не передбачений умовами Договору. Зазначені витрати мають бути документально підтверджені Страхувальником;

13.1.4. за заявою Страхувальника в разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або в разі збільшення вартості Застрахованого майна переукласти з ним Договір або внести зміни в поточний договір шляхом укладення додаткової угоди до нього;

13.1.5. забезпечувати збереження інформації, що становить таємницю страхування, з урахуванням вимог Закону України "Про страхування";

13.1.6. у разі зміни реквізитів для оплати Страхової премії повідомити Страхувальника про це протягом 10 (десяти) робочих днів з дати зміни за контактними даними Страхувальника, які зазначені у п. 2 Договору, за умови, що цей Договір передбачає сплату Страхової премії періодичними платежами, якщо інше не передбачено Договором;

13.1.7. відмовитися від встановлення / продовження ділових відносин у випадках, передбачених статтею 15 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

13.2. Страховик має право:

13.2.1. самостійно перевіряти надану Страхувальником, зокрема у Заяві на страхування, інформацію щодо Об'єкта страхування, стану та Вартості для визначення розміру збитку Застрахованого майна, умов його експлуатації та зберігання, призначити незалежну експертизу Застрахованого майна, направити запит щодо необхідних підтверджень від компетентних органів та установ тощо. Підписанням цього Договору Страхувальник надає Страховику право замовляти та/або проводити оцінку Застрахованого майна;

13.2.2. вимагати додаткову інформацію про Об'єкт страхування або документи, що мають істотне значення для визначення ступеню страхового ризику і розміру можливих збитків, перелік яких зазначається у запиті Страховика;

13.2.3. у разі отримання інформації від Страхувальника або в інший спосіб про обставини,

які збільшують ступінь страхового ризику, вимагати від Страхувальника зміни умов Договору або його дострокового припинення у порядку, передбаченому Умовами або Договором;

13.2.4. у разі, якщо після укладення Договору буде встановлено, що Страхувальник у письмовій Заяві на страхування, а також у відповідях на письмові запити Страховика повідомив Страховика неправдиві дані про Об'єкт страхування, відмовити у виплаті страхового відшкодування у порядку, передбаченому цими Умовами;

13.2.5. якщо Страхувальник заперечує проти зміни умов Договору, Страховик має право припинити дію Договору у порядку, передбаченому цими Умовами або Договором, при цьому Страховик повертає Страхувальнику Страхові премії за період, що залишився до закінчення дії Договору, з вирахуванням витрат, пов'язаних безпосередньо з укладанням та виконанням Договору, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим Договором протягом поточного року страхування, якщо інше не передбачено Договором;

13.2.6. якщо Страховик вважає це доцільним, провести експертизу стану протипожежної безпеки, умов зберігання та експлуатації об'єктів Застрахованого майна;

13.2.7. надавати Страхувальнику рекомендації щодо заходів з підвищення ступеня захищеності Застрахованого майна від ризиків втрати, знищення або пошкодження;

13.2.8. самостійно з'ясувати причини та обставини настання випадку, що має ознаки страхового, проводити оцінку пошкодженого майна і визначати розмір збитків, за необхідністю направляти запити в компетентні органи про надання інформації, що підтверджує факт та причини настання Страхового випадку;

13.2.9. у разі настання випадку, що має ознаки страхового, вимагати від Страхувальника інформацію, включаючи інформацію, що є його комерційною таємницею, необхідну для встановлення наявності страхового інтересу Страхувальника, факту та обставин випадку або розміру страхового відшкодування, що підлягає виплаті;

13.2.10. брати участь у рятуванні Застрахованого майна, вказуючи Страхувальнику на необхідні для цього заходи. Такі дії Страховика не можуть розглядатися як визнання його обов'язку виплатити страхове відшкодування;

13.2.11. відмовити у виплаті страхового відшкодування у порядку, передбаченому цими Умовами та Договором;

13.2.12. відкласти рішення щодо виплати або відмови у виплаті страхового відшкодування у порядку, передбаченому цими Умовами та Договором

13.2.13. здійснювати заходи з оформлення документів при настанні випадку, що має ознаки страхового. Такі дії Страховика не можуть розглядатися як визнання його обов'язку виплатити страхове відшкодування;

13.2.14. вимагати від Страхувальника (Вигодонабувача) повернення отриманої ним суми страхового відшкодування у разі, якщо Страхувальник не виконав свій обов'язок, зазначений у п. 13.3.2 цих Умов та про обставини, які збільшують ступінь страхового ризику, Страховика стало відомо після виплати страхового відшкодування;

13.2.15. вимагати від Страхувальника (Вигодонабувача) повернення раніше виплаченої суми страхового відшкодування, або відмовити у виплаті страхового відшкодування у порядку, передбаченому цими Умовами та Договором, якщо здійснення права, що перейшло до Страховика в порядку суброгації, стало неможливим у результаті дій (бездіяльності) Страхувальника (Вигодонабувача);

13.2.16. вирахувати із суми страхового відшкодування будь-які суми, отримані Страхувальником від третіх осіб як відшкодування збитків, заподіяних Застрахованому майну;

13.2.17. у разі виплати страхового відшкодування утримати зі Страхувальника неоплачену частину Страхової премії, якщо за умовами Договору Страхова премія сплачується частинами;

13.2.18. збільшити розмір Страхової премії без зміни розміру страхової суми, якщо протягом дії Договору виявлені нові обставини, що збільшують ймовірність настання Страхового випадку та/або збільшують розмір потенційного збитку. У разі відмови Страхувальника від внесення відповідних змін до Договору Страховик має право достроково припинити Договір у порядку, передбаченому на випадок припинення Договору за вимогою Страховика, що обумовлена невиконанням Страхувальником умов Договору;

13.2.19. достроково припинити дію Договору згідно з цими Умовами;

13.2.20. вносити зміни в умови Договору у порядку, передбаченому цими Умовами.

13.3. Страхувальник зобов'язаний:

13.3.1. сплачувати Страхову премію у порядку та строки, встановлені Договором;

13.3.2. перед укладанням Договору повідомити Страховика інформацію, яка має істотне значення для прийняття Страховиком рішення про укладення Договору, та/або про розмір страхової премії за Договором, та протягом строку дії Договору не пізніше, ніж через 5 (п'ять) робочих днів після настання змін письмово повідомляти Страховика про будь-яку зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику (визначення ймовірності та вірогідності настання страхового випадку та розміру можливих збитків), та/або інших обставин, що впливають на розмір Страхової премії за Договором.

До інформації, яка має істотне значення для прийняття Страховиком рішення про укладення Договору, та/або про розмір страхової премії за Договором, та/або для оцінки страхового ризику відносяться, якщо інше не передбачено Договором:

- інформація, що міститься у Заяві Страхувальника на страхування;
- відомості про Застраховане майно, що зазначені Договорі;
- збитки щодо Застрахованого майна, що мали місце до моменту укладення Договору (зокрема за договорами страхування інших страховиків);
- всі чинні договори страхування, укладені щодо Застрахованого майна;
- наявність на законних підставах або на підставі інших правовідносин страхового інтересу у Страхувальника щодо Об'єкта страхування, в тому числі у Вигодонабувача (у разі визначення такої особи в Договорі);
- зміна власника Застрахованого майна.

Зміною обставин, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику (визначення ймовірності та вірогідності настання страхового випадку та розміру можливих збитків), та/або інших обставин, що впливають на розмір Страхової премії за Договором, (також у тексті Умов – зміна або збільшення ступеню ризику) вважаються:

- зміна даних у Заяві Страхувальника на страхування;
- зміна вартості Застрахованого майна;
- повна зміна виду господарської діяльності, що здійснюється на території страхування;
- перехід права власності, передача Застрахованого рухомого майна в користування іншій особі (оренду, лізинг тощо);
- капітальний ремонт, переобладнання, перебудова, знесення Застрахованого майна та/або будівель / приміщень, в яких знаходиться Застраховане майно;
- зміна категорії товарів що складуються або реалізуються Страхувальником;
- зміна умов та характеру зберігання, охорони Застрахованого майна;
- погіршення стану протипожежного захисту, отримання приписів від державних органів пожежного нагляду, порушення встановлених чинним законодавством та нормативними актами правил пожежної безпеки, охорони майна, безпеки проведення робіт або інших аналогічних норм, якщо такі порушення здійснюються з відома Страхувальника;
- звільнення застрахованих будівель і споруд для проведення капітального ремонту або з інших причин на строк більше 60 (шістдесяти) днів.

13.3.3. інформувати Страховика про настання події, що має ознаки Страхового випадку, у порядку та строки, визначені цими Умовами;

13.3.4. вживати заходів для забезпечення Страховика можливості скористатися правом вимоги до особи, винної у заподіянні збитків, надавати Страховика всі необхідні документи та повідомляти інформацію, необхідну для реалізації Страховиком права вимоги до винних осіб, що спричинили настання Страхового випадку;

13.3.5. використовувати Застраховане майно за призначенням, з дотриманням вимог протипожежної безпеки, стандартів виробника, умов зберігання та правил експлуатації (ця умова також застосовується до дій працівників Страхувальника, осіб, які мають повноваження діяти від імені Страхувальника, членів родини та осіб, що з ним проживають, осіб, що використовують його на правах оренди (лізингу, найму тощо));

- 13.3.6.** не розпочинати або виконувати будь-яких дії, що збільшують ступінь страхового ризику без узгодження із Страховиком;
- 13.3.7.** вживати заходів для запобігання настанню Страхового випадку та зменшення наслідків страхового випадку;
- 13.3.8.** надати можливість Страховику, якщо останній вважає це доцільним, провести огляд та експертизу стану протипожежної безпеки, умов зберігання та експлуатації об'єктів Застрахованого майна;
- 13.3.9.** надати на запит Страховика додаткову інформацію про Об'єкт страхування або документи, що мають істотне значення для визначення ступеня страхового ризику і розміру можливих збитків;
- 13.3.10.** виконувати рекомендації Страховика щодо підвищення захищеності Застрахованого майна від ризиків втрати, знищення або пошкодження;
- 13.3.11.** при настанні випадку, що має ознаки страхового, діяти відповідно до умов розділу 7 цих Умов;
- 13.3.12.** при настанні випадку, що має ознаки страхового, надати Страховику усі необхідні документи (відповідно до розділу 8 цих Умов) для здійснення страхового відшкодування у строк не пізніше, ніж протягом шести місяців після настання випадку, що має ознаки страхового.
- 13.3.13.** протягом 5 (п'яти) робочих днів повідомити Страховика про повне або часткове відшкодування шкоди особою, винною в нанесенні збитку, якщо така особа була встановлена; за запитом Страховика надати відповідні документи;
- 13.3.14.** у разі настання Страхового випадку за ризиком Протиправні дії третіх осіб на вимогу Страховика надати йому право представляти інтереси Страхувальника як цивільного позивача в судових та слідчих органах, якщо інше не передбачено Договором;
- 13.3.15.** вжити заходів та здійснити всі необхідні дії для реалізації Страховиком права вимоги (суброгації). Передача Страховику права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки, здійснюється в тому ж обсязі, в якому право вимоги могло б бути реалізоване самим Страхувальником (Вигодонабувачем);
- 13.3.16.** протягом 30 (тридцяти) календарних днів, якщо інше не передбачено Договором, повернути Страховику виплачену ним суму страхового відшкодування у разі отримання відшкодування шкоди від особи, винної в її заподіянні, чи від іншої особи, в тому числі, якщо виплата відшкодування була здійснена на користь Вигодонабувача;
- 13.3.17.** у разі страхування товарних та матеріальних запасів вести облік таких товарно-матеріальних запасів та у разі настання Страхового випадку надати Страховику дані обліку наявності та руху таких товарів;
- 13.3.18.** вести бухгалтерській облік відповідно до вимог чинного законодавства та вжити усі необхідні заходи щодо забезпечення збереження бухгалтерських та інших документів, що дозволяють визначити майновий інтерес та розмір збитків, завданих Страхувальнику, та при настанні Страхового випадку надати їх на вимогу Страховика;
- 13.3.19.** дотримуватись конфіденційності у взаємовідносинах із Страховиком, не допускати передачі інформації, що є комерційною таємницею Страховика, умов Договору третім особам за винятком випадків, передбачених чинним законодавством та цими Умовами.
- 13.3.20.** на виконання вимог законодавства України з питань протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, надати інформацію та документи для здійснення належної перевірки або актуалізації даних Страхувальника / Вигодонабувача.

13.4. Страхувальник має право:

- 13.4.1.** одержати будь-які роз'яснення щодо умов страхування;
- 13.4.2.** у разі настання Страхового випадку одержати від Страховика страхове відшкодування згідно з цими Умовами та положеннями Договору;
- 13.4.3.** ініціювати внесення змін у Договір згідно з цими Умовами;
- 13.4.4.** достроково припинити дію Договору в порядку, передбаченому цими Умовами;
- 13.4.5.** вимагати від Страховика дотримання конфіденційності інформації, що становить таємницю страхування, з урахуванням вимог Закону України "Про страхування";
- 13.4.6.** оскаржити в порядку, передбаченому законом, відмову Страховика у виплаті страхового відшкодування або розмір страхового відшкодування, виплаченого Страховиком;
- 13.4.7.** при укладанні Договору призначити Вигодонабувача (Вигодонабувачів);

13.4.8. у разі зміни вартості Застрахованого майна упродовж дії Договору Страхувальник має право ініціювати внесення змін до Договору щодо зміни розміру Страхової суми:

13.4.8.1. у разі збільшення розміру Страхової суми сплатити додатковий платіж, що визначає Страховик, шляхом підписання додаткової угоди;

13.4.8.2. у разі зменшення розміру Страхової суми на повернення частини сплаченого платежу, що визначає Страховик, шляхом підписання додаткової угоди.

13.4.9. вимагати від Страховика відповідного зменшення розміру Страхової премії, якщо протягом дії Договору виявлені нові обставини, що зменшують ймовірність настання страхового випадку та/або зменшують розмір потенційного збитку;

13.4.10. у разі втрати Договору в період його дії звернутися до Страховика з письмовою заявою про видачу дублікату, якщо Договір було укладено в паперовій формі. У випадку втрати Договору, укладеного у вигляді електронного документу, за письмовою заявою Страхувальника Страховик направляє Страхувальнику електронний примірник підписаного Договору протягом 5 (п'яти) робочих днів з дня отримання заяви, якщо інше не передбачено Договором.

13.5. Сторони зобов'язані дотримуватись умов Договору.

13.6. Сторони також мають інші права та обов'язки, передбачені законодавством України, цими Умовами або Договором.

13.7. Кожна Сторона зобов'язана повідомити іншу Сторону протягом 5 (п'яти) робочих днів про зміну своїх реквізитів (у тому числі зміну номеру мобільного зв'язку, електронної адреси Страхувальника), якщо інше не передбачено Договором.

14. Порядок вирішення спорів. Відповідальність сторін

14.1. Спори, що виникають між Сторонами у зв'язку з Договором, вирішуються шляхом переговорів, а при недосягненні згоди розглядаються у порядку, встановленому чинним законодавством України.

14.2. У випадку невиконання або неналежного виконання умов Договору, Сторони несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

14.3. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику пені в розмірі **0,01%** від суми страхового відшкодування за кожний день прострочення, але не більше ніж у розмірі подвійної облікової ставки НБУ, що діяла у період, за який сплачується пеня, якщо інше не передбачено Договором.

14.4. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання чи неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Договором, якщо таке невиконання чи неналежне виконання було прямим наслідком обставин непереборної сили, що виникли або вступили в силу після укладення цього Договору. Під обставинами непереборної сили маються на увазі надзвичайні події або обставини, що не могли бути передбачені або відвернені Сторонами доступними їм засобами, у тому числі, але не виключно: стихійні лиха (урагани, смерчі, повені, землетруси тощо); політичні хвилювання, бунти, воєнні дії та інші обставини, що можуть вплинути на виконання умов цього Договору. Сторона, яка зазнала дії обставин непереборної сили, повинна письмово сповістити іншу Сторону про настання цих обставин не пізніше 5 (п'яти) діб з часу їхнього виникнення, якщо інше не передбачено Договором. Повідомлення повинне містити дані про настання та характер обставин, а також їхні можливі наслідки. Належним доказом існування обставин непереборної сили є відповідні документи, видані компетентними органами.

14.5. У випадку настання обставин непереборної сили, виконання обов'язків Стороною відкладається на строк, протягом якого будуть діяти такі обставини.

14.6. У разі, коли обставини непереборної сили діють більше 3 (трьох) місяців, будь-яка Сторона має право розірвати Договір в односторонньому порядку шляхом направлення письмового повідомлення про розірвання Договору іншій Стороні не менш, ніж за 10 (десять) робочих днів до дати розірвання Договору, якщо інше не передбачено Договором. Водночас положення цього пункту мають пріоритет над положеннями розділу 12 цих Умов у частині строку повідомлення про дострокове припинення Договору та порядку взаєморозрахунків Сторін, якщо інше не передбачено Договором.

14.7. Якщо інше не передбачено Договором, у випадку, що передбаченому п. 14.6 цих Умов,

Страхова премія за період, що залишився до дати припинення Договору підлягає поверненню Страхувальнику за вирахуванням витрат, які пов'язані безпосередньо з укладенням та виконанням цього Договору, та фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за Договором протягом поточного року страхування.

15. Додаткові умови

15.1. Якщо інше не передбачено Договором, усі повідомлення за Договором будуть вважатися здійсненими належним чином, якщо вони надіслані рекомендованим або цінним листом з описом вкладення, вручені особисто, відправлені кур'єром на адреси Сторін, які зазначені у реквізитах Сторін, або направлені з використанням ІКС, електронних адрес Сторін, зазначених у Договорі. Датою повідомлення (датою отримання листа, повідомлення) залежно від способу направлення буде вважатися дата його особистого вручення, дата відправлення засобами електронного зв'язку, зокрема через ІКС, а у разі відправці поштовим зв'язком – дата отримання листа на вказану в реквізитах Сторін адресу одержувача. Якщо лист або повідомлення не було отримано у зв'язку з ухиленням Сторони від його отримання за реквізитами, зазначеними в Договорі, або в разі зміни реквізитів, про що Сторона не повідомила іншу протягом 5 (п'яти) робочих днів із моменту настання таких змін, то датою повідомлення вважається дата надсилання листа або повідомлення іншій Стороні.

15.2. Незважаючи на інші положення Умов чи Договору, Договір забезпечує страхове покриття в тій мірі, наскільки дане страхове покриття не суперечить жодним економічним, торговим або фінансовим санкціям та/або ембарго Ради Безпеки ООН (ООН), Європейського Союзу (ЄС) або будь-якого національного законодавства, яке застосовується щодо сторін цього Договору. Це стосується також економічних, комерційних чи фінансових санкцій та/або ембарго, ініційованих Сполученими Штатами Америки чи іншими країнами, в тій мірі, наскільки вони не суперечать законодавству Європейського Союзу (ЄС) або місцевому законодавству якщо інше не передбачено Договором.

15.3. У вирішенні всіх питань, не врегульованих Договором, Сторони керуються цими Умовами та законодавством України. У випадку виникнення суперечностей з приводу тлумачення або трактування окремих положень, зазначених в цих Умовах та Договорі, пріоритет у застосуванні мають умови Договору.

15.4. Невід'ємною частиною цих Умов є Спеціальні умови (Додаток 1 до цих Умов). Спеціальні умови застосовуються у Договорі, якщо в Договорі є пряме посилання на їх застосування. У такому разі положення, викладені у Спеціальних умовах, доповнюють положення Договору та Умов страхування до Договору та застосовуються до Договору разом з ними. При цьому у разі наявності протиріч між положеннями Умов страхування до Договору, цих Загальних умов страхового продукту та таких Спеціальних умов до Договору, застосовуються відповідні положення таких Спеціальних умов до Договору. Витрати за Спеціальними умовами включаються до страхового відшкодування в межах ліміту відповідальності, встановленого в окремому Договорі щодо кожної окремої Спеціальної умови, ліміт відповідальності входить до страхових сум за Договором.

1. Спеціальні умови страхування машин і обладнання від поломок

1.1. Загальні положення.

1.1.1. Відповідно до Загальних умов і цих Спеціальних умов страхування машин і обладнання від поломок (надалі – Спеціальні умови) укладаються Договори страхування машин і обладнання від поломок (надалі – Договори страхування) з юридичними та фізичними особами-підприємцями (надалі – Страхувальниками).

1.1.2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування машин і обладнання від поломок, загальні умови такого страхування визначаються Загальними умовами. При цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.

1.1.3. Відповідно до цих Спеціальних умов страхуванню підлягають будь-які машини, апарати, прилади, різноманітне механічне та/або технологічне обладнання, в т.ч. фундаменти застрахованих машин, верстатів і обладнання, а саме:

1.1.3.1. машини з вироблення енергії (парові котли, турбіни, генератори, двигуни та ін.);

1.1.3.2. машини та установки для розподілу та передачі енергії (трансформатори, високовольтні щити, вимикачі, лінії електропередач підприємств і та ін.);

1.1.3.3. робочі та допоміжні машини (різноманітні верстати, насоси, компресори, мішалки, ємності, преси і та ін.);

1.1.3.4. інші машини та/або обладнання, зазначені у Договорі страхування.

1.1.4. Страховий захист за цими Спеціальними умовами надається тільки відносно тих машин і обладнання, що знаходяться у робочому стані під постійним технічним наглядом. Такими, що знаходяться в робочому стані, вважаються ті машини та обладнання, монтаж яких цілком завершений та які після пусконаладжувальних робіт та успішних комплексних випробувань цілком підготовлені до експлуатації, якщо інше не передбачено Договором страхування. Машини та обладнання вважаються застрахованими під час їхнього використання за функціональним призначенням, якщо інше не передбачено Договором страхування.

1.1.5. За цими Спеціальними умовами, якщо інше не передбачено Договором страхування, не підлягають страхуванню та не є застрахованими:

1.1.5.1. троси, матриці, ланцюги, ремені, конвеєрні та інші стрічки, сита, шланги, шипи, гусениці, кабелі, візерункоутворюючі вали, пуансони;

1.1.5.2. предмети із скла, кераміки, деревини, а також гумові шини;

1.1.5.3. ливарні форми, штампи, кліше, дробильні молотки;

1.1.5.4. паливо-мастильні матеріали, газ, охолоджувальні рідини, каталізатори, інші хімікати, фільтри, фільтрувальні та інші допоміжні матеріали;

1.1.5.5. інструменти усіх видів, наприклад, свердла, відбійні молотки, ножі, зубила, ріжучі полотна, полотна пил та шліфувальні диски;

1.1.5.6. футеровка печей кладкою, топки, колосники та сопла;

1.1.5.7. інші предмети (деталі), які у зв'язку з їх експлуатацією та/або по характеру матеріалу значною мірою схильні до зносу та амортизації та підлягають періодичній заміні, або, строк служби яких значно менше строку служби машини (обладнання);

1.1.5.8. транспортні засоби, що призначені для перевезення людей та вантажів, спеціальна техніка.

1.1.6. Якщо це передбачено Договором страхування, відповідно до цих Загальних умов та цих Спеціальних умов можуть бути застраховані додаткові витрати на оплату: термінових відновлюваних робіт, термінового або авіаційного перевезення частин і матеріалів, необхідних для відновлюваних робіт, рятування Застрахованого майна, витрат з розчищення території від уламків тощо.

1.2. Страхові ризики та страхові випадки.

1.2.1. Згідно з цими Спеціальними умовами страховим випадком є факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) внаслідок поломок, виходу з ладу машин і обладнання в результаті настання подій (страхових ризиків), передбачених пунктом 1.2.2 цих Спеціальних умов.

1.2.2. Відповідно до цих Спеціальних умов надається страхування від “поломок машин та обладнання”. Під “поломками машин та обладнання” слід розуміти, якщо інше не передбачено Договором страхування, пошкодження (відмову, поломку) або знищення застрахованих машин та обладнання (частин застрахованих машин та обладнання) внаслідок раптового та непередбачуваного впливу на них внутрішнього фактору, а саме:

1.2.2.1. непередбачуваних поломок або дефектів, помилок у конструкції та розрахунках, помилок при виготовленні та монтажу, дефектів лиття або використаного матеріалу;

1.2.2.2. помилок при обслуговуванні, необережності або недбалості обслуговуючого персоналу;

1.2.2.3. гідравлічного удару або нестачі води у резервуарах (казанах), які працюють за допомогою пару або рідини;

1.2.2.4. фізичного вибуху (раптового розриву працюючої під тиском машини (казана, резервуара, що працює під тиском, та ін.) внаслідок впливу внутрішнього тиску пару, газу або рідини, що призвело до фізичного руйнування будь-якої частини машини та викиду робочого тіла машини);

1.2.2.5. короткого замикання, перевантаження в електромережі, падіння напруги та інших електричних ризиків;

1.2.2.6. перевантаження, перегріву, вібрації, розладу, заклинювання, засмічення сторонніми предметами, дії відцентрової сили або втоми матеріалу;

1.2.2.7. розриву тросів та ланцюгів, падіння Застрахованого майна, удару його об інші предмети.

1.2.3. Договором страхування може бути передбачено страхування від усіх ризиків, або окремих ризиків, що зазначені вище. Умови Договору страхування можуть також включати ризики, передбачені розділом 5 Загальних умов або інші ризики відповідно до міжнародних систем страхування, які вимагають застосування уніфікованих умов страхування, з урахуванням вимог, передбачених чинним законодавством України.

1.3. Винятки із страхових випадків та обмеження страхування.

1.3.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, не підлягають відшкодуванню збитки, що сталися внаслідок:

1.3.1.1. подій, визначених у Загальних умовах як винятки та обмеження страхування;

1.3.1.2. будь-яких дефектів машин і обладнання, що мали місце на момент укладення Договору страхування та/або мали бути відомі Страхувальнику на момент укладення Договору страхування;

1.3.1.3. помилок у конструкції, дефектів лиття та матеріалів, виробничих дефектів, дефектів монтажу, якщо відповідальність за заподіяний збиток в силу гарантійних зобов'язань, законодавства або договору несе виробник, постачальник або особа, яка проводила їх ремонт або обслуговування;

1.3.1.4. проведення випробувань або експериментальних робіт, при яких були навмисне завищені нормальні експлуатаційні навантаження, пусконаладжувальних, ремонтних робіт, під час монтажу / демонтажу машин та обладнання, наладки обладнання (підкручування, налагодження);

1.3.1.5. дефектів естетичного характеру (подряпини, відколи, плями, пошкодження фарбування та ін.);

1.3.1.6. будь-яких зовнішніх впливів на Застраховане майно, що не є внутрішньою поломкою.

1.3.2. Відповідно до цих Спеціальних умов не розглядаються як поломка “машин та обладнання”, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування:

1.3.2.1. збій (одноразова відмова або відмова, що сама може налагодитись, або відмова, що може бути усунута незначним втручанням обслуговуючого персоналу);

1.3.2.2. деградаційні відмови (відмова, що зумовлена природними процесами старіння,

зносу, корозії при дотриманні усіх встановлених виробником Загальних умов та норм експлуатації, а також норм та Загальних умов при проектуванні, виготовленні та експлуатації);

1.3.2.3. ресурсні відмови (відмова внаслідок досягнення машиною граничного стану використання, закінчення експлуатаційного ресурсу);

1.3.2.4. відмови машин та обладнання, які можна виправити шляхом регулювання та настройки, а також шляхом переустановлення або заміни програмного забезпечення.

1.3.3. Якщо інше не передбачено Договором страхування, страховий захист не поширюється, якщо на Застрахованому майні або у будівлях / приміщеннях, де знаходиться Застраховане майно, не встановлені громовідводи у технічно справному стані та прилади, що контролюють зміну напруги, обладнання безперебійного живлення. Ці пристрої повинні бути встановлені та експлуатуватися у відповідності до рекомендацій виробника або постачальника.

1.3.4. Договором страхування можуть бути також передбачені інші виключення та обмеження страхування, що не суперечать цим Спеціальним умовам, Загальним умовам та чинному законодавству України.

1.3.5. Окремі виключення або їх окремі частини, що вказані у п. п. 1.3.1-1.3.2 цих Спеціальних умов, можуть бути скасовані та/або змінені та/або не застосовуватись у Договорі страхування за згодою Сторін.

1.4. Обов'язки Страхувальника.

1.4.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, на додаток до обов'язків, зазначених у Загальних умовах, Страхувальник зобов'язаний:

1.4.1.1. вживати усіх необхідних заходів щодо забезпечення нормальної роботи застрахованих машин та обладнання відповідно до рекомендацій виробника, загальноприйнятих правил та умов їхньої експлуатації та вказівок органів державної інспекції або інших компетентних органів;

1.4.1.2. забезпечувати постійне технічне обслуговування застрахованих машин та обладнання, контроль за їхньою роботою та догляд за ним з боку кваліфікованого технічного персоналу.

1.5. Порядок і умови здійснення страхового відшкодування.

1.5.1. Незважаючи на вартість, що бралась за основу для визначення страхової суми при укладенні Договору страхування, при повному знищенні Застрахованого майна розмір прямого збитку розраховується в розмірі його дійсної вартості на момент настання страхового випадку за вирахуванням залишків Застрахованого майна, що придатне для реалізації або використання, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

1.5.2. При цьому для розрахунку суми збитків при настанні страхового випадку при страхуванні за цими Спеціальними умовами, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, під витратами на відновлення розуміють таке:

1.5.2.1. витрати на демонтаж та монтаж пошкодженої машини та (або) обладнання;

1.5.2.2. витрати на транспортування матеріалів, вузлів, деталей або самих машин та/або обладнання до місця проведення відновлювальних / ремонтних робіт;

1.5.2.3. витрати на матеріали, деталі та запасні частини, що необхідні для ремонту;

1.5.2.4. витрати на оплату ремонтних робіт з метою відновлення пошкодженої машини та/або обладнання;

1.5.2.5. митні збори та інші витрати, якщо це передбачено Договором страхування та ці витрати включені у страхову суму.

1.5.3. У всьому іншому при страхуванні за цими Спеціальними умовами Сторони керуються умовами Загальних умов.

2. Спеціальні умови страхування електронного обладнання

2.1. Загальні положення.

2.1.1. Відповідно до Загальних умов і цих Спеціальних умов страхування електронного обладнання (надалі – Спеціальні умови) укладаються Договори страхування електронного обладнання (надалі – Договори страхування) з юридичними та фізичними особами-підприємцями (надалі – Страхувальниками).

2.1.2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування електронного обладнання, загальні умови такого страхування визначаються Загальних умовами. При цьому в Договорі страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.

2.1.3. Відповідно до цих Спеціальних умов страхуванню підлягають електронне обладнання, апаратура, прилади, призначені для одержання, обробки, перетворення, передачі та зберігання інформації та даних, а саме:

2.1.3.1. обладнання систем зв'язку та передачі інформації;

2.1.3.2. засоби виміру, перевірки, діагностики, управління та контролю;

2.1.3.3. засоби обчислювальної техніки та телекомунікацій;

2.1.3.4. оргтехніка;

2.1.3.5. засоби автоматизації загальнопромислового та спеціального призначення;

2.1.3.6. засоби візуального та акустичного відображення інформації;

2.1.3.7. спеціалізоване електронне обладнання різного призначення;

2.1.3.8. інше електронне обладнання, зазначене в договорі страхування.

2.2. Застрахованим вважається електронне обладнання, зазначене в Договорі страхування та/або додатках до нього.

2.2.1. Якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, страховий захист надається тільки відносно того обладнання, що знаходиться в робочому стані під постійним технічним наглядом, на гарантійному або технічному обслуговуванні. Таким, що знаходиться в робочому стані, якщо інше не передбачено Договором страхування, вважається обладнання, монтаж якого цілком завершений і яке після пусконаладжувальних робіт і успішних випробувань цілком підготовлене до експлуатації.

2.2.2. На страхування може прийматися як окреме електронне обладнання, так і електронне обладнання, пов'язане за функціональним призначенням та об'єднане в системи. У випадку страхування електронних систем і мереж застрахованими можуть бути всі пристрої та обладнання системи, включаючи обладнання телекомунікаційної механіки (шафи, стійки тощо), компоненти кабельних систем та мереж зв'язку тощо.

2.2.3. Додаткове обладнання, запасні частини та вузли, або їхні запаси на складі вважаються застрахованими тільки в тому випадку, якщо це передбачено Договором страхування та для них визначені відповідні страхові суми.

2.2.4. Якщо інше прямо не зазначено у Договорі страхування, не є застрахованим таке майно:

2.2.4.1. пересувне та переносне обладнання;

2.2.4.2. носії інформації та інформація на них;

2.2.4.3. зовнішня проводка, антени, щогли і та ін.;

2.2.4.4. підземні кабелі;

2.2.4.5. електронно-лучове обладнання, що використовується в медичних та діагностичних цілях;

2.2.4.6. наукове обладнання;

2.2.4.7. банкомати.

2.2.5. Якщо це передбачено Договором страхування, можуть бути застраховані додаткові витрати на оплату термінових відновлюваних робіт, термінового або авіаційного перевезення частин і матеріалів, необхідних для відновлюваних робіт, рятування Застрахованого майна, витрат по розчищенню території від уламків тощо.

2.3. Страхові ризики та страхові випадки.

2.3.1. Відповідно до цих Спеціальних умов страховим випадком є факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) внаслідок знищення, пошкодження, виходу з ладу, поломки електронного обладнання в результаті настання подій (страхових ризиків), передбачених п. 2.3.2. цих Спеціальних умов.

2.3.2. Відповідно до цих Спеціальних умов електронне обладнання може бути застраховане на випадок пошкодження, виходу за ладу в результаті дії страхових ризиків, а саме:

2.3.2.1. похибок в експлуатації або обслуговуванні застрахованого електронного обладнання, необережності обслуговуючого персоналу;

2.3.2.2. впливу електричного струму: короткого замикання, різкого підвищення сили струму або перепаду напруги в електромережі, впливу індукційних струмів та інших аналогічних причин;

2.3.2.3. дефектів матеріалів, похибок у конструкції, виготовленні або монтажі застрахованого електронного обладнання;

2.3.2.4. раптового припинення подачі електроенергії з мережі енергопостачання;

2.3.2.5. раптового виходу з ладу систем кондиціювання повітря, включаючи шкоду, заподіяну самій системі за умови, що вона підтримується в робочому стані та обладнана приладами виміру та контролю температури і вологості;

2.3.2.6. інших ризиків, якщо вони передбачені умовами Договору страхування.

2.3.3. Договором страхування може бути передбачено страхування від усіх ризиків, або окремих ризиків, що зазначені у п. 2.3.2. цих Спеціальних умов.

2.3.4. Умови Договору страхування можуть також містити ризики, передбачені розділом 4 Загальних умов або інші ризики відповідно до міжнародних систем страхування, які вимагають застосування уніфікованих умов страхування, з урахуванням вимог, передбачених чинним законодавством України.

2.4. Винятки та обмеження страхування.

2.4.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, не підлягають відшкодуванню збитки, що сталися внаслідок:

2.4.1.1. подій, визначених у Загальних умовах як винятки та обмеження страхування;

2.4.1.2. дефектів електронного обладнання, які вже мали місце на момент укладення Договору страхування та/або повинні були бути відомі Страхувальнику;

2.4.1.3. впливу водяних, кислотних або інших парів, що виникають у процесі виробничої діяльності Страхувальника;

2.4.1.4. дефектів естетичного характеру (подряпини, відколи, плями, пошкодження фарбування та ін.);

2.4.1.5. помилок у конструкції, дефектів матеріалів, виробничих дефектів, дефектів монтажу, якщо відповідальність за заподіяний збиток в силу гарантійних зобов'язань, законодавства або договору несе виробник, постачальник або особа, яка проводила їх ремонт або обслуговування.

2.4.2. Якщо інше не передбачено Договором страхування, не підлягають відшкодуванню витрати на:

2.4.2.1. майно, що підлягає періодичній заміні: стрічки, плівки, папір, картриджі, кліше та ін.;

2.4.2.2. майно, що з огляду на своє призначення або Спеціальних властивостей має високий ступінь зносу: лампи накаливання, джерела випромінювання, запобіжники, фільтри, прокладки, ремені і та ін.;

2.4.2.3. матеріали, що витрачаються в процесі виробництва: хімікалії, фільтри, охолоджуючі рідини, очищувачі, мастильні матеріали.

2.4.3. Відповідно до цих Спеціальних умов не розглядаються як страховий випадок:

2.4.3.1. збій (одноразова відмова або відмова, що сама може налагодитись, або відмова, що може бути усунута незначним втручанням обслуговуючого персоналу);

2.4.3.2. деградаційні відмови (відмова, що зумовлена природними процесами старіння, зносу, корозії, втоми матеріалів при дотриманні усіх встановлених виробником Загальних умов та норм експлуатації, а також норм та Загальних умов при проектуванні, виготовленні та експлуатації);

2.4.3.3. ресурсні відмови (відмова внаслідок досягнення обладнанням граничного стану використання, закінчення експлуатаційного ресурсу);

2.4.3.4. відмови обладнання, яку можна виправити шляхом регулювання та настройки, а також шляхом переустановлення або заміни програмного забезпечення.

2.4.4. Якщо інше не передбачено Договором страхування, страховий захист не поширюється, якщо на Застрахованому майні або в будівлях / приміщеннях, де знаходиться Застраховане майно, не встановлені громовідводи в технічно справному стані та прилади, що контролюють зміну напруги, обладнання безперебійного живлення. Ці пристрої повинні бути встановлені та експлуатуватися у відповідності до рекомендацій виробника; повинні дотримуватися Загальних умов безпеки, а контроль напруги здійснюватися згідно з відповідними нормами та Загальних умовами.

2.4.5. Договором страхування можуть бути також передбачені інші виключення та обмеження страхування, що не суперечать цим Спеціальним умовам, Загальним умовам та чинному законодавству України.

2.4.6. Окремі виключення або їх окремі частини, що вказані у п.п. 2.3 цих Спеціальних умов, можуть бути скасовані та/або змінені та/або не застосовуватись у Договорі страхування за згодою Сторін.

2.5. Обов'язки Страхувальника.

2.5.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, на додаток до обов'язків, зазначених у Загальних умовах, Страхувальник зобов'язаний:

2.5.1.1. вживати всіх необхідних заходів щодо забезпечення нормальної роботи застрахованого обладнання відповідно до рекомендацій виробника, загальноприйнятих Загальних умов його експлуатації та вказівок органів державної інспекції або інших компетентних органів;

2.5.1.2. забезпечувати постійне технічне обслуговування застрахованого обладнання, контроль за його роботою та догляд за ним з боку кваліфікованого технічного персоналу.

2.6. Порядок і умови здійснення страхового відшкодування.

2.6.1. Незважаючи на вартість, що бралась за основу для визначення страхової суми при укладенні Договору страхування, при повному знищенні Застрахованого майна розмір прямого збитку розраховується в розмірі його дійсної вартості на момент настання страхового випадку за вирахуванням залишків Застрахованого майна, що придатні для реалізації або використання, якщо інше не передбачено Договором страхування.

2.6.2. При цьому для розрахунку суми збитків при настанні страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування, при страхуванні за цими Спеціальними умовами під витратами на відновлення розуміють:

2.6.2.1. витрати на демонтаж та монтаж пошкодженої машини та/або обладнання;

2.6.2.2. витрати на транспортування матеріалів, вузлів, деталей або самих машин та/або обладнання до місця проведення відновлювальних / ремонтних робіт;

2.6.2.3. витрати на матеріали, деталі та запасні частини, що необхідні для ремонту;

2.6.2.4. витрати на оплату ремонтних робіт з метою відновлення пошкодженого обладнання;

2.6.2.5. митні збори та інші витрати, якщо це передбачено Договором страхування, та ці витрати включені в страхову суму.

2.7. У всьому іншому при страхуванні за цими Спеціальними умовами Сторони керуються умовами Загальних умов.

3. Спеціальні умови страхування майна у холодильних камерах

1. Загальні положення.

1.1. Відповідно до Загальних умов і цих Спеціальних умов страхування майна у холодильних камерах (надалі – Спеціальні умови) укладаються Договори страхування майна у холодильних камерах (надалі – Договори страхування) з юридичними та фізичними особами-підприємцями (надалі – Страхувальниками).

1.2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування майна у холодильних камерах, загальні умови такого страхування визначаються Загальними умовами. При цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.

1.3. Для цілей цих Спеціальних умов застосовуються такі спеціальні терміни:

Камери з контрольованою атмосферою – приміщення, у яких провадиться тривале (понад один місяць) зберігання майна в умовах, при яких забезпечується не тільки постійна температура зберігання, але й будь-які інші постійні параметри повітряно-газової суміші, такі як вологість, тиск, відмінний від звичайного повітря газовий склад суміші, граничні норми пилу або інших твердих компонентів у цій суміші або інші аналогічні параметри, і які відкриваються для внесення та вилучення майна, що в них зберігається, тільки відповідно до суворо визначеного графіка, що не допускає порушень режиму зберігання, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Випадкове заморожування – замороження продуктів, які не повинні заморожуватись або підморожуватись, а саме: температуру таких продуктів не можна знижувати нижче певного рівня, після якого починається вимерзання клітинних соків та формування кристалів льоду, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Період очікування – це період часу, протягом якого майно, що знаходиться на зберіганні в холодильних камерах (установках) не повинно псуватись після припинення або виходу з ладу холодильних камер (установок) за умови, що холодильна камера (установка) протягом цього часу залишається постійно закритою. Період очікування вказується у Договорі страхування. Якщо такий період не зазначений у Договорі страхування, слід вважати, що він складає 24 годин або не менше, ніж період очікування, що встановлений заводом-виробником, на якому виготовлено холодильне обладнання, у відповідності до технічної документації на таке обладнання. Період очікування починається з моменту настання події, що має ознаки страхової, якщо інше не передбачено Договором страхування. Пошкодження Застрахованого майна під час періоду очікування не є застрахованими та не відшкодовується Страховиком.

1.4. Відповідно до цих Спеціальних умов застрахованим може бути таке майно (надалі – Застраховане майно):

1.4.1. заморожені, охолоджені або свіжі продукти харчування, що підлягають зберіганню в холодильних камерах (холодильному устаткуванні) при визначеному температурному режимі;

1.4.2. інші товари або продукти, що зберігаються в холодильних камерах (холодильному устаткуванні) при певній температурі та інших параметрах кліматичного режиму.

1.5. Застрахованим вважається майно, зазначене у Договорі страхування та/або додатках до нього.

1.6. За цими Спеціальними умовами, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, не є застрахованими пошкодження власне холодильної камери, допоміжного обладнання (устаткування) та інвентарю, що забезпечують функціонування холодильної камери, камери з контрольованою атмосферою, а також витратних матеріалів та холодоагенту.

2. Страхові ризики та страхові випадки.

2.1. Страховим випадком є пошкодження Застрахованого майна внаслідок раптової та непередбачуваної поломки, виходу з ладу холодильних камер внаслідок дії будь-яких внутрішніх або зовнішніх факторів – **ризиків**, що не виключені п.3 цих Спеціальних умов.

2.2. Якщо це прямо передбачено Договором страхування, то підлягають відшкодуванню збитки внаслідок пошкодження або знищення Застрахованого майна в результаті:

2.2.1. раптового припинення подачі електричного струму;

2.2.2. поломки, виходу з ладу камер із контрольованою атмосферою.

3. Винятки та обмеження страхування.

3.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, не підлягають відшкодуванню збитки, що сталися внаслідок:

3.1.1. подій, визначених Загальними умовами як винятки та обмеження страхування;

3.1.2. усадки, усушки, внутрішніх дефектів;

3.1.3. псування або гниття Застрахованого майна, якщо їх неможливо запобігти шляхом зберігання в умовах постійного температурного режиму;

3.1.4. порушення Загальних умов та/або умов зберігання, застосування не Загальних умовного температурного режиму, а також недостатньої вентиляції приміщень холодильних камер (установок) або пошкодження пакування;

3.1.5. проведення монтажу / демонтажу, ремонту зазначених в договорі страхування холодильних камер та/або камер з контрольованою атмосферою, якщо такий ремонт проводився без попереднього узгодження зі Страховиком;

3.1.6. раптового припинення подачі електричного струму, якщо страхування такого ризику не передбачено Договором страхування;

3.1.7. пошкодження або знищення Застрахованого майна, що зберігається в камерах із контрольованою атмосферою, якщо страхування такого ризику не передбачено Договором страхування;

3.1.8. поломки холодильних камер та/або камер з контрольованою атмосферою у результаті будь-яких дефектів, що існували на момент укладення Договору страхування та про які Страхувальник знав або повинен був знати;

3.1.9. поломки холодильних камер та/або камер з контрольованою атмосферою

внаслідок помилок у конструкції, дефектів лиття або матеріалів, виробничих дефектів, якщо відповідальність за заподіяний збиток в силу гарантійних зобов'язань, закону або договору несе виробник або постачальник або особа, що проводила їх ремонт або обслуговування;

3.1.10. поломки холодильних камер та/або камер з контрольованою атмосферою внаслідок безпосереднього впливу експлуатаційних факторів (корозії, зносу і та ін.), забруднення та інших наслідків їх нормальної експлуатації, поступової втрати ними своїх корисних властивостей.

3.2. Відповідно до цих Спеціальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування, не розглядаються як страховий випадок пошкодження Застрахованого майна, якщо причиною поломки, виходу з ладу холодильних камер та/або камер з контрольованою атмосферою є:

3.2.1. збій (одноразова відмова або відмова, що сама може налагодитись, або відмова, що може бути усунута незначним втручанням обслуговуючого персоналу);

3.2.2. деградаційні відмови (відмова, що зумовлена природними процесами старіння, зносу, корозії при дотриманні усіх встановлених виробником Загальних умов та норм експлуатації, а також норм та Загальних умов при проектуванні, виготовленні та експлуатації);

3.2.3. ресурсні відмови (відмова внаслідок досягнення холодильною камерою та/або камерою з контрольованою атмосферою граничного стану використання, закінчення експлуатаційного ресурсу);

3.2.4. відмови, яку можна виправити шляхом регулювання та настройки, а також шляхом переустановлення або заміни програмного забезпечення.

3.3. Якщо інше не передбачено Договором страхування, страховий захист не поширюється, якщо у будівлях / приміщеннях, де знаходиться Застраховане майно, не встановлені громовідводи в технічно справному стані та прилади, що контролюють зміну напруги, устаткування безперебійного живлення. Ці пристрої повинні бути встановлені та експлуатуватися у відповідності до рекомендацій виробника; повинні дотримуватися Загальних умов безпеки, а контроль напруги здійснюватися згідно з відповідними нормами та Загальними умовами.

3.4. При укладенні Договору страхування можуть передбачатись додатково інші Спеціальні винятки зі страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать чинному законодавству, цим Спеціальним умовам та Загальним умовам і зазначені в Договорі страхування.

3.5. Окремі виключення або їх окремі частини, що вказані у п. 3.1 та п. 3.3 цих Спеціальних умов, можуть бути скасовані та/або змінені та/або не застосовуватись у Договорі страхування за згодою Сторін.

4. Місце страхування (територія страхування).

4.1. Майно вважається застрахованим, якщо інше не передбачено Договором страхування, тільки в тих приміщеннях (холодильних камерах, камерах з контрольованою атмосферою), які зазначені в Договорі страхування (територія страхування).

4.2. Якщо Застраховане майно вилучається з холодильних камер (або камер з контрольованою атмосферою), що є територією страхування, страховий захист припиняється, а збитки, що настали після вилучення Застрахованого майна з території страхування або до його внесення туди, страхуванням не покриваються та відшкодуванню не підлягають, якщо інше не передбачено Договором страхування.

5. Період очікування.

5.1. При укладенні Договору страхування на підставі цих Спеціальних умов передбачається застосування періоду очікування, якщо інше не передбачено Договором страхування, протягом якого Страховик не несе відповідальність за випадки, що мають ознаки страхових відповідно до цих Спеціальних умов.

5.2. Тривалість періоду очікування для окремих категорій Застрахованого майна встановлюється за погодженням Сторін та зазначається у Договорі страхування. При цьому, якщо тривалість періоду очікування не зазначена у Договорі страхування, слід вважати, що вона дорівнює 24 (двадцять чотири) години.

5.3. Якщо інше не передбачено Договором страхування, збитки, що настали протягом

періоду очікування внаслідок відхилень від заданих температур зберігання, страхуванням не покриваються та відшкодуванню не підлягають за виключенням випадків, коли вони були викликані:

- 5.3.1.** потраплянням у холодильну камеру холодоагенту внаслідок його витoku або викиду;
- 5.3.2.** випадковим заморожуванням продуктів, що перебувають на зберіганні.

6. Обов'язки Страхувальника.

6.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, на додаток до обов'язків, зазначених у п.9.3. Загальних умов, Страхувальник зобов'язаний:

- 6.1.1.** при страхуванні товарів, які потребують особливого режиму зберігання, до укладення Договору страхування інформувати Страховика про причини, що викликають необхідність зберігання цих товарів в умовах спеціального температурного та/або кліматичного режиму та специфічні ризики, пов'язані з можливістю їх пошкодження або знищення внаслідок порушення температурного або кліматичного режиму;
- 6.1.2.** вживати усіх необхідних заходів щодо забезпечення нормальної роботи холодильного обладнання та/або камер з контрольованою атмосферою, у яких зберігається Застраховане майно, відповідно до рекомендацій виробника, загальноприйнятих Загальних умов їх експлуатації та указівок органів державної інспекції або інших компетентних органів;
- 6.1.3.** забезпечувати постійне технічне обслуговування холодильного обладнання та камер з контрольованою атмосферою, у яких зберігається Застраховане майно, та контроль за їх роботою та догляд за ним з боку кваліфікованого технічного персоналу;
- 6.1.4.** вести облік товарів, що перебувають на зберіганні в холодильних камерах та (або) камерах з контрольованою атмосферою, фіксуючи в облікових документах дати вилучення товарів або внесення їх на зберігання, їх найменування, кількість і вартість;
- 6.1.5.** при настанні події, що може бути визнана страховим випадком, забезпечити представникам Страховика доступ до місця страхування, а також до документів обліку наявності та руху застрахованого майна, журналів режиму роботи холодильних камер та/або камер з контрольованою атмосферою; надати їх на вимогу Страховика.

4. Умови страхування майна із застосуванням окремих спеціальних умов

- 1.** Умови страхування майна із застосуванням окремих спеціальних умов (надалі – Спеціальні умови) визначають особливості страхування майна при застосуванні спеціальних умов (надалі – Спеціальні умови), загальні умови такого страхування визначаються Загальними умовами.
- 2.** Умови страхування, викладені у цих Спеціальних умовах, застосовуються, якщо в Договорі страхування є пряме посилання на їхнє застосування, або їхній текст наведено в Договорі страхування. При цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.
- 3.** Збитки та витрати за цими Спеціальними умовами додаються до страхового відшкодування в межах ліміту відшкодування Страховика, встановленого в Договорі страхування щодо кожної окремої Спеціальної умови. Ліміт відшкодування за Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, є грошовою сумою в межах страхової суми за Договором страхування, що обмежує суму відшкодування за кожною окремою Спеціальною умовою.
- 4.** Сторонами Договору страхування може бути узгоджено застосування усіх або деяких Спеціальних умов, що викладені у цьому Додатку.
- 5.** У Договорі страхування можуть бути передбачено застосування таких Спеціальних умов (при цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до зазначених нижче Спеціальних умов):

5.1. Страхування витрат на розчищення та злам. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються необхідні та доцільні витрати на розчищення місця збитку (місця виникнення страхового випадку), включаючи демонтаж частин Застрахованого майна, вивезення сміття, що утворилось в результаті настання страхового випадку та інших залишків на найближче звалище й їх знищення

або спалення. Якщо місце збитку виходить за межі території страхування, то відшкодовуються лише ті витрати на розчищення, що виконані на території страхування.

5.2. Страхування витрат на переміщення та захист. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються необхідні та доцільні витрати Страхувальника, пов'язані з необхідністю переміщення та захисту неушкодженого Застрахованого майна з метою безперешкодного відновлення, ремонту Застрахованого майна, пошкодженого в результаті страхового випадку та/або встановлення, розміщення нового майна, придбаного замість втраченого або пошкодженого в результаті страхового випадку Застрахованого майна. При цьому до витрат на переміщення та захист також відносяться витрати на демонтаж та повторний монтаж машинного обладнання, дроблення, знищення або відновлення елементів будівлі або розширення проходів.

5.3. Страхування витрат на пожежогасіння. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються необхідні та доцільні витрати Страхувальника на залучення пожежних бригад при настанні страхового випадку та/або витрати Страхувальника з метою відновлення працездатності систем та засобів пожежогасіння після ліквідації страхового випадку, в тому числі, але не обмежуючись, витратами на підключення, налагодження, тестування та запуск у автоматичний режим систем пожежогасіння та сигналізації, перезарядку засобів і систем пожежогасіння та сигналізації, заміну відпрацьованих спринклерних голівок, перенаповнення резервуарів для автоматичної системи пожежогасіння, якщо зазначені у цій Спеціальній умові послуги вимірюються та тарифікуються.

5.4. Страхування додаткових витрат у зв'язку зі зміною будівельних норм та правил. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, при настанні страхових випадків, що передбачені Договором, Страховик відшкодовує додаткові витрати, що фактично понесені Страхувальником у зв'язку із зміною будівельних норм та правил у період з дати початку строку дії Договору страхування до моменту відновлення пошкодженого майна, тобто додаткові витрати на відновлення або ремонт, понесені з метою приведення у відповідність до діючих на території страхування будівельних норм та вимог, що вперше застосовуються до Страхувальника після настання страхового випадку. При цьому тягар доказу того факту, що відповідні витрати понесені у зв'язку зі зміною будівельних норм та правил у вказаний період покладається на Страхувальника.

5.5. Страхування предметів мистецтва разом із страхуванням нерухомого та/або іншого рухомого майна. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, надається страхування на випадок пошкодження предметів мистецтва, що розміщені на території страхування та належать Страхувальнику на праві власності, в результаті страхових випадків, передбачених Договором страхування.

При цьому, якщо у Договорі страхування зазначено, що майно застраховано за ризиком **"Усі ризики зовнішнього впливу, що не підпадають під винятки та обмеження страхування"**, предмети мистецтва вважаються застрахованими винятково за таким переліком страхових ризиків, якщо інше не передбачено Договором страхування: пожежа, в т.ч. підпал, вибух, удар блискавки, падіння на Застраховане майно пілотованих повітряних суден і апаратів, їх частин або вантажу, крадіжка із зломом, грабїж, розбій, протиправні дії третіх осіб, направлені на умисне знищення або пошкодження майна, хуліганство, вандалізм, пошкодження водою внаслідок аварії водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем та підключених до них побутових пристроїв, спрацьовування систем пожежогасіння, проникнення води чи рідин із сусідніх приміщень, шторм, ураган, буря, смерч, шквал, злива, сильний дощ, град, схід лавини, обвал, в т.ч. каменепад, зсув, просідання ґрунту, повінь, паводок, землетрус.

До **предметів мистецтва**, якщо інше не передбачено Договором страхування, відносяться предмети, що мають художню та/або історичну цінність, а саме: картини, гравюри, фотографії, гобелени, килими, статуетки, скульптури, антикварні меблі, предмети з порцеляни або інше майно, що є рідкісним, історично цінним, або яке має високохудожню цінність. Тягар доказу художньої та/або історичної цінності вказаних предметів покладається на Страхувальника.

Якщо інше не передбачено Договором страхування, до предметів мистецтва не відносяться: гроші, цінні папери, автомобілі, монети, марки, хутра, коштовності, коштовні метали, коштовне та напівкоштовне каміння, судна, літаки тощо.

За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, виключаються та не відшкодовуються будь-які Пошкодження предметів мистецтва:

- які неможливо замінити іншим майном аналогічного виду та якості, якщо про це не було письмово повідомлено Страхувальником Страховику до початку укладення Договору або не вказано у заяві на страхування, або якщо такі предмети мистецтва було придбано після початку дії Договору страхування;
- в результаті реставрації, ремонту, ретуші.

5.6. Страхування витрат на відновлення документів. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються необхідні та доцільні витрати Страхувальника на відновлення втраченої або пошкодженої в результаті страхового випадку договірної, проектної, робочої та виконавчої документації (включаючи витрати на відновлення даних на магнітних або електронних носіях за умови наявності їх копій), за виключенням цінності та вартості власне інформації, що на них зберігається.

Відповідно до цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, сума відшкодування включає в себе вартість робіт та машинного часу, необхідного для відтворення документації шляхом копіювання, друку, виключаючи будь-які збитки, що виникли внаслідок модифікації або блокування такої інформації.

При цьому, якщо у Договорі зазначено, що майно застраховано за ризиком **“Усі ризики зовнішнього впливу, що не підпадають під винятки та обмеження страхування”**, документи вважаються застрахованими виключно за таким переліком страхових ризиків, якщо інше не передбачено Договором страхування: пожежа, в т.ч. підпал, вибух, удар блискавки, падіння на Застраховане майно пілотованих повітряних суден і апаратів, їх частин або вантажу, крадіжка із зломом, грабіж, розбій, протиправні дії третіх осіб, направлені на умисне знищення або пошкодження майна, хуліганство, вандалізм, пошкодження водою внаслідок аварії водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем та підключених до них побутових пристроїв, спрацьовування систем пожежогасіння, проникнення води чи рідин із сусідніх приміщень, шторм, ураган, буря, смерч, шквал, злива, сильний дощ, град, схід лавини, обвал, в т.ч. каменепад, зсув, просідання ґрунту, повінь, паводок, землетрус.

5.7. Страхування витрат у зв'язку із втратою бухгалтерських записів, документів про дебіторську заборгованість. Якщо бухгалтерські та фінансові документи, що створені Страхувальником та відображають суми дебіторської заборгованості від клієнтів Страхувальника, втрачені або пошкоджені в результаті страхового випадку, за цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються збитки, що безпосередньо спричинені в результаті фізичної Пошкодження таких документів, у зв'язку з неможливістю стягнути таку заборгованість за відсутності відповідних документів за умови, що Страхувальник зробив все від нього належне щодо відтворення документів та стягнення такої заборгованості.

При цьому, якщо у Договорі страхування зазначено, що майно застраховано за ризиком **“Усі ризики зовнішнього впливу, що не підпадають під винятки та обмеження страхування”**, бухгалтерські записи, документи про дебіторську заборгованість вважаються застрахованими виключно за таким переліком страхових ризиків, якщо інше не передбачено Договором страхування: пожежа, в т.ч. підпал, вибух, удар блискавки, падіння на Застраховане майно пілотованих повітряних суден і апаратів, їх частин або вантажу, крадіжка із зломом, грабіж, розбій, протиправні дії третіх осіб, направлені на умисне знищення або пошкодження майна, хуліганство, вандалізм, пошкодження водою внаслідок аварії водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем та підключених до них побутових пристроїв, спрацьовування систем пожежогасіння, проникнення води чи рідин із сусідніх приміщень, шторм, ураган, буря, смерч, шквал, злива, сильний дощ, град, схід лавини, обвал, в т.ч. каменепад, зсув, просідання ґрунту, повінь, паводок, землетрус.

Враховуючи умови та винятки Загальних умов, відповідно до цієї Спеціальної умови також виключаються будь-які збитки в результаті:

шахрайських, протиправних, умисних дій Страхувальника, його працівників, членів родини, партнерів, контрагентів, керівників незалежно від того, чи були такі дії вчинені одноосібно або в змові з іншими особами;

помилки Страхувальника в обліку або ненавмисного недогляду, упущень його працівників, членів родини, партнерів, контрагентів, керівників при підготовці документів, договорів, контрактів, рахунків тощо;

протиправної, незаконної, неправомірної зміни, перекручування, приховування інформації, знищення або використання записів щодо дебіторської заборгованості з метою приховування неправомірної видачі, отримання, утримання грошей, цінних паперів або іншого майна;

збоїв у роботі електронних систем і носіїв даних, втрати, пошкодження, зміни у цьому зв'язку електронних записів;

За цією Спеціальною умовою також виключаються:

- будь-які штрафи, пені, відсотки за користування розстрочкою, кредитом, витрати на обслуговування дебіторської заборгованості, вартість послуг адвокатів, юристів, на стягнення заборгованості, державне мито, судові збори тощо;
- будь-які збитки, виявлені за результатами проведення інвентаризації або аудиту рахунків, при цьому не виключається застосування цих методів контролю для підтвердження обґрунтованості претензії Страхувальника щодо виплати страхового відшкодування.

Якщо випадок за всіма ознаками є страховим відповідно до цих Загальних умов, Договору страхування та цієї Спеціальної умови, але Страхувальник не може встановити точну суму непогашеної заборгованості на дату настання страхового випадку, то сума збитку розраховується наступним чином:

а) визначається загальна сума заборгованості на дату закінчення відповідного облікового періоду до дати настання страхового випадку;

б) розраховується відсоток збільшення / зменшення середньомісячної дебіторської заборгованості за 12 (дванадцять) місяців, що передують місяцю, в якому стався страховий випадок, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року;

в) загальна сума заборгованості коригується на відсоток, що розрахований відповідно до п. б) цього параграфу цієї Спеціальної умови; розрахована у такий спосіб сума вважається **узгодженою сумою заборгованості**;

г) узгоджена сума заборгованості може бути скоригована з врахуванням звичайних змін в розмірі дебіторської заборгованості протягом поточного облікового періоду, в якому стався страховий випадок, при цьому приймається до уваги звичайна ділова практика в галузі діяльності Страхувальника;

г) у будь-якому разі вираховуються суми дебіторської заборгованості, які можливо стягнути, суми дебіторської заборгованості, щодо яких страховий випадок відповідно до цих Спеціальних умов не настав, суми погашеної дебіторської заборгованості, суми сумнівних боргів, які Страхувальник не може отримати за звичайних умов.

5.8. Страхування витрат на відтворення цінних паперів та записів. Відповідно до цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Сторони домовились, що Страховик здійснює відшкодування необхідних та доцільних витрат, які поніс Страхувальник з метою відновлення цінних паперів, що втрачені, знищені або пошкоджені в результаті страхового випадку. При цьому відшкодовуються витрати на перевидання, відтворення та/або друк, за виключенням цінності та вартості власне такого цінного паперу та запису.

При цьому, якщо у Договорі зазначено, що майно застраховано за ризиком **“Усі ризики зовнішнього впливу, що не підпадають під винятки та обмеження страхування”**, цінні папери та записи вважаються застрахованими винятково за таким переліком страхових ризиків, якщо інше не передбачено Договором страхування: пожежа, в т.ч. підпал, вибух, удар блискавки, падіння на Застраховане майно пілотованих повітряних суден і апаратів, їх частин або вантажу, крадіжка із зломом, грабіж, розбій, протиправні дії третіх осіб, направлені на умисне знищення або пошкодження майна, хуліганство, вандалізм, пошкодження водою внаслідок аварії водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем та підключених до них побутових пристроїв, спрацьовування систем пожежогасіння, проникнення води чи рідин із сусідніх приміщень, шторм, ураган, буря, смерч, шквал, злива, сильний дощ, град, схід лавини, обвал, в т.ч. каменепад, зсув, просідання ґрунту, повінь, паводок, землетрус.

5.9. Страхування майна, що було придбане або поліпшене після початку строку дії Договору страхування. Відповідно до цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено

Договором страхування, Страховик надає страховий захист щодо майнових інтересів Страхувальника в зв'язку зі змінами, що сталися після початку строку дії Договору та в період його дії, а саме доповненнями або поліпшенням Застрахованого майна, а також щодо майнових інтересів Страхувальника, пов'язаних із майном, що придбане ним протягом строку дії Договору страхування та розміщене на території страхування, що визначена у Договорі страхування, або майном, що переміщене на іншу територію страхування, що визначена у Договорі страхування, протягом строку дії Договору страхування та відноситься до тих же категорій, до яких відноситься застраховане за Договором страхування майно. Страхування щодо такого майна діє на умовах Договору страхування та щодо страхових випадків, передбачених Договором страхування, з дати придбання нового майна або з дати проведення відповідних поліпшень, за умови виконання зазначених нижче обов'язків.

Страховий захист за цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, не розповсюджується на:

- майно в процесі перевезення або майно, що використовується на воді;
- майно, що є об'єктом будівельних та/або монтажних, пусконаладжувальних, випробувальних, ремонтних робіт;
- рухоме майно на виставках, презентаціях, експозиціях, ярмарках, аукціонах і та ін., що переміщується у зазначені місця з постійного місця розміщення, зберігання, використання;
- майно, що застраховане або може бути застраховане відповідно до Спеціальної умови "Страхування майна на незазначеній території страхування";
- майно, що було придбане або поліпшене після початку строку дії Договору страхування, та розташовується за іншою адресою (територією страхування), ніж та, що вказана у Договорі страхування.
- Відповідно до цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Страхувальник зобов'язаний:
- не пізніше 30 календарних днів, якщо інший період повідомлення не передбачений Договором страхування для цієї Спеціальної умови, з того моменту, як йому стало відомо про перевищення вартості Застрахованого майна над страховою сумою у зв'язку з новими придбаннями або поліпшенням Застрахованого майна, письмово повідомити Страховика;
- узгодити зі Страховиком можливість прийняття такого майна на страхування та провести доплату додаткового страхового платежу, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Додатковий страховий платіж, що підлягає сплаті Страхувальником, розраховується пропорційно строку, що залишився до кінця дії Договору страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування. Відповідальність Страховика щодо змін, доповнень та поліпшень Застрахованого майна та/або майна, що було придбане після початку дії Договору страхування, та вартість яких перевищує ліміт відшкодування, зазначений у Договорі страхування, починається з моменту підписання Сторонами Спеціальної угоди до Договору страхування, якщо інше не передбачене такою Спеціальною угодою.

Якщо Страхувальник не виконає обов'язки за цією Спеціальною умовою, то страхування за цією Спеціальною умовою припиняється з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за строком надання повідомлення. При цьому виплата страхового відшкодування щодо випадків, що сталися у період до строку надання повідомлення з боку Страхувальника, здійснюється Страховиком тільки після сплати Страхувальником додаткового страхового платежу за період страхового захисту з моменту придбання або поліпшення Застрахованого майна до дати припинення страхування.

5.10. Страхування майна на незазначеній території страхування. Відповідно до цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, надається страхування майна Страхувальника, яке використовується для ведення господарської діяльності Страхувальника, й яке знаходиться на невизначених Договором страхування територіях в межах території України, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

Страховання згідно з цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, надається щодо:

- застрахованого рухомого майна, вказаного у Договорі при його укладенні, що переміщено протягом строку дії Договору на територію, що не вказана у Договорі страхування, в межах України;
- придбання Страхувальником протягом строку дії Договору страхування нового рухомого або нерухомого майна, що відноситься до тих же категорій, до яких відноситься майно, що застраховане за цим Договором, та яке розташоване в той же строк на території, що не визначена у Договорі страхування, в межах України;
- страхових випадків, що передбачені Договором страхування.

Якщо інше не передбачено Договором страхування, відповідно до цієї Спеціальної умови страхування не розповсюджується на:

- майно в процесі перевезення (транспортування) або майно, що використовується на воді;
- рухоме майно на виставках, презентаціях, експозиціях, ярмарках, аукціонах і та ін., що переміщується у зазначені місця з постійного місця розміщення, зберігання, використання;
- майно, що є об'єктом будівельних та/або монтажних, пусконаладжувальних, випробувальних, ремонтних робіт;
- майно, що застраховане або може бути застраховане відповідно до Спеціальної умови "Страховання майна, що було придбане або поліпшене після початку строку дії Договору страхування";
- майно, що було придбане або поліпшене після початку строку дії Договору страхування, та розташовується за вказаною у Договорі страхування адресою (територією страхування).
- Страхувальник зобов'язаний з моменту фактичного переміщення або придбання майна, за умови надання Страхувальником Страховику необхідних відомостей (територія, на якій розташоване переміщене / нове придбане майно, перелік та/або категорія майна, вартість і т.п.) протягом 30 (тридцяти) днів з дати виникнення таких змін, якщо інший період повідомлення не передбачений у Договорі страхування для цієї Спеціальної умови. Якщо таке письмове повідомлення не надане Страхувальником Страховику у зазначений строк повідомлення, то страхування за цією Спеціальною умовою припиняється з 00 годин 00 хвилин дня наступного за строком повідомлення. При цьому виплата страхового відшкодування щодо випадків, що сталися у період до строку надання повідомлення з боку Страхувальника, здійснюється Страховиком тільки після сплати Страхувальником додаткового страхового платежу за період страхового захисту з моменту придбання / поліпшення / переміщення Застрахованого майна до дати припинення страхування.

Територією страхування, що є застрахованою згідно з цією Спеціальною умовою, є територія України, якщо інше не передбачено Договором страхування.

5.11. Страховання майна за наявності помилок в описі території страхування. Якщо майно, що відноситься до тих же категорій, що й застраховане за Договором страхування, не підпадає під страхування (не є Застрахованим майном) виключно внаслідок помилки або ненавмисного упущення, недогляду в описі у Договорі страхування території страхування, невірною зазначення його фактичного розміщення, то відповідно до цієї Спеціальної умови таке майно вважається застрахованим та страхування щодо Пошкодження такого майна надається в межах території України в тому ж обсязі, що був би наданий за Договором страхування, якщо б подібна помилка або ненавмисне упущення, недогляд не були допущені, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Страховання за цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, надається за умови, що:

- вартість майна, щодо якого було здійснено помилку в описі фактичного місцезнаходження, та яка була виявлена у Договорі страхування, не перевищує 10% від страхової суми, якщо інший ліміт не передбачений Договором страхування для цієї Спеціальної умови;

- Страхувальник письмово повідомив Страховика про помилку якомога швидше, але не пізніше 48 (сорока восьми) годин після її виявлення;
- помилка виправлена шляхом укладення Спеціальної угоди до Договору страхування після повідомлення Страхувальником Страховика у зазначені у цій Спеціальній умові строки або у строки, письмово узгоджені зі Страховиком.

Територією страхування, що є застрахованою згідно з цією Спеціальною умовою, є територія України, якщо інше не передбачено Договором страхування.

5.12. Автоматичне відновлення страхової суми. При застосуванні цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Договір страхування діє в межах страхової суми, що не зменшується на суми страхового відшкодування після настання страхового випадку в разі часткового пошкодження Застрахованого майна, протягом строку дії Договору за умови (якщо інше не передбачено Договором страхування), що на вимогу Страховика Страхувальник сплачує додатковий страховий платіж, що розрахований пропорційно відношенню суми збитку до страхової суми та пропорційно часу з дати настання страхового випадку до закінчення строку дії Договору страхування за тарифом, встановленим у Договорі страхування, та сплата додаткового страхового платежу, що розрахована у такий спосіб, здійснюється Страхувальником протягом 30 (тридцяти) днів після того, як такий збиток або збитки врегульовано, якщо інше не передбачено Договором страхування.

5.13. Страхування у період проведення некапітальних будівельних, ремонтних робіт. Відповідно до цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, відповідний виняток Загальних умов не діє та страховий захист надається щодо шкоди, заподіяної Застрахованому майну в ході робіт з поточного ремонту або оздоблювальних робіт на території страхування, що не стосуються робіт з несучими конструкціями, фундаментами, конструктивними елементами будівлі та інженерними системами та мережами. Страхування діє тільки щодо Пошкодження Застрахованого майна внаслідок проведення зазначених робіт. Це страхування виключає будь-які збитки, Пошкодження Застрахованого майна внаслідок проведення гарячих, зварювальних робіт. Гарячі роботи включають, але не обмежуються такими роботами: шліфування, різка, зварювання, точіння, використання ламп, джерел вогню, використання гарячого бітуму або здійснення будь-яких операцій з використанням корисного вогню та тепла.

5.14. Страхування додаткових витрат на оплату понаднормових робіт, робіт у нічний час та в дні офіційних вихідних та свят, на оплату термінового постачання вантажу (крім постачання повітряним транспортом). За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик відшкодовує додаткові необхідні та доцільні витрати Страхувальника на сплату понаднормових робіт, робіт у нічний час та в дні офіційних вихідних та свят, на оплату термінового постачання матеріалів, обладнання, що необхідні для відновлення Застрахованого майна після настання страхового випадку (за виключенням постачання повітряним транспортом).

Ця Спеціальна умова, якщо інше не передбачено Договором страхування, застосовується та діє тільки за умови, що ці додаткові витрати були понесені в зв'язку з відновленням, відбудовою Застрахованого майна, що втрачене або пошкоджене в результаті страхового випадку, що передбачений Договором страхування.

5.15. Страхування додаткових витрат на оплату термінового постачання повітряним транспортом. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик відшкодовує додаткові необхідні та доцільні витрати Страхувальника на сплату постачання матеріалів, обладнання, що необхідні для відновлення Застрахованого майна після настання страхового випадку, повітряним транспортом.

Ця Спеціальна умова, якщо інше не передбачено Договором страхування, застосовується та діє тільки за умови, що ці додаткові витрати були понесені у зв'язку з відновленням, відбудовою Застрахованого майна, що втрачене або пошкоджене в результаті страхового випадку, що передбачений Договором страхування.

5.16. Страхування витрат на оплату послуг експертів. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються необхідні та доцільні витрати Страхувальника на оплату послуг архітекторам, інженерам та іншим

професійним спеціалістам, що були надані з метою відновлення Застрахованого майна, що пошкоджене в результаті настання страхового випадку. Такі витрати не повинні перевищувати середньоринкові розцінки на аналогічні послуги у місцевості, де знаходиться територія страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Дія цієї Спеціальної умови не поширюється на послуги спеціалістів, що залучені для підготовки претензій щодо виплати страхового відшкодування та/або ведення справи та документації щодо страхового випадку й пред'явлення вимоги до Страховика або оплати послуг щодо оцінки розміру збитку.

5.17. Часткова відміна умови про неповне страхування (страхування у частці) майна.

Відповідно до цієї Спеціальної умови страхова сума за Договором страхування збільшується на суму ліміту або відсоток, що передбачені у Договорі страхування. Якщо вартість Застрахованого майна на дату настання страхового випадку (внаслідок інфляції, збільшення розміру товарних та матеріальних запасів, що розташовані на території страхування або інших причин, що виникли в період дії Договору страхування) перевищує страхову суму щодо цього майна, але не більше, ніж на передбачені Договором страхування для цієї Спеціальної умови суму ліміту відшкодування або відсоток від страхової суми, то положення. Загальних умов та відповідні положення Договору страхування про неповне страхування (страхування в частці) не застосовуються, та страхове відшкодування сплачується без врахування відношення страхової суми до вартості Застрахованого майна, але в межах встановленої для Застрахованого майна страхової суми, що збільшена на суму ліміту відшкодування або відсоток від страхової суми, зазначені у Договорі страхування для цієї Спеціальної умови.

При цьому, якщо інше не передбачено Договором страхування, умова про неповне страхування (страхування у частці) застосовується тільки, якщо вартість Застрахованого майна на дату настання страхового випадку більше страхової суми, що збільшена на суму ліміту відшкодування або відсоток від страхової суми, встановлені для цієї Спеціальної умови, та виплата відшкодування здійснюється у тій же частці збитку, в якій відносяться страхова сума, збільшена на суму ліміту або відсоток, до вартості на дату настання страхового випадку.

Якщо інше не передбачено Договором страхування, відповідно до цієї Спеціальної умови страхування не розповсюджується на:

- рухоме майно на виставках, презентаціях, експозиціях, ярмарках, аукціонах і та ін., що переміщується у зазначені місця з постійного місця розміщення, зберігання, використання;
- майно, що є об'єктом будівельних та/або монтажних, пусконаладжувальних, випробувальних, ремонтних робіт;
- майно, що застраховане або може бути застраховане відповідно до Спеціальної умови "Страхування майна, що було придбане або поліпшене після початку строку дії Договору страхування";
- майно, що застраховане або може бути застраховане відповідно до Спеціальної умови "Страхування майна на незазначеній території страхування";
- майно, що було придбане або поліпшене після початку строку дії Договору страхування.

5.18. Страхування рухомого майна на виставках, презентаціях, ярмарках, експозиціях, аукціонах.

За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, надається страховий захист щодо застрахованого за Договором страхування майна, що належить Страхувальнику на праві власності від ризиків, що зазначені у Договорі страхування, під час знаходження такого майна на територіях виставок, презентацій, ярмарків, експозицій, аукціонів в межах України за адресами, які не зазначені в Договорі страхування. Застраховане майно має бути розміщене Страхувальником із забезпеченням охорони та збереження Застрахованого майна власною охороною або відповідно до договорів, що укладені з третіми особами, та які включають умови про забезпечення його безпеки та збереження.

За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, страхування не діє щодо:

- майна у процесі перевезення або на плаву, майно під час навантажувально-розвантажувальних робіт;
- майна, що розташоване на території страхування, яка вказана в Договорі страхування;
- майна під час будівельних та/або монтажних, пусконаладжувальних, випробувальних, ремонтних робіт, гарячих робіт.

Майно Страхувальника, що застраховане за цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, включає в себе майно, що належить Страхувальнику на праві власності та відноситься до тих же категорій майна, що й Застраховане майно, зазначене у Договорі страхування.

5.19. Умова про захист бренду.

У разі якщо етикетки, таврування або первинне пакування пошкоджені або видалені, але вміст не пошкоджено, Страховик оплачує тільки витрати на перепакування або заміну етикеток і таврування, якщо інше не передбачено Договором страхування. Якщо збут таких товарів заборонений або якщо необхідність їх знищення вимагається відповідно до діючого законодавства або договорів та контрактів з виробниками, то вважається, що має місце повна загибель, знищення Застрахованого майна та прямий збиток розраховується в розмірі дійсної вартості пошкодженого майна на момент страхового випадку, але не більше страхової суми, якщо інше не передбачено Договором страхування.

У разі часткового пошкодження Застрахованого майна, розмір прямих збитків розраховується в розмірі витрат на відновлення, ремонт. Якщо відновлення, ремонт товарів заборонений, або якщо необхідність їх знищення вимагається відповідно до діючого законодавства або договорів та контрактів з виробниками, то вважається, що має місце повна загибель, знищення Застрахованого майна, та прямий збиток розраховується в розмірі дійсної вартості пошкодженого майна на момент страхового випадку, але не більше страхової суми, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик у випадках повної загибелі, пошкодження Застрахованого майна, в тому числі у випадках, передбачених цією Спеціальною умовою, при яких Застраховане майно вважається повністю загиблим, втраченим, знищеним, має право вимагати від Страхувальника передати залишки Застрахованого майна, що мають вартість та придатні для подальшого використання або реалізації, при цьому Страхувальник має право відхилити вимогу Страховика, якщо маркування, використання або перепродаж товарів можуть вплинути на репутацію бренду та відповідно до вимог договорів, контрактів з виробниками або чинного законодавства такі залишки мають залишатись під контролем Страхувальника для їх знищення або утилізації, що має бути документально підтверджено, в тому, числі шляхом надання Страховику відповідних договорів, контрактів тощо.

5.20. Страйки та масові заворушення. Під "страйками та масовими заворушеннями", якщо інше не передбачено Договором страхування, слід розуміти страйки або громадські заворушення, або будь-які дії чи діяльність, які вважаються такими або які можуть призвести до бунту, страйку чи громадських заворушень. Термін "масові заворушення" включає також робочі страйки, умисне припинення або сповільнення темпів роботи та локауту.

Ця Спеціальна умова, якщо інше не передбачено Договором страхування, діє щодо знищення (загибелі) або пошкодження Застрахованого майна безпосередньо в результаті:

1. дії будь-якої особи, яка приймає участь разом із іншими особами в будь-яких страйках або масових заворушеннях;
2. дії будь-якого утвореного в законному порядку органу влади щодо попередження або спроби попередження будь-яких масових заворушень, або зведення до мінімуму наслідків будь-якого такого порушення;
3. навмисної дії будь-якого страйкаря або працівника в локауті, щодо продовження страйку або опору локауту;

4. дії будь-якого створеного у законному порядку органу влади щодо попередження або спроби попередження будь-якої навмисної дії страйкаря або працівника в локауті, щодо продовження страйку або опору локауту, або зведення до мінімуму наслідків будь-якої такої дії.

Страхування на випадок страйків та масових заворушень, якщо інше не передбачено Договором страхування, не поширюється на:

- а)** збитки, викликані постійним або тимчасовим позбавленням можливості розпорядження Застрахованим майном внаслідок його націоналізації, конфіскації, реквізиції або арешту по розпорядженню будь-якого органу влади;
- б)** збитки внаслідок постійної або тимчасової втрати можливості розпорядження Застрахованим майном внаслідок того, що воно зайняте, захоплене, привласнене будь-якою особою;
- в)** непрямі збитки, упущену вигоду або будь-яку відповідальність перед третіми особами. При цьому відповідно до підпунктів б) та в), Страховик не звільняється від обов'язку відшкодувати збитки, завдані Застрахованому майну до моменту втрати Страхувальником можливості використання їх або до моменту тимчасового позбавлення можливості розпорядження майном.

На додаток до винятків та обмежень Загальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування, не відшкодовуються збитки внаслідок:

- війни, військового вторгнення, дій ворожих сил, воєнних дій або маневрів (незалежно від того, чи була оголошена війна або ні), громадянської війни;
- заколоту, масового заворушення, які за розмахом наближаються до народного повстання, озброєного повстання, бунту, направлено на повалення існуючого режиму, влади, революції, встановлення воєнного режиму або узурпації влади;
- будь-яких дій осіб, що діють від імені або у зв'язку з будь-якими організаціями, діяльність яких направлена на повалення, з використанням сили, існуючого де-юре або де-факто уряду, або здійснення на нього впливу за допомогою тероризму або насильства.

При будь-якому судовому позові, судовому процесі або іншому розгляді, в процесі якого Страховик стверджує, що будь-який збиток або шкода не покриваються Договором страхування в межах даної Спеціальної умови, тягар доказів того, що такий збиток є застрахованим, покладається на Страхувальника, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Страхування на випадок страйків та масових заворушень може бути припинено у будь-який момент на вимогу Страховика шляхом направлення письмового повідомлення Страхувальнику за 30 календарних днів до бажаної дати припинення дії такого страхування, якщо інший період не передбачено умовами Договору страхування. У такому разі Страховик зобов'язаний повернути незароблену частку страхового платежу за період, що залишився до дати закінчення строку дії Договору страхування за вирахуванням витрат на ведення справи та суми сплаченого страхового відшкодуванням.

Збитки, спричинені внаслідок страйків та масових заворушень, що мають місце протягом періоду послідовних 72-х годин розглядаються як один страховий випадок, якщо інше не передбачено Договором страхування. Усі окремі збитки Страхувальника, що зумовлені або причиною настання яких є одна й та сама подія, вважаються одним страховим випадком. Однак тривалість події, що може бути визнана одним страховим випадком, обмежується 72 послідовними годинами. По будь-якому випадку, тривалістю більше ніж визначено вище, Страховик поділяє подію на два чи більше страхових випадки з урахуванням наступних вимог:

- період першого страхового випадку починається в день і час початку першого страхового випадку, за яким Страховиком здійснюється виплата страхового відшкодування;
- два періоди страхових випадків не можуть перетинатися між собою в часі, та не може бути проміжку між двома періодами.

Якщо вартість Застрахованого майна на момент настання страхового випадку перевищує

страхову суму, то має місце неповне майнове страхування (страхування у частці), якщо інше не передбачено Договором страхування. У такому разі при розрахунку розміру страхового відшкодування має застосовуватись умова щодо виплати страхового відшкодування в частці, але в межах ліміту, що передбачений для цього страхового ризику в Договорі страхування з врахуванням умов щодо часткової відміни умови про неповне страхування (страхування у частці), якщо її застосування прямо передбачено Договором страхування. Якщо інше не передбачено Договором страхування, умова про страхування на базі "першого ризику" не діє.

Договором страхування може бути передбачено страхування, при якому страхова сума встановлюється в сумі, узгодженій із Страхувальником, яка може дорівнювати вартості Застрахованого майна або бути меншою. При цьому у такому Договорі страхування зазначається Задекларована Страхувальником вартість Застрахованого майна, яка має дорівнювати вартості, що приймається за основу для визначення страхової суми (надалі – вартість).

Якщо на дату настання страхового випадку Задекларована вартість Застрахованого майна менше вартості, застосовується умова про неповне страхування (страхування в частці).

5.21. Витрати на підготовку вимоги. За цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються витрати Страхувальника щодо підготовки вимоги до Страховика в зв'язку зі страховим випадком, в тому числі витрати на оцінку збитків, підготовку відповідних документів та/або проведення розслідування причин та обставин страхового випадку.

5.22. Відмова від права вимоги, суброгації. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, відмовляється від права вимоги, суброгації до організацій та їх працівників, а саме: пожежних бригад, служби невідкладної допомоги, будь-якої особи або органу, що діє від імені уряду та влади, якщо такі особи надають послуги Страхувальнику або діють від його імені.

Якщо це прямо передбачено у Договорі страхування, умовам Договору може бути передбачена відмова від права вимоги, суброгації до будь-яких осіб, що визначені як Вигодонабувачі або Страхувальники за Договором страхування, до директорів, керівників, працівників Страхувальника; до будь-якої особи, право вимоги та суброгації, до якої обмежено відповідно до договору, контракту між Страхувальником та такою особою; до інших осіб, що передбачені Договором страхування як такі, на яких розповсюджується дія цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування.

5.23. Майно в процесі будівництва та/або монтажу в рамках страхування майна. У рамках цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, підлягає відшкодуванню пошкодження будівлі, споруди, обладнання, що знаходиться в процесі будівництва або монтажу (Застрахованого майна), включаючи всі необхідні та пов'язані з будівництвом (монтажем) матеріали й обладнання.

У рамках цієї Спеціальної умови, майно в процесі будівництва та монтажу, якщо інше не передбачено Договором страхування, вважається застрахованим:

- від ризику раптової та непередбачуваної загибелі (знищення) або пошкодження внаслідок настання страхових ризиків, передбачених Договором страхування, а також помилок, допущених при будівництві або монтажі;
- за умови, що будівництво (монтаж) Застрахованого майна ведеться в межах території страхування;
- за умови, що нова відновлювальна вартість для майна в процесі будівництва та монтажу на дату його внесення в облік на баланс Страхувальника перевищує ліміт відшкодування щодо цієї Спеціальної умови, що передбачений у Договорі страхування, не більше, ніж на 10%; при цьому якщо перевищення нової відновлювальної вартості майна на дату внесення в облік більше 10% від зазначеного у Договорі страхування ліміту відшкодування, будь-які збитки за цією Спеціальною умовою не відшкодовуються Страховиком;
- за умови (якщо інше не передбачено умовами Договору страхування), що строк будівництва (монтажу), починаючи з моменту початку робіт на будівельному

майданчику не перевищує 90 (дев'яносто) календарних днів, а строк випробовувань та пусконаладжувальних робіт не перевищує 30 (тридцять) календарних днів з дати закінчення робіт до дати введення об'єкта будівництва (монтажу) в експлуатацію.

Страховальник та Страховик домовились, якщо інше не передбачено Договором страхування, про застосування наступних умов страхування для такого майна:

- період страхування для такого майна автоматично закінчується одночасно із закінченням строку дії Договору страхування, не залежно від того, що 90 денний строк може перевищувати строк страхування за Договором страхування, але в будь-якому випадку не пізніше внесення такого майна в облік на баланс Страховальника;
- за цією Спеціальною умовою Страховик не відшкодовує непрямий збиток, упущену вигоду, пошкодження майна, що існувало на момент початку будівництва (монтажу), а також шкоду, заподіяну третім особам;
- не підлягає відшкодуванню пошкодження майна внаслідок помилок при проектуванні, плані, специфікації, дефектів матеріалу / конструкцій або дефектів виробництва, крім загибелі або пошкодження майна внаслідок помилок допущених безпосередньо в процесі будівництва (монтажу);
- не підлягає відшкодуванню пошкодження будь-якого змонтованого бувшого у використанні майна або його частини, що стались після початку пусконаладжувальних та робочих випробувань такого майна;
- не підлягають відшкодуванню пошкодження майна, що стались в період тимчасового призупинення або повної зупинки робіт, не передбаченої графіком, на період більше 30 календарних днів, про що не було письмово повідомлено Страховику, та якщо таке страхування в період тимчасового призупинення не було письмово узгоджено Страховиком.

Страхування за цією умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, розповсюджується на обладнання в період холостих випробувань, робочих випробувань та пусконаладжувальних робіт із строком, що не перевищує 30 календарних днів із дати закінчення будівельних (монтажних робіт).

5.24. Витрати на розчищення від біологічного або хімічного забруднення. У рамках цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик відшкодовує усі доцільні та необхідні витрати Страховальника щодо видалення та очищення ґрунту та води в межах території страхування, якщо розлив, розсіювання, витікання, скидання або вивільнення забруднюючих речовин зумовлено або виникло в результаті Пошкодження Застрахованого майна в результаті страхового випадку, передбаченого Договором страхування, що стався протягом строку дії Договору страхування.

Ця Спеціальна умова, якщо інше не передбачено Договором страхування, не діє щодо витрат на тестування, моніторинг або проведення оцінки наявності, концентрації або впливу забруднюючих речовин, за виключенням тестування, що провадиться протягом видалення забруднюючих речовин з поверхні ґрунту або води.

Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, не несе відповідальність за цією Спеціальною умовою, якщо витрати заздалегідь письмово не узгоджені із Страховиком відповідно до Загальних умов та/або Договору.

5.25. Комплекти та парні елементи Застрахованого майна. У разі Пошкодження одного або більше елементів Застрахованого майна, за умови, що для відновлення втраченого або пошкодженого Застрахованого майна до необхідного стану потрібна заміна повного комплексу, Страховик відшкодовує Страховальнику (Вигодонабувачу) вартість заміни такого комплексу на такий же новий, що є подібним або аналогічним до втраченого або пошкодженого, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Після виплати страхового відшкодування Страховальник зобов'язаний передати Страховику (його представнику) комплект, що підлягає заміні, якщо інше не передбачено Договором страхування.

5.26. Страхування особистих речей працівників Страховальника. Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, на страхування приймається рухоме майно, що є особистими речами, які належать працівникам Страховальника на

правах власності та знаходяться у місці виконання службових обов'язків у Застрахованих приміщеннях або на території поряд з ними в межах території страхування, що зазначена у Договорі страхування. Особисті речі працівників Страхувальника є застрахованими щодо їх Пошкодження в результаті страхового випадку, передбаченого Договором страхування. Відшкодування збитків щодо особистих речей працівників Страхувальника здійснюються на базі дійсної вартості майна на дату настання страхового випадку. Відшкодування збитків здійснюється Страховиком за умови, що майно розташоване у безпечному місці, працівники застосували доцільні та необхідні заходи безпеки щодо збереження майна (наприклад, замкнули його, не залишали у легкодоступному місці без нагляду або схову тощо).

До особистих речей, якщо інше не передбачено Договором страхування, не відносяться:

- грошові кошти;
- цінні папери, акції, облігації та подібне майно;
- предмети інтелектуальної власності;
- вироби із дорогоцінних металів та каміння, дорогоцінне каміння без оправ, дорогоцінні метали у зливках;
- предмети мистецтва, колекції, антикваріат;
- тварини, птахи, риби та рослини;
- технічні носії інформації та дані, що на них зберігаються;
- майно, що вилучено з обігу та/або обмежено для обігу у відповідності до діючого законодавства;
- напої та продукти харчування.

5.27. Страхування готівки разом із страхуванням нерухомого та/або рухомого майна.

Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, надається страхування готівкових грошових коштів (національної та/або іноземної валюти), що знаходяться в касових апаратах і сейфах Страхувальника на випадок їх знищення або пошкодження внаслідок настання страхових випадків, передбачених Договором страхування.

При цьому, якщо у Договорі страхування зазначено, що майно застраховано за ризиком "Усі ризики зовнішнього впливу, що не підпадають під винятки та обмеження страхування", грошові кошти вважаються застрахованими виключно за таким переліком страхових ризиків, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування: пожежа, вибух, удар блискавки, падіння на Застраховане майно пілотованих повітряних суден і апаратів, їх частин або вантажу, крадіжка із зломом, грабiж, розбій, протиправні дії третіх осіб, направлені на умисне знищення або пошкодження майна, зокрема підпал, хуліганство, вандалізм, пошкодження водою внаслідок аварії водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем та підключених до них побутових пристроїв, спрацьовування систем пожежогасіння, проникнення води чи рідин із сусідніх приміщень, шторм, ураган, буря, смерч, шквал, злива, сильний дощ, град, схід лавини, обвал, в т.ч. каменепад, зсув, просідання ґрунту, повінь, паводок, землетрус, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Для цілей цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, застосовуються наступні визначення:

- знищення – знищення, пошкодження грошового знаку, що призводить до неможливості його подальшого використання в якості платіжного засобу або обміну на грошовий знак аналогічного номіналу у відповідності до чинного законодавства України;
- пошкодження – пошкодження грошового знаку, при якому можливий його обмін на грошовий знак аналогічного номіналу у відповідності до чинного законодавства України.

Страхове відшкодування розраховується та виплачується, якщо інше не передбачено Договором страхування, у такому порядку:

- у випадку знищення – витрати на проведення експертизи щодо визначення неможливості використання грошових знаків в якості засобу платежу та суму втрачених

грошових коштів за номіналом грошових знаків на підставі завіреної виписки з касової книги або завіреної копії касової стрічки;

- у випадку пошкодження, при якому можливий обмін на грошові знаки аналогічного номіналу у відповідності з діючим чинним законодавством України – в розмірі витрат на проведення експертизи щодо визначення неможливості використання грошових знаків в якості засобу платежу та/або комісійної винагороди за проведення операції обміну та/або комісійної винагороди за вивезення пошкодженої іноземної валюти.

Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, не є застрахованими:

- готівкові кошти окремо від страхування іншого нерухомого та рухомого майна;
- перевезення або переміщення готівкових грошових коштів;
- готівкові грошові кошти, що не належать Страхувальнику на правах власності, користування або розпорядження;
- готівкові грошові кошти, що втратили ознаки платоспроможності до настання страхового випадку;
- готівкові грошові кошти, що знаходяться поза касою або сейфом;
- знищення або пошкодження готівкових грошових коштів в результаті умисних протиправних дій працівників Страхувальника (Вигодонабувача), шахрайства;
- матеріальна відповідальність касира, пов'язана з помилками та упущеннями при видачі або прийнятті грошової готівки;
- грошові кошти в банках та інших фінансово-кредитних установах;
- таємниче зникнення готівкових грошових коштів, крадіжка без слідів злому.

5.28. Про податок на додану вартість (ПДВ). Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, відповідний виняток Загальних умов не діє та Страхувальник сплачує Страхувальнику страхове відшкодування, включаючи суму ПДВ, що була включена у вартість нового майна, придбаного замість втраченого або пошкодженого внаслідок страхового випадку Застрахованого майна або у суму відновлювальних робіт, які проводились або мають проводитись щодо Застрахованого майна, пошкодженого в результаті страхового випадку, що підлягають оплаті Страхувальником, за умови, що при встановленні страхової суми в Договорі страхування була врахована сума ПДВ (крім випадків, коли Застраховане майно було виготовлено Страхувальником), та неможливо застосувати податкове вирахування або відшкодувати (зарахувати, повернути) суму ПДВ з бюджету неможливо відповідно до податкового законодавства України або Страхувальник є фізичною особою-підприємцем та при цьому:

5.28.1. обов'язок Страхувальника сплатити ПДВ виник тільки у зв'язку із заміною, ремонтом або відновленням Застрахованого майна, втраченого або пошкодженого в результаті настання страхового випадку, придбанням нового аналогічного майна замість втраченого або пошкодженого в результаті страхового випадку Застрахованого майна;

5.28.2. Страхувальник погодився відшкодувати вартість заміни, ремонту, відновлення, придбання нового майна замість пошкодженого або втраченого після визнання випадку страховим та згоди Сторін щодо розміру збитку;

5.28.3. обов'язок Страхувальника сплатити ПДВ виник не у зв'язку з відновленням Застрахованого майна на поліпшене або покращене, або на те, що відрізняється за якість та функціями від Застрахованого майна;

5.28.4. у випадку, якщо було прийняте рішення про будівництво будівлі / споруди, аналогічної застрахованій, в іншому місці, розмір відшкодування за цією Спеціальною умовою не може перевищити розмір ПДВ, що підлягає сплаті в місці страхування, в якому знаходилось втрачене або пошкоджене Застраховане майно;

5.28.5. страхове відшкодування не може включати штрафи / пеню / неустойку, пов'язані з несплатою та/або неповною та/або несвоєчасною сплатою податків та зборів.

У разі неможливості застосувати податкове вирахування або відшкодувати суму ПДВ (зарахувати, повернути) з бюджету у відповідності до податкового законодавства України, Страхувальник-юридична особа надає письмово Страхувальнику копію повідомлення з

податкового органу про прийняте рішення щодо відмови у відшкодуванні (зарахуванні, поверненні) суми ПДВ, якщо інше не передбачено Договором страхування.

У випадку виплати страхового відшкодування Страхувальнику-фізичній особі-підприємцю або Вигодонабувачу за його Договором страхування виплата здійснюється без ПДВ, якщо за згодою Сторін виплата здійснюється до початку відновлювальних робіт або до моменту придбання майна замість втраченого застрахованого, при цьому доплата витрат ПДВ провадиться після документального підтвердження Страхувальником-фізичною особою-підприємцем таких витрат, в межах суми страхового відшкодування.

5.29. Умова про представників Страхувальника. Для цілей цієї Спеціальної умови представниками Страхувальника, якщо інше не передбачено Договором страхування, є керівники Страхувальника, що безпосередньо відповідальні в силу своїх посадових обов'язків за виконання тих чи інших Загальних умов та норм, встановлених чинним законодавством, а також члени ради директорів та члени правління Страхувальника, виключно в рамках виконання ними своїх службових обов'язків.

Також для цілей цієї Спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, в рамках Договору страхування умисел (навмисні, умисні дії) поділяється на прямий і непрямий.

Прямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання.

Непрямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки й хоча не бажала, але свідомо припускала їх настання.

Відповідно до цієї Спеціальної умови, виняток Загальних умов щодо умисних дій Страхувальника замінюється на таку редакцію:

“умисних дій у формі прямого умислу Страхувальника, його працівників, членів родини, довірених осіб, осіб, які користуються Застрахованим майном на правах оренди (найму, лізингу та подібне) та умисних дій у формі непрямого умислу Представників, членів родини або довірених осіб Страхувальника, осіб, які користуються Застрахованим майном на правах оренди (найму, лізингу та подібне)”.

5.30. Гарячі роботи. Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Сторони домовились, що Страховик відшкодовує Страхувальнику (Вигодонабувачу) збитки в зв'язку з знищенням (загибеллю) або пошкодженням Застрахованого майна в результаті настання страхового випадку, що передбачений умовами Договору страхування в результаті проведенні “гарячих робіт”, за умови, що на території страхування для працівників Страхувальника, а також для всіх його підрядників, що задіяні у “гарячих роботах”, застосовується система наряд-допусків до проведення “гарячих робіт”. Під “гарячими роботами” слід розуміти в тому числі, але не обмежуючись такі роботи:

- шліфування, точіння, різка, зварювання;
- використання ламп, факелів;
- використання гарячого бітуму або виконання будь-яких інших операцій з використанням корисного тепла та вогню.

Для цілей цієї Спеціальної умови наряд-допуск слід розуміти завдання на безпечне проведення роботи, що оформлене на спеціальному бланку встановленої форми, що визначає зміст, місце роботи, час її початку та закінчення, умови її безпечного виконання, необхідні заходи безпеки (у тому числі по радіаційній, пожежній безпеці та ін.), якщо інше не передбачено Договором страхування.

Страховик відшкодовує збитки за цією Спеціальною умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, тільки у разі, якщо “гарячі роботи” здійснюються за наявності у Страхувальника та/або його підрядника, що залучений у проведення “гарячих робіт”, не менше одного працівника, що має в оснащенні вогнегасник та навчений пожежогасінню, а також, якщо місце проведення будь-яких “гарячих робіт” оглядається відповідальними особами регулярно кожні півгодини, а також через дві години після того, як роботи завершені.

5.31. Страхування кібер-ризиків. Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Сторони домовились, що Страховик відшкодовує Страхувальнику (Вигодонабувачу) збитки у зв'язку з знищенням (загибеллю) або пошкодженням Застрахованого майна в результаті:

5.31.1. кібер-атаки, окрім випадків, викладених у тут як винятки та обмеження;

5.31.2. збиткі, пошкодженнь, витрат, видатків будь-якого характеру, що прямо чи опосередковано спричинені, викликані, пов'язані, відносяться або є наслідком будь-якої втрати можливості використання, зниження функціональності, ремонту, заміни, відновлення або відтворення будь-яких Даних, у тому числі будь-які суми, що відносяться до вартості таких Даних, окрім випадків, викладених у пункті 3;

5.31.3. будь-якої іншої причини або події, що одночасно або в будь-якій іншій послідовності сприяють настанню зазначених подій;

5.31.4. Якщо інше не передбачено Договором страхування, за умови дотримання всіх положень, умов, винятків та обмежень Договору страхування або будь-якого доповнення до нього, Договір страхування покриває знищення (загибель) або пошкодження Застрахованого майна, спричинені будь-якою подальшою пожежею чи вибухом, що безпосередньо є наслідком Кібер-інциденту, окрім випадків, коли такий Кібер-інцидент спричинений, викликаний, пов'язаний, відноситься або є наслідком Кібер-атаки, включаючи, але не обмежуючись, будь-які дії, вжитою задля контролю, запобігання, придушення чи усунення будь-якої Кібер-атаки.

5.31.5. Якщо інше не передбачено Договором страхування, за умови дотримання всіх положень, умов, винятків та обмежень Договору страхування або будь-якого доповнення до нього, Договір страхування покриває чи будь-якого доповнення до нього, якщо Носій для обробки даних, що належить або контролюється Страхувальником, зазнає знищення (загибелі) або пошкодження Застрахованого майна, тоді за цією Умовою покриваються витрати на ремонт або заміну самого Носія для обробки даних, плюс витрати на копіювання Даних із резервних копій або оригіналів попереднього покоління. Зазначені витрати не включають в себе дослідження та технічні роботи, а також будь-які витрати на відтворення, збирання або накопичення відповідних Даних. Якщо носії не були відремонтовані, замінені або відновлені, тоді основою для оцінки буде вартість чистого Носія для обробки даних. Проте не відшкодовуються будь-які суми, що відноситься до вартості таких Даних для Страхувальника чи будь-якої іншої особи, навіть якщо зазначені Дані не можуть бути відновлені, зібрані чи накопичені.

5.31.6. У випадку якщо будь-які положення цього доповнення не мають сили або не можуть бути виконані, інші положення доповнення залишаються в повній силі і є чинними.

5.31.7. Ця Спеціальна умова замінює і, якщо воно суперечить будь-яким іншим положенням Договору страхування або будь-якого доповнення до нього, що має відношення до Збитків завданих кібер-атакою, Даних або Носіїв для обробки даних, – замінює такі положення.

5.31.8. Визначення термінів

Збиток завданий кібер-атакою – це будь-який збиток, пошкодження, відповідальність, претензія, витрати чи видатки будь-якого характеру, що прямо чи опосередковано спричинені, викликані, пов'язані, відносяться або є наслідком будь-якої Кібер-атаки чи Кібер-інциденту, включаючи, але не обмежуючись, будь-які дії, вжиті з метою контролю, запобігання, придушення чи усунення будь-якої Кібер-атаки чи Кібер-інциденту

Кібер-атака – це несанкціоновані, зловмисні чи протиправні дії чи серія пов'язаних несанкціонованих, зловмисних чи протиправних дій, незалежно від часу та місця, або загроза чи обман, пов'язані із доступом, обробкою, використанням чи експлуатацією будь-якої Комп'ютерної системи.

Кібер-інцидент – це:

будь-яка помилка чи упущення або серія пов'язаних помилок чи упущень, пов'язаних із доступом, обробкою, використанням або експлуатацією будь-якої Комп'ютерної системи; або будь-яка часткова чи повна недоступність або збій чи серія пов'язаних випадків часткової або повної недоступності чи збоїв у доступі, обробці, використанні або експлуатації будь-якої Комп'ютерної системи.

Комп'ютерна система – це:

будь-який комп'ютер, апаратне забезпечення, програмне забезпечення, система зв'язку, електронний пристрій (включаючи, але не обмежуючись, смартфон, ноутбук, планшет, "розумні" аксесуари), сервер, хмара або мікроконтролер, включаючи будь-які

подібні системи чи будь-яку конфігурацію вищезазначених предметів, а також будь-які пов'язані пристрої введення, виведення, пристрої для зберігання даних, мережеве обладнання або засоби резервного копіювання,

що належать або експлуатуються Страхувальником чи будь-якою іншою особою.

Дані – це інформація, факти, поняття, код або будь-яка інша інформація будь-якого виду, що записується або передається у формі, призначеній для використання, доступу, обробки, передачі або зберігання в Комп'ютерній системі.

Носії для обробки даних – це будь-яке майно, застраховане за цим Договором страхування, на якому Дані можуть зберігатися, але не самі Дані.

5. Спеціальні умови страхування на випадок терористичних актів

1. Загальні положення.

1.1. Відповідно до Загальних умов і цих Спеціальних умов страхування майна на випадок терористичних актів (надалі – Спеціальні умови) укладаються Договори страхування майна, що передбачають страхування на випадок пошкодження Застрахованого майна внаслідок терористичних актів (надалі – Договори страхування), з юридичними та фізичними особами-підприємцями (надалі – Страхувальниками).

1.2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування майна на випадок терористичних актів, загальні умови такого страхування визначаються Загальними умовами. При цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.

2. Страхові ризики та страхові випадки.

2.1. Страховим випадком є факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) в результаті настання подій (страхових ризиків), що передбачені Договором страхування, а саме:

2.1.1. терористичного акту. Для цілей цих Спеціальних умов під **“терористичним актом”** розуміють, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини, або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста). При страхуванні відповідно до цих Спеціальних умов виняток збитків внаслідок терористичних актів Загальних умов в частині терористичних актів не застосовується;

2.1.2. диверсії, якщо це прямо передбачено Договором страхування. Для цілей цих Спеціальних умов під **“диверсією”** розуміють, якщо інше не передбачено Договором страхування, вчинення з метою ослаблення держави вибухів, підпалів або інших дій, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, на зруйнування або пошкодження об'єктів, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення. У такому разі виняток Загальних умов в частині актів диверсії не застосовується.

2.2. Для цілей цих Спеціальних умов терористичний акт та диверсія – дії, що кваліфікуються як злочин у відповідності до чинного кримінального законодавства України.

3. Серія послідовних подій.

3.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, відповідно до цих Спеціальних умов **серія послідовних подій**, що сталися в результаті терористичного акту (або диверсії, якщо передбачено Договором страхування), вважається одним страховим випадком, якщо такі події мали місце протягом послідовних 72 годин та були виконані під єдиним керівництвом, з єдиною метою або з єдиної причини. Страховик не відшкодовує будь-які збитки внаслідок терористичного акту, що вчинені до дати початку строку дії Договору або після його закінчення, крім випадків, коли перша атака (з серії, що у сукупності продовжувалась 72 години) сталася до закінчення строку дії Договору.

4. Викнятки із страхових випадків та обмеження страхування.

4.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, при страхуванні ризику "терористичний акт" та "диверсія" (якщо страхування такого ризику передбачено умовами Договору страхування) не визнається страховим випадком та Страховик не сплачує страхове відшкодування, якщо збиток страховим інтересам Страхувальника завданий прямо або опосередковано в результаті:

4.1.1. ядерного вибуху, ядерної реакції, радіоактивного випромінювання або радіоактивного забруднення, незалежно від того, чим могло бути спричинено такий ядерний вибух, ядерну реакцію, ядерне випромінювання або радіоактивне забруднення;

4.1.2. війни, вторгнення або воєнних дій (незалежно від того, чи була оголошена війна або ні), ворожих актів державних або місцевих урядових органів, громадянської війни, бунту, повстання, революції, воєнного стану або узурпації влади, страйків, масових заворушень;

4.1.3. арешту або законного або незаконного заволодіння, якщо такий збиток не завданий безпосередньо в результаті терористичного акту;

4.1.4. конфіскації, націоналізації, реквізиції, затримання, ембарго, карантину або будь-якого іншого випадку за розпорядженням громадських або урядових органів, який обмежує Страхувальника у використанні власного Застрахованого майна, а також внаслідок актів контрабанди або незаконного перевезення або нелегальної торгівлі;

4.1.5. витоку або викиду забруднюючих речовин, що можуть бути твердими, рідкими, газоподібними або речовинами теплової дії, токсичними, небезпечними речовинами або речовинами, присутність, наявність або викид яких створює небезпеку або загрожує життю та здоров'ю людей або навколишньому середовищу;

4.1.6. емісії, викиду, розсіювання, розповсюдження будь-яких хімічних або біологічних речовин;

4.1.7. емісії, викиду, розсіювання, розповсюдження будь-яких речовин, що містять азбест;

4.1.8. штрафів, пені або будь-яких інших штрафних санкцій, назначених Страхувальнику по рішенням суду, органів державної влади або за будь-яким договором, контрактом;

4.1.9. використання електронних засобів, включаючи, створення зловмисних програм, кодів та використання комп'ютерних мереж у злочинних цілях, несанкціоноване використання, спроби подолання або обходу систем або занесення будь-якого комп'ютерного вірусу, злому або надання несанкціонованих інструкцій та кодів, або застосування будь-якої електромагнітної зброї; Це виключення не поширюється на збитки внаслідок використання будь-якого комп'ютеру, комп'ютерної системи або комп'ютерного програмного забезпечення або іншої електронної системи у системі запуску або управління будь-якої зброї або ракети;

4.1.10. хуліганства, вандалізму або інших протиправних дій третіх осіб, направлених на знищення або пошкодження Застрахованого майна, протесту, бунтів, страйків, масових заворушень, робочих страйків, умисного припинення або сповільнення темпів роботи та опору локаутам;

4.1.11. дій будь-яких державних органів або органів місцевого самоврядування внаслідок видання будь-яких наказів або законів у сфері реконструкції, ремонту, монтажу, демонтажу Застрахованого майна;

4.1.12. заходів, що вживаються з метою запобігання, придушення, виявлення або контролю реального або потенційного терористичного акту або диверсії (введення в оману щодо можливого вчинення терористичного акту та диверсії або закладання вибухових пристроїв тощо);

4.1.13. втрати можливості використання Застрахованого майна, втрати позицій на ринках, доходу, упущеної вигоди, знецінення, зменшення можливостей або збільшення Спеціальних витрат;

4.1.14. факторів, що включають, але не обмежуються, припиненням, коливанням, нерегулярністю, недостатністю постачання води, газу, електроенергії, телекомунікаційних або будь-яких інших послуг;

4.1.15. загрози терористичного акту або диверсії, хибного сигналу щодо мінування або підготовки терористичного акту або диверсії введення в оману, в тому числі, якщо вони призвели до додаткових витрат;

4.1.16. мародерства, крадіжки зі зломом, з проникненням, грабежу, розбою, крадіжки без злому;

4.1.17. нез'ясованого зникнення або нез'ясованої втрати, збитків, нестач, виявлених під час інвентаризації;

4.1.18. ураження пліснявою, грибок, спорами або іншими мікроорганізмами будь-якого виду або походження, включаючи, але не обмежуючись, будь-яку субстанцію або речовину, присутність якої несе реальну або потенційну загрозу для організму людини.

4.2. Окремі винятки або їх окремі частини, що вказані у п. 4.1. цих Спеціальних умов, можуть бути скасовані та/або змінені та/або не застосовуватись у Договорі страхування за згодою Сторін.

5. Майно, що не є застрахованим на умовах цих Спеціальних умов.

5.1. Якщо інше прямо не передбачено Договором страхування, при страхуванні за цими Спеціальними умовами не відшкодовуються збитки, завдані:

5.1.1. ґрунту та земельній ділянці;

5.1.2. майну в процесі перевезення або майну, що знаходиться поза територію страхування;

5.1.3. лініям електропередач, кабелям, допоміжним лініям або трубопроводам, що знаходяться на відстані далі, ніж 300 м від території страхування;

5.1.4. пілотованим об'єктам, суднам або іншим повітряним або водним засобам;

5.1.5. наземним транспортним засобам, локомотивам, рухомому залізничному складу, крім випадків, коли такі транспортні засоби вказані в Договорі страхування як Застраховане майно та на момент настання страхового випадку знаходяться на території страхування;

5.1.6. тваринам, рослинам, будь-яким іншим живим організмам.

6. Порядок і умови здійснення виплати або відмову у здійсненні виплати страхового відшкодування.

6.1. При страхуванні за цими Спеціальними умовами Сторони керуються умовами Загальних умов.

6.2. Якщо вартість Застрахованого майна на момент настання страхового випадку перевищує страхову суму, то має місце неповне майнове страхування (страхування у частці). У такому разі при розрахунку розміру страхового відшкодування має застосовуватись умова щодо виплати страхового відшкодування в частці, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, в межах ліміту або страхової суми, що передбачені для цього страхового ризику у Договорі з врахуванням Спеціальної умови щодо часткової відміни умови про неповне страхування, якщо їхнє застосування прямо передбачено Договором.

6. Спеціальні умови страхування будівельно-монтажних робіт

1. Загальні положення та визначення.

1.1. Відповідно до Загальних умов та цих Спеціальних умов страхування будівельно-монтажних робіт (надалі – Спеціальні умови) Страховик укладає договори страхування будівельно-монтажних робіт (надалі – Договір страхування) із Страхувальниками юридичними або фізичними особами-підприємцями.

1.2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування будівельно-монтажних робіт, загальні умови такого страхування визначаються Загальними умовами. При цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.

1.3. З огляду на те, що будівельно-монтажні проекти передбачають залучення значної кількості Сторін для реалізації будівельно-монтажного проекту у Договорі страхування може бути визначена більше ніж одна Сторона відмінна від Страховика. У такому разі, якщо це прямо передбачено умовами Договору страхування, діє Умова страхування, що визначає взаємовідносини та права Сторін за Договором страхування (**Умова щодо Страхувальників та Вигодонабувачів – надалі Умова**). Відповідно до цієї Умови, якщо у Договорі страхування зазначені Страхувальник, Вигодонабувачі, тобто більше ніж одна Сторона, відмінна від Страховика, то страхування у такому разі буде провадитись таким же чином, якби ці особи уклали окремі Договори страхування, при цьому страхові суми та

ліміти відшкодування Страховика щодо усіх Сторін не будуть перевищувати страхові суми та ліміти за Договором страхування, у тому числі ліміти відповідальності за будь-якими Додатковими та спеціальними умовами.

Будь-яка виплата(и) Страховиком одній або декільком особам, що зазначені як Страхувальник або Вигодонабувач зменшує на суму виплати відповідальність Страховика в межах страхової суми перед усіма такими особами за кожним страховим випадком та за Договором страхування в цілому, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

При цьому Страхувальник та Вигодонабувачі мають вживати всі розумні заходи щодо виконання покладених на них зобов'язань за Договором страхування, за яким Страхувальник та Вигодонабувач є стороною з метою здійснення своїх прав за таким Договором страхування у разі настання страхового випадку.

При цьому, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, у разі випадків шахрайства, умисного введення в оману, навмисного ненадання інформації або навмисного порушення умов Договору страхування або обов'язків за ним (надалі зазначається як навмисне порушення) Страхувальником або Вигодонабувачем, Страховик має право вимагати дострокового розірвання Договору страхування тільки в частині відповідного майнового інтересу такого Страхувальника або Вигодонабувача на цих умовах Загальних умов та Договору страхування або вимагати повернення суми виплаченого відшкодування від такого Страхувальника або Вигодонабувача.

Вчинення умисного порушення будь-якою такою Стороною як Страхувальник або Вигодонабувач, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, не позбавляє права на отримання страхового відшкодування інших Сторін за Договором (Страховальника або Вигодонабувачів), що мають майновий інтерес щодо предмету страхування, але які не вчиняли будь-якого умисного порушення.

1.4. Для цілей цих Спеціальних умов застосовуються терміни у такому тлумаченні, якщо інше не передбачено Договором страхування:

Будівельно-монтажні роботи – роботи, що включають будівельні роботи, монтажні роботи, пусконаладжувальні роботи. Будівельно-монтажні роботи не включають в себе роботи, що виконуються в період післяпускових гарантійних зобов'язань (гарантійний період).

Будівельні роботи – роботи щодо створення будівель, споруд з будівельних конструкцій, виробів та матеріалів, роботи з реконструкції та ремонту будівель, споруд, що існують. Будівельні роботи не включають в себе монтажні та пусконаладжувальні роботи.

Монтажні роботи – роботи щодо збирання технологічного обладнання або конструкцій з окремих частин, установка обладнання на фундаменти та опори та/або прокладання трубопроводів.

Пусконаладжувальні роботи – роботи щодо доведення змонтованого електротехнічного, санітарно-технічного, технологічного обладнання, приладдя, систем автоматизації, сигналізації, зв'язку, блокування та ін., до стану, при якому забезпечується випуск продукції (виконання робіт, надання послуг) в обсязі та з якістю, що передбачена проектом, а також будь-які випробування (холості або під навантаженням). Під пусконаладжувальними роботами також розуміють роботи, які виконуються на об'єктах будівництва та монтажу, в період підготовки та проведення індивідуального та комплексного випробувань устаткування.

Під **холостими випробуваннями** слід розуміти перевірку окремих частин встановленого обладнання шляхом проведення механічних, електричних, гідростатичних та інших видів випробувань або випробувального прогону тільки з метою перевірки їх працездатності, виключаючи навантаження сировини та матеріалів або інших операцій, що передбачають нагрів або розігрів, а для електромоторів, електрогенераторів, трансформаторів, перетворювачів або інших аналогічних пристроїв, виключаючи під'єднання до електромережі або іншої мережі навантаження.

Під **випробуваннями під навантаженням (гарячими випробуваннями)** слід розуміти перевірку якісних характеристик змонтованого Застрахованого майна – технологічного обладнання або його окремих частин шляхом його роботи в режимі експлуатаційного навантаження або виробничому режимі, включаючи навантаження сировини та матеріалів для відтворення дійсних умов роботи, а для електромоторів, електрогенераторів, трансформаторів, перетворювачів або інших аналогічних пристроїв під'єднання до електромережі або до іншої мережі навантаження.

Період післяпускових гарантійних зобов'язань (гарантійний період, період технічного обслуговування) – період встановленої законом або договором підряду гарантії, протягом якого Підрядник зобов'язаний безоплатно виправити недоліки у будівельно-монтажних роботах, що були виконані ним та виникли в період будівельно-монтажних робіт до моменту передачі об'єкту будівництва Замовнику.

Об'єкт будівництва – будівля, споруда, об'єкти, будівництво яких не завершено, за виключенням тимчасових споруд. Об'єкт будівництва, на якому виконується більше 50% відсотків монтажних робіт визначається як "об'єкт монтажу"; об'єкт монтажу включає збірні конструкції, машини, обладнання та устаткування та їх частини у процесі монтажу.

Будівельний майданчик – земельна ділянка, на якій відповідно до рішення органу виконавчої влади прийнято рішення про розміщення майданчика (траси) для ведення у відповідності до проекту будівельно-монтажних, пусконаладжувальних робіт та випробувань.

Замовник – фізична або юридична особа, що замовляє послуги з проведення та організації будівельно-монтажних робіт за договорами підряду (контрактами) на будівництво.

Генеральний підрядник – організація, яка є головним виконавцем договору підряду (Проекту). Генеральний підрядник може залучати до виконання своїх зобов'язань інші особи, фірми, компанії в якості субпідрядників, відповідає перед Замовником за виконання усього комплексу робіт, встановлених договором підряду (Проектом), бере участь у здаванні об'єкту Замовнику.

Підрядник – особа, що виконує будівельно-монтажні роботи та залучається Замовником на підставі договорів підряду (контрактів) на будівництво.

Субпідрядник – особа, що виконує будівельно-монтажні роботи, що залучається підрядником на підставі договору субпідряду / підряду (контракту) на будівництво.

Застрахований договір підряду (Проект) – договір, в рамках якого проводяться роботи, що повністю або частково застраховані за Договором страхування будівельно-монтажних робіт. Конкретний перелік робіт, що застраховані за Договором страхування, та строки страхування таких робіт зазначаються у Договорі страхування або Додатках до нього або у заяві на страхування.

Представники Страхувальника (Вигодонабувача) – усі повноважні представники, що приймають управлінські рішення та здійснюють керівництво й організацію проведення будівельно-монтажних робіт.

Дата введення об'єкта будівництва в експлуатацію – подія, що фіксує готовність об'єкта до використання за призначенням, що документально оформлено в установленому порядку.

2. Об'єкт страхування.

2.1. Відповідно до цих Спеціальних умов, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, застрахованими можуть бути:

2.1.1. будівельні роботи, а саме: об'єкт будівництва (будівельні матеріали, конструкції, тощо), витрати на будівництво (витрати на роботи, заробітну плату, перевезення, постачання, сплату мита, зборів, тощо);

2.1.2. монтажні роботи – об'єкти монтажу, витрати по монтажу (витрати на роботи, заробітну плату, перевезення, постачання сплату мита, зборів, тощо);

2.1.3. матеріали, елементи, запаси та матеріальні цінності, що постачаються Замовником;

2.1.4. обладнання будівельного майданчика (тимчасові та допоміжні будівлі та споруди, побутові містечка, склади, складські приміщення, риштування, комунікації та ін.);

2.1.5. об'єкти, що знаходяться на будівельному майданчику або в безпосередній близькості до майданчика, що належать Замовнику або Підряднику, за винятком об'єктів, що визначені в п.п. 2.1.1. – 2.1.4. цих Спеціальних умов;

2.1.6. будівельні машини та устаткування: землерийна техніка та устаткування (бульдозери, екскаватори, тощо), шляхова будівельна техніка (скрепери, асфальтоукладачі, тощо), будівельна техніка та устаткування для проведення будівельно-монтажних робіт, закріплені на об'єкті будівництва (баштові крани, підйомники, бетонозмішувачі, тощо) та ін.;

2.1.7. інше майно, зазначене у Договорі страхування.

2.2. При страхуванні побутових містечок, складів та складських приміщень застосовується умова щодо страхування побутових містечок і складів (107).

Враховуючи умови та виключення, що зазначені у Загальних умовах та Договорі страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик відшкодовує збитки Страхувальнику щодо Пошкодження побутових містечок та/або складів, що входять до складу Застрахованого майна, внаслідок пожежі, повені або затоплення, якщо такі побутові містечка та склади розташовані у місці, що знаходиться вище місця з найвищим рівнем води, зареєстрованим у будь-якій точці на будівельному майданчику за останні 20 років, та за умови, що такі складські споруди розташовані одна від одної на відстані не менше, ніж 50 м, або складські приміщення розділені протипожежними стінами.

Страховик виплачує Страхувальнику страхове відшкодування за кожним страховим випадком лише у межах ліміту відшкодування, що вказаний у Договорі страхування, за кожним страховим випадком та сукупно за Договором страхування, по побутових містечках та по кожній окремій складській споруді, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

2.2.1. Договором страхування може бути передбачено страхування додаткових витрат, що пов'язані з пошкодженням Застрахованого майна внаслідок страхових випадків, передбачених Договором страхування (надалі – Умови). Страховий захист за кожною окремою Умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, надається в межах ліміту відшкодування, що встановлений у Договорі страхування, за кожним страховим випадком та сукупно за Договором на таких умовах:

2.2.2. страхування витрат на пожежогасіння. Страхування за цією Умовою передбачає в межах ліміту відшкодування, що вказаний у Договорі страхування, за кожним страховим випадком та сукупно за Договором страхування, відшкодування доцільних та необхідних додаткових витрат, що виникли у Страхувальника (Вигодонабувача) винятково в зв'язку з настанням страхового випадку, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, а саме витрат:

2.2.2.1. щодо сплати послуг професійних або добровільних пожежних команд або інших організацій, що в силу закону або своїх статутів або інших нормативних актів зобов'язані застосувати заходи щодо гасіння пожежі, а також щодо запобігання або зменшення будь-якого іншого збитку, що застрахований за Договором страхування;

2.2.2.2. щодо заповнення систем пожежогасіння, підключення, налагодження, тестування та запуску в автоматичний режим систем пожежогасіння та сигналізації, включаючи, але не обмежуючись, повторним зарядженням засобів пожежогасіння, заміною відпрацьованих спринклерних голівок, повторним наповненням резервуарів для автоматичної системи пожежогасіння (лише за умови, що такі витрати тарифікуються та вимірюються).

2.2.3. страхування витрат на розчищення території. За цією Умовою в межах ліміту відшкодування, що вказаний у Договорі страхування, за кожним страховим випадком та сукупно за Договором страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються витрати на розчищення місця збитку (місця виникнення страхового випадку), включаючи демонтаж частин Застрахованого майна, вивезення сміття, що утворилось в результаті настання страхового випадку, та інших залишків на найближче звалище та їхнє знищення або спалення (витрати на розчищення та злом). Якщо місце збитку виходить за межі території страхування, то відшкодовуються лише ті витрати на розчищення, що виконані на території страхування.

2.2.4. страхування витрат на оплату послуг професійних спеціалістів. За цією Умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовуються доцільні та обґрунтовані витрати Страхувальника на виплату винагороди архітекторам, інженерам та іншим професійним спеціалістам, що були виконані з метою відновлення Застрахованого майна, що пошкоджене в результаті настання страхового випадку (крім послуг спеціалістів, що залучені для підготовки претензій щодо виплати страхового відшкодування).

2.2.5. страхування витрат на тимчасовий ремонт. Відповідно до цієї Умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, дія Договору страхування також розповсюджується на витрати на проведення тимчасового ремонту, який необхідно провести внаслідок настання страхового випадку, для забезпечення продовження будівельно-монтажних робіт.

2.2.6. страхування додаткових витрат за понаднормові та нічні роботи, роботу

в святкові дні, експрес-постачання (006). Згідно з цією Умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, дія Договору страхування також поширюється на відшкодування витрат за понаднормові та нічні роботи, роботу в святкові дні, експрес-постачання матеріалів, конструкцій, запасних частин, обладнання, необхідних для проведення відновлювального ремонту, відновлення після настання страхового випадку (виключаючи повітряні перевезення), за умови, що такі додаткові витрати пов'язані з пошкодженням Застрахованого майна внаслідок страхового випадку, передбаченого Договором страхування.

2.2.7. страхування додаткових витрат за повітряними перевезеннями (007). Згідно з цією Умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, дія Договору страхування поширюється на страхування додаткових витрат за повітряними перевезеннями, за умови, що такі додаткові витрати пов'язані з пошкодженням Застрахованого майна внаслідок страхового випадку, передбаченого Договором страхування.

2.2.8. страхування витрат на відновлення документації. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовує необхідні та доцільні витрати на відновлення втраченої чи пошкодженої в результаті страхового випадку договірної, проектної, робочої та виконавчої документації (включаючи витрати на відновлення даних на магнітних або електронних носіях за умови наявності їх копій), за виключення цінності та вартості власне інформації, що на них зберігається.

Відповідно до цієї Умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, сума відшкодування включає в себе вартість робіт та машинного часу, необхідних для відтворення документації шляхом копіювання, друку, включаючи будь-які збитки, що виникли внаслідок модифікації інформації або блокування такої інформації.

3. Страхові випадки та страхові ризики.

3.1. Страховим випадком є знищення або пошкодження майна внаслідок подій (страхових ризиків), які передбачені цими Спеціальними умовами та визначені Договором страхування, мали місце під час дії Договору страхування та не підпадають під виключення або обмеження страхування.

3.2. Згідно з цими Спеціальними умовами Договором страхування може бути передбачено страхування на умовах "З відповідальністю за усі ризики" або "З відповідальністю за окремі ризики", якщо інше не передбачено Договором страхування.

3.3. При страхуванні "З відповідальністю за усі ризики", якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що виникають внаслідок Пошкодження Застрахованого майна від будь-якої непередбаченої та раптової події, що не підпадає під винятки та обмеження страхування Загальних умов, п. 4 цих Спеціальних умов або Договору страхування.

Непередбачуваними та раповими вважають такі зовнішні фізичні дії, які Страхувальник (його представники) або не мав змоги своєчасно передбачити, або не зміг би передбачити на підставі своїх професійних знань, що є звичайною практикою в будівельній галузі.

3.4. При страхуванні "З відповідальністю за окремі ризики", за цими Спеціальними умовами, якщо інше не передбачено Договором страхування, до страхових ризиків відносяться ризики, зазначені в Загальних умовах та передбачені Договором страхування у тлумаченнях передбачених Загальних умовами, якщо інше не передбачено Договором страхування, а саме:

3.4.1. пожежа;

3.4.2. вибух;

3.4.3. влучення блискавки;

3.4.4. падіння літальних апаратів;

3.4.5. буря, ураган, шторм, смерч, тайфун;

3.4.6. землетрус;

3.4.7. схід снігової лавини;

3.4.8. сель;

3.4.9. повінь, паводок, водопілля;

3.4.10. злива, сильний дощ;

3.4.11. просідання ґрунту, обвал, зсув;

3.4.12. підтоплення ґрунтовими водами;

3.4.13. протиправні дії третіх осіб, направлені на знищення або пошкодження майна, крадіжка зі зломом, грабіж, розбій;

3.4.14. виробнича аварія при проведенні будівельно-монтажних робіт, в т.ч. аварій інженерних систем;

3.4.15. наїзд транспортних засобів;

3.4.16. помилки при виконанні будівельно-монтажних робіт особами, що не є представниками Страхувальника (Вигодонабувача);

3.4.17. ненавмисне порушення норм та Загальних умов проведення робіт (помилка, неухважність, необережність тощо) особами, що не є представниками Страхувальника (Вигодонабувача);

3.4.18. обвалення або пошкодження об'єкта будівництва або монтажу, в тому числі частинами, що обвалюються або падають;

3.4.19. інші непередбачувані та раптові події на будівельному чи монтажному майданчику, зазначені в Договорі страхування.

3.5. Страхування від ризиків, які відносяться до вогневих та ризиків стихійних явищ, здійснюється за наявності чинної ліцензії " страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ".

3.6. Якщо інше не передбачено цими Загальними умовами або Договором страхування, усі окремі збитки Страхувальника, що зумовлені або причиною настання яких є одна й та сама причина та (або) подія, вважаються одним страховим випадком (**умова про визначення одного страхового випадку**). При цьому тривалість події, що може бути визнана одним страховим випадком, обмежується (якщо інший період страхового випадку не передбачено визначенням ризиків у Загальних умовах або Договорі страхування, Спеціальними умовами страхування до цих Загальних умов або умовами Договору страхування):

3.6.1. 72 послідовними годинами – для ризиків "стихійні явища", "протиправні дії третіх осіб";

3.6.2. 72 послідовними годинами – щодо будь-яких збитків внаслідок дії двох або більше ризиків, що зазначені у п. 3.6.1. цих Спеціальних умов або Договору страхування;

3.6.3. 168 послідовними годинами – для інших ризиків.

Будь-який випадок, подія тривалістю, що перевищує зазначений вище період, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування. поділяється Страховиком на два чи більше страхових випадки з урахуванням таких вимог:

- період першого страхового випадку починається у день і час початку першого страхового випадку, що стався протягом строку дії Договору страхування;
- жодний з періодів страхового випадку не накладається на інший, та такі періоди не перетинаються між собою у часі, та жодний з періодів не починається раніше дати та часу настання першого зареєстрованого індивідуального випадку, що стався протягом строку дії Договору страхування.

3.7. Будь-які протиправні дії третіх осіб, що застраховані за Договором страхування, мають бути кваліфіковані компетентними державними органами як злочин або протиправне діяння (крадіжка зі зломом, грабіж, розбій, протиправні дії третіх осіб, що направлені на пошкодження або знищення Застрахованого майна, хуліганство, вандалізм, страйки та масові заворушення, терористичний акт, диверсія та ін.) відповідно до чинного законодавства України. Якщо інше не передбачено Договором страхування, не визнаються страховим випадком та не сплачується страхове відшкодування щодо збитків внаслідок дій, що кваліфіковані компетентними державними органами інакше, ніж передбачено цим пунктом Загальних умов.

3.8. Якщо це передбачено Договором страхування, може бути застрахований ризик **страйків та масових заворушень** (001). Під "страйками та масовими заворушеннями", якщо інше не передбачено Договором страхування, слід розуміти страйки або громадські заворушення, або будь-які дії чи діяльність, які вважаються такими або які можуть призвести до бунту, страйку чи громадських заворушень. Термін "масові заворушення" включає також робочі страйки, умисне припинення або сповільнення темпів роботи та локауті.

Ця Спеціальна умова, якщо інше не передбачено Договором страхування, діє щодо Пошкодження Застрахованого майна безпосередньо в результаті:

1. дії будь-якої особи, яка приймає участь разом із іншими особами в будь-яких страйках або масових заворушеннях;
2. дії будь-якого утвореного в законному порядку органу влади щодо попередження або спроби попередження будь-яких масових заворушень, або зведення до мінімуму наслідків будь-якого такого порушення;
3. навмисної дії будь-якого страйкаря або працівника в локауті, щодо продовження страйку або опору локауту;
4. дії будь-якого створеного у законному порядку органу влади щодо попередження або спроби попередження будь-якої навмисної дії страйкаря або працівника в локауті, щодо продовження страйку або опору локауту, або зведення до мінімуму наслідків будь-якої такої дії.

Страхування на випадок страйків та масових заворушень, якщо інше не передбачено Договором страхування, не поширюється на:

- а)** збитки, викликані постійним або тимчасовим позбавленням можливості розпорядження Застрахованим майном внаслідок його націоналізації, конфіскації, реквізиції або арешту по розпорядженню будь-якого органу влади;
- б)** збитки внаслідок постійної або тимчасової втрати можливості розпорядження Застрахованим майном внаслідок того, що воно зайняте, захоплене, привласнене будь-якою особою;
- в)** непрямі збитки, упущену вигоду або будь-яку відповідальність перед третіми особами. При цьому відповідно до підпунктів б) та в), Страховик не звільняється від обов'язку відшкодувати збитки, завдані Застрахованому майну до моменту втрати Страхувальником можливості використання їх або до моменту тимчасового позбавлення можливості розпорядження майном.

На додаток до виключень Розділу 5 Загальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування, не відшкодовуються збитки внаслідок:

- війни, військового вторгнення, дій ворожих сил, воєнних дій або маневрів (незалежно від того, чи була оголошена війна або ні), громадянської війни;
- заколоту, масового заворушення, які за розмахом наближаються до народного повстання, озброєного повстання, бунту, направлено на повалення існуючого режиму, влади, революції, встановлення воєнного режиму або узурпації влади;
- будь-яких дій осіб, що діють від імені або у зв'язку з будь-якими організаціями, діяльність яких направлена на повалення, з використанням сили, існуючого де-юре або де-факто уряду, або здійснення на нього впливу за допомогою тероризму або насильства.

При будь-якому судовому позові, судовому процесі або іншому розгляді, в процесі якого Страховик стверджує, що будь-який збиток або шкода не покриваються Договором страхування в межах даної Спеціальної умови, тягар доказів того, що такий збиток є застрахованим, покладається на Страхувальника, якщо інше не передбачено Договором страхування.

Страхування на випадок страйків та масових заворушень може бути припинено у будь-який момент на вимогу Страховика шляхом направлення письмового повідомлення Страхувальнику за 30 календарних днів до бажаної дати припинення дії такого страхування, якщо інший період не передбачено умовами Договору страхування. У такому разі Страховик зобов'язаний повернути незароблену частку страхового платежу за період, що залишився до дати закінчення строку дії Договору страхування за вирахуванням витрат на ведення справи та суми сплаченого страхового відшкодуванням.

Збитки, спричинені внаслідок страйків та масових заворушень, що мають місце протягом періоду послідовних 72-х годин розглядаються як один страховий випадок, якщо інше не передбачено Договором страхування. Усі окремі збитки Страхувальника, що зумовлені або причиною настання яких є одна й та сама подія, вважаються одним страховим випадком.

Однак тривалість події, що може бути визнана одним страховим випадком, обмежується 72 послідовними годинами. По будь-якому випадку, тривалістю більше ніж визначено вище, Страховик поділяє подію на два чи більше страхових випадки з урахуванням наступних вимог:

- період першого страхового випадку починається в день і час початку першого страхового випадку, за яким Страховиком здійснюється виплата страхового відшкодування;
- два періоди страхових випадків не можуть перетинатися між собою в часі, та не може бути проміжку між двома періодами.

Якщо вартість Застрахованого майна на момент настання страхового випадку перевищує страхову суму, то має місце неповне майнове страхування (страхування у частці), якщо інше не передбачено Договором страхування. У такому разі при розрахунку розміру страхового відшкодування має застосовуватись умова щодо виплати страхового відшкодування в частці, але в межах ліміту, що передбачений для цього страхового ризику в Договорі страхування з врахуванням умов щодо часткової відміни умови про неповне страхування (страхування у частці), якщо її застосування прямо передбачено Договором страхування. Якщо інше не передбачено Договором страхування, умова про страхування на базі "першого ризику" не діє.

3.9. Конкретний перелік страхових ризиків за кожним окремим договором страхування визначається Страхувальником та Страховиком та зазначається в Договорі страхування. Кожний із ризиків вважається застрахованим, якщо це прямо зазначено в Договорі страхування.

3.10. Незважаючи на конкретний перелік страхових ризиків, що зазначений у Договорі страхування, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, у будь-якому разі застосовуються такі умови:

3.10.1. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовує збитки від землетрусу (якщо такий ризик включений до складу застрахованих ризиків, та інше не передбачено Договором страхування) лише в тому випадку, якщо Страхувальник надасть докази та документальне підтвердження того, що при проектуванні, будівництві та експлуатації Застрахованого майна належним чином були враховані сейсмічні умови місцевості, на якій розташоване Застраховане майно **(умова щодо вимог до споруд, що будуються у сейсмічних зонах (008))**.

3.10.2. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовує збитки, завдані застрахованому об'єкту будівництва в результаті страхових випадків, в частині робіт з будівництва дамб котлованів, каналів або дорожніх робіт, виймання ґрунту та розробки ґрунту уступами, якщо такі дамби, виймання ґрунту, розробка ґрунту уступами, котловани, канали або дорожні роботи виконуються секціями, та якщо кількість секцій не перевищує 2, й довжина таких секцій не перевищує 300 м (якщо інша кількість секцій та їх довжина або інші умови не передбачені Договором страхування), незалежно від стану готовності застрахованого об'єкту **(умова щодо секцій (106))**.

3.10.3. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовує збитки, що завдані застрахованим будівельним машинам та обладнанню в результаті страхових випадків лише в тому випадку, якщо після виконання робіт або під час будь-якої перерви у роботі, таке обладнання зберігається у місці, в якому повинь, водопілля трапляються не частіше, ніж раз на двадцять років **(умова щодо будівельних машин та обладнання (108))**.

3.10.4. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовує збитки, що завдані застрахованим будівельним матеріалам в результаті настання страхових випадків лише в тому випадку, якщо вони зберігаються у кількості, необхідній для виконання обсягу робіт на три дні, а матеріали, кількість яких перевищує запас для виконання обсягу робіт на три дні, зберігається у місці, в якому повинь, водопілля трапляються не частіше, ніж раз на двадцять років **(умова щодо будівельних матеріалів (109))**.

3.10.5. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, не відшкодовує збитки внаслідок повені, паводку, водопілля (якщо такі ризики включені до складу застрахованих ризиків) внаслідок виходу води з берегів водоймищ, який можна було передбачати виходячи з місцевих умов (рельєфу місцевості, клімату, сезонних коливань

води та ін.), характерних для території страхування; вважається, що вихід води з берегів можна було передбачати, якщо така подія відбувалася в середньому частіше, ніж один раз у десять років за останні тридцять років.

3.10.6. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, не відшкодовує витрати на відновлення ґрунту та його родючого шару в результаті обвалу, зсуву, просідання ґрунту. При цьому Страховик також не відшкодовує, якщо інше не передбачено Договором страхування (**умова щодо видалення уламків після обвалу, зсуву, просідання ґрунту (111)**):

3.10.6.1. витрати на видалення уламків після обвалу, зсуву, просідання ґрунту понад витрати на розчищення матеріалів у місці обвалу, зсуву, просідання ґрунту;

3.10.6.2. витрати на відновлення схилів або інших спланованих ділянок, що піддалися впливу ерозії, якщо Страхувальник не вжив належних заходів щоб запобігти процесу ерозії або вжив їх несвоєчасно.

3.11. Якщо Страхувальник виконує роботи з прокладання підземних інженерних комунікацій (систем опалення, каналізації, холодного та гарячого водопостачання), то застосовується **умова щодо водопровідних та каналізаційних труб (117)**. Страховик за цією умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодовує тільки збитки в результаті Пошкодження застрахованого об'єкту внаслідок підтоплення або замулення (якщо такі ризики застраховані за Договором страхування) трубопроводів, каналів трубопроводів або каналізаційних колодязів, але не більше вартості максимальної довжини відкритого каналу або повністю виконаної траншеї, що встановлюється у Договорі страхування (при цьому, якщо у Договорі страхування не зазначене інше, максимальною довжиною вважається 25 метрів). При цьому Страховик визнає випадок страховим та сплатить страхове відшкодування лише за умови, якщо:

3.11.1. трубопроводи відразу після прокладання були захищені шляхом засипання ґрунту таким чином, щоб виключити зміщення труб, замулення або підтоплення каналу, траншеї;

3.11.2. трубопроводи відразу після прокладання були закриті, що запобігти проникненню води, мула та ін.;

3.11.3. канали ділянок трубопроводів, на яких провадилось тестування та випробування, були засипані ґрунтом відразу після завершення гідравлічного тестування та випробувань (випробувань під тиском).

4. Винятки із страхових випадків та обмеження страхування.

4.1. На додаток до **винятків та обмежень страхування**, передбачених у Загальних умовах, якщо інше не передбачено Договором страхування, до страхових випадків не відносяться та страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника виникли внаслідок:

4.1.1. дефектів та пошкоджень, що існували на момент укладення Договору страхування та були відомі або мали бути відомі Страхувальнику, Вигодонабувачу або їх представнику, незалежно від того було це відомо Страховику або ні;

4.1.2. умисних дій Страхувальника (Вигодонабувача), його працівників, представників, але тільки тих, що відповідають за проведення будівельно-монтажних робіт та нагляд за їх виконанням, а також приймають управлінські рішення;

4.1.3. пошкодження або знищення застрахованого будівельного об'єкта у період повного або часткового припинення робіт на період більше 14 (чотирнадцяти) календарних днів, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, при цьому:

4.1.3.1. Під періодом повного припинення робіт розуміють період, коли відбувається припинення фінансування будівельно-монтажних робіт на невизначений час та об'єкти незавершеного будівництва консервуються.

4.1.3.2. Під періодом часткового припинення робіт розуміють період, коли відбувається тимчасове (до 3-х місяців) зупинення будівельно-монтажних робіт, що підтверджується відповідними внутрішніми документами підрядної організації. До періоду часткового припинення робіт не відносяться вихідні та святкові дні, якщо після них роботи знову розпочинаються.

4.1.3.3. Договором страхування може бути передбачено страхування у період

призупинення та консервації будівельно-монтажних робіт **(умова щодо призупинення та консервації будівельно-монтажних робіт, надалі – Умова)**. У випадку, якщо передбачається призупинення та консервація будівництва та/або монтажних робіт на період, що може перевищити 30 календарних днів, Страхувальник має негайно, але не пізніше 48 годин письмово повідомити про це Страховика, якщо інше не передбачено Договором страхування.

4.1.3.4. У випадку призупинення або консервації будівництва та/або монтажу умови страхування на такий період консервації підлягають зміні відповідно до викладеного нижче, якщо інше не передбачено Договором страхування. При цьому протягом 30 послідовних календарних днів з моменту призупинення робіт та/або консервації, про які Страхувальник завчасно повідомив Страховика, Договір страхування діє в повному обсязі без змін відповідно до Спеціальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування. У разі неповідомлення або неналежного повідомлення відповідно цього параграфу ця Умова не застосовується та діють загальні положення цих Спеціальних умов.

4.1.3.5. Якщо передбачається призупинення та консервація на довший період (більше 30 послідовних календарних днів), та якщо Страхувальник у встановлений строк надіслав письмовий запит Страховику щодо страхування у період призупинення та консервації будівельно-монтажних робіт, Сторони керуються умовами, що викладені нижче. При цьому, якщо Страхувальник не надіслав або надіслав в неналежний строк письмовий запит щодо страхування в період призупинення та консервації будівельно-монтажних робіт, страховий захист за Договором страхування припиняється з 00 годин 00 хвилин дати початку такого періоду після закінчення 30 послідовних календарних днів з дати призупинення та консервації будівельно-монтажних робіт.

4.1.3.6. Враховуючи зазначене у п. 4.1.3.5., протягом такого періоду призупинення або консервації будівництва та/або монтажу додатково застосовуються умови, що викладені нижче, що мають перевагу над загальними умовами Загальних умов та цих Спеціальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування.

4.1.3.6.1. Договір страхування продовжує свою дію на викладених у цьому параграфі умовах, якщо інше не передбачено Договором страхування: строк страхування продовжується на період такого призупинення та консервації (але не більше, ніж на послідовних 90 календарних днів, якщо інша кількість днів не передбачена умовами Договору страхування), строки оплати по всіх несплачених платежах за Договором страхування також переносяться на такий відповідний період, а Страхувальник сплачує Страховику додатковий страховий платіж за такий період на умовах, що визначені нижче.

4.1.3.6.2. Страхувальник зобов'язаний сплатити додатковий страховий платіж щодо страхування за цією Умовою, що розрахований відповідно до п. 4.1.3.10, протягом 5 (п'яти) робочих днів з дати після повідомлення про заплановане призупинення або консервацію будівельно-монтажних робіт. невиконання або неналежне виконання Страхувальником обов'язку щодо сплати додаткового страхового платежу є підставою для Страховика відмовити у виплаті страхового відшкодування; у такому разі випадок не визнається страховим та Страховик не сплачує страхове відшкодування.

4.1.3.7. Протягом такого періоду призупинення або консервації будівництва та/або монтажу Страховик відшкодовує пошкодження Застрахованого майна, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, в результаті дії таких ризиків:

4.1.3.7.1. пожежа;

4.1.3.7.2. повінь, паводок, підтоплення;

4.1.3.7.3. буря;

4.1.3.7.4. сильний дощ, злива;

4.1.3.7.5. снігопад, тиск снігу;

4.1.3.7.6. вибух;

4.1.3.7.7. землетрус;

4.1.3.7.8. наїзд транспортних засобів;

4.1.3.7.9. падіння пілотованих апаратів;

4.1.3.7.10. крадіжка зі зломом, грабіж, розбій;

4.1.3.7.11. протиправні дії третіх осіб, направленні на пошкодження або знищення застрахованого майна.

4.1.3.8. Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Сторони домовились, що протягом такого періоду призупинення або консервації будівництва:

4.1.3.8.1. будь-які будівельно-монтажні роботи (крім робіт, метою яких є забезпечення консервації матеріалів та обладнання), якщо інше не передбачено Договором страхування, не застраховані за цим Договором та виключаються із страхової суми, а страхова сума обмежується тільки сумою вже виконаних робіт та придбаних матеріалів та обладнання (включаючи вартість робіт з консервації);

4.1.3.8.2. Страхувальник має забезпечити:

4.1.3.8.2.1. достатні заходи захисту проти дії вітру та збитків в результаті дії води (включаючи встановлення необхідних сіток безпеки, розпірок, захисних покриттів, ізоляцію, дренаж та подібне);

4.1.3.8.2.2. належним чином охороняти будівельний майданчик та забезпечити його достатньою кількістю попереджувальних знаків, первинними засобами пожежогасіння, укомплектованими гідрантами у робочому стані, центральним контрольно-пропускним пунктом та цілодобовою охороною;

4.1.3.8.2.3. обладнання та матеріали, що зберігаються, перевіряти протягом регулярних інтервалів, що не перевищують 4 тижні, а недостатнє та пошкоджене пакування замінювати за рахунок коштів Страхувальника (Вигодонабувача).

4.1.3.9. Невиконання або неналежне виконання Страхувальником обов'язків за п.п. 4.1.3.8.2.1 – 4.1.3.8.2.3 є підставою для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування; у такому разі випадок не визнається страховим та Страховик не сплачує страхове відшкодування.

4.1.3.10. Порядок розрахунку страхового платежу, що підлягає сплаті Страховику за страхування у період призупинення або консервації, якщо інше не передбачено Договором страхування, визначається таким чином:

CSI x R x CP, де:

CSI: загальна сума виконаних робіт, придбаних матеріалів та обладнання, включаючи роботи щодо консервації будівництва, грн,

R: страховий тариф, якщо інше не передбачено Договором, складає 0,008% в місяць за страхування в період призупинення або консервації,

CP: кількість місяців призупинення або консервації (неповні місяці округлено до місяців), місяців.

4.1.4. недотримання Страхувальником або організацією, що залучена Страхувальником до проведення будівельно-монтажних робіт, їх представниками або особами, що відповідальні за проведення будівельно-монтажних робіт інструкцій та інших нормативних документів стосовно збереження, експлуатації та обслуговування застрахованого об'єкта будівництва та/або монтажу (в т.ч. невиконання інструкцій щодо зберігання, експлуатації та обслуговування матеріалів та конструкцій), а також використання цього об'єкта та матеріалів не за призначенням, якщо інше не передбачено Договором страхування;

4.1.5. невиконання Страхувальником (Вигодонабувачем) або організацією, що залучена Страхувальником для виконання будівельно-монтажних робіт, їх представниками та особами, що відповідальні за проведення будівельно-монтажних робіт Загальних умов техніки безпеки при проведенні будівельно-монтажних та інших робіт на застрахованих об'єктах будівництва та/або монтажу, будівельних норм та Загальних умов, інших законодавчих та відомчих документів, що є обов'язковими при виконанні будівельно-монтажних робіт, якщо інше не передбачено Договором страхування;

4.1.6. помилок, що допущені при проектуванні об'єкту будівництва, помилок та упущень у проекті, плані, специфікації, якщо інше не передбачено Договором страхування, а саме:

4.1.6.1. Якщо це прямо передбачено Договором страхування, враховуючи умови та виключення, що зазначені у Загальних умовах та Договорі страхування, для об'єктів

будівництва виключення за п. 4.1.6. цих Спеціальних умов (або відповідне виключення Договору страхування) видаляється та замінюється таким формулюванням (**умова щодо страхування помилок проектувальника (115)**):

"п. 4.1.6 збитки внаслідок помилок та упущень, що допущені при проектуванні об'єкту будівництва, помилки та упущення у проекті, плані, специфікації, але таке виключення не діє щодо частин Застрахованого майна, що Загальних умовно спроектовані або виконані на підставі проекту, плану, специфікації, що не містять помилок та упущень, в результаті випадку, що стався внаслідок помилок проектувальника, помилок та упущень у проекті, плані, специфікації у частинах, що мають такий дефект".

4.1.7. використання конструкцій, матеріалів, що мають дефект або неякісно виготовлені, а саме:

4.1.7.1. щодо **об'єктів будівництва** – виключаються витрати на заміну, ремонт або виправлення дефектів у матеріалах, конструкціях, виробках, але таке виключення не діє щодо Загальних умовно виконаних частин Застрахованого майна, що не містять дефект, та які втрачені або пошкоджені внаслідок використання матеріалів та конструкцій, що мають дефект або неякісно виготовлені.

4.1.7.2. щодо **об'єктів монтажу** – Пошкодження Застрахованого майна внаслідок використання матеріалів та конструкцій, що мають дефект або неякісно виготовлені, але збитки внаслідок помилок при проведенні монтажних робіт є застрахованими, якщо це передбачено умовами Договору страхування.

4.1.7.3. Якщо це передбачено Договором страхування, враховуючи умови та виключення, що зазначені у Загальних умовах та Договорі страхування, для об'єктів монтажу виключення за п. 4.1.7.2 цих Спеціальних умов (або відповідне виключення Договору страхування) видаляється та замінюється таким формулюванням (**умова щодо страхування ризику виробника (200)**), а саме:

"п. 4.1.7.2. збитки, пов'язані з ремонтом та/або із заміною деталей та/або елементів об'єкту монтажу, безпосередньо викликані помилками у проекті, застосуванням дефективних матеріалів або лиття, дефектів виробника, та які поніс би Страхувальник для виправлення такого дефекту, помилки, якщо такий дефект, помилка виявлені до Пошкодження Застрахованого майна, але це виключення не стосується помилок та недоліків при монтажі."

4.1.7.4. якщо це передбачено Договором страхування, виключення п.п. 4.1.6. - 4.1.7. цих Спеціальних умов видаляються та не діють, замість них застосовується виключення підвищення якості та поліпшень Застрахованого майна після настання страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування, (**умова щодо виключення підвищення якості та поліпшень Застрахованого майна (страхування помилок проектування, дефектів матеріалів та дефектів виробництва (Умова 3 / 96)**), а саме: Страховик не відшкодовує витрати необхідні для заміни, ремонту, виправлення Застрахованого майна, що містить дефекти, включаючи дефекти матеріалу, дефекти в зв'язку з помилками, допущеними при проектуванні, підготовці документації та виробництві; проте якщо пошкодження Застрахованого майна сталися внаслідок такого дефекту (включаючи дефекти матеріалу, помилки при проектуванні та виробництві), то з суми відшкодування виключаються тільки додаткові витрати на поліпшення, що не передбачені оригінальним проектом, а саме: витрати, викликані необхідністю використання Спеціальних (інших) матеріалів, проведення Спеціальних будівельних (монтажних) робіт, робіт щодо (пере-) проектування, підготовці документації.

Для цілей цього виключення та цих Спеціальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування, будь-яка частина Застрахованого майна не вважається втраченою або пошкодженою тільки з огляду на те, що в ній наявні дефекти, включаючи дефекти матеріалу, дефекти в зв'язку з помилками, що допущені при проектуванні, підготовці документів, специфікацій та виробництві матеріалів.

4.1.8. використання при проведенні будівельно-монтажних робіт машин та обладнання, що не відповідають вимогам будівельних норм та Загальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування;

4.1.9. відхилень від затвердженого проекту, зміни та/або невиконання проекту, що призвело або може призвести до Пошкодження об'єкту будівництва та монтажу або необхідності перепроєктування, в т.ч. до розробки проектів посилення окремих конструкцій та/або об'єкту будівництва в цілому;

4.1.10. допуску до будівельно-монтажних робіт особи що не має необхідного встановленого законом рівня кваліфікації та документально оформленого допуску до виконання робіт;

4.1.11. експериментальних або дослідницьких робіт, якщо інше не передбачено Договором страхування;

4.1.12. холостих випробувань понад строк, передбачений Загальних умовами та/або Договором страхування, та/або випробувань під завантаженням (гарячих випробувань), якщо інше не передбачено умовами Договору страхування;

4.1.13. пошкоджень, безпосередньо викликаних постійним впливом зовнішніх або експлуатаційних факторів (зносу, корозії, окислювання, гниття, самозаймання, тощо);

4.1.14. пред'явлення до Страхувальника (Вигодонабувача) вимоги про відшкодування неустойки (пені, штрафу, інших стягнень) у зв'язку з неякісним, неповним або несвоєчасним виконанням будівельно-монтажних робіт (наданих послуг) або через неякісне виконання, порушення, збитковість або припинення договорів (контрактів);

4.1.15. загибелі, знищення, втрати, пошкодження планів, папок з документами, креслень, фотографій, зразків, макетів, цінних паперів, грошей, бухгалтерських та інших документів, що знаходилися на будівельному майданчику, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування;

4.1.16. внутрішніх несправностей, поломок, виходу з ладу з внутрішніх причин та звичайної експлуатації Застрахованих будівельних машин, монтажного обладнання, електричного обладнання та пристроїв, обладнання будівельного майданчика;

4.1.17. здійснення Страхувальником (Вигодонабувачем), його представниками або іншою особою, яка зазначена в Договорі страхування та бере участь у проведенні будівельно-монтажних робіт, діяльності, яка не обумовлена в ліцензії на проведення робіт;

4.1.18. залучення для проведення будівельно-монтажних робіт особи, що не має ліцензії або іншого спеціального дозволу на проведення такого виду робіт;

4.1.19. знищення та/або пошкодження транспортних засобів, які мають дозвіл на експлуатацію на дорогах загального використання, плавучих засобів та літальних апаратів;

4.1.20. непрямой дії блискавки, впливу електроструму в формі короткого замикання, різкого підвищення сили струму або напруги в електромережі, впливу індукованих струмів та інших аналогічних причин, що викликали неполадки, вихід з ладу застрахованих електричних або електронних пристроїв, приборів, проводки тощо, якщо страхування таких ризиків не передбачено умовами Договору страхування;

4.1.21. електричного іскріння, неполадок у застрахованих електричних пристроях, приборах, проводці та подібному устаткуванні, за винятком випадків, коли вони спричинили виникнення та подальше розповсюдження пожежі на інше застраховане майно, але вартість такого майна, у якому виникло іскріння та неполадки, не відшкодовується;

4.1.22. бурі, урагану або іншого руху повітряних мас, викликаного природними процесами в атмосфері; такі збитки відшкодовуються тільки в тому випадку, якщо швидкість вітру, що заподіяв збиток, перевищувала 17,2 м/с. Швидкість вітру підтверджується довідками відповідних гідрометеорологічних установ;

4.1.23. тиску снігового покриву, що виник в результаті поступового накопичення снігових мас, коли з дати останнього офіційно зареєстрованого снігопаду (згідно з довідкою відповідних гідрометеорологічних установ, що має бути надана Страхувальником у разі настання страхового випадку за ризиками з числа "стихійні явища") минуло більше 36 (тридцяти шести) годин.

4.2. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, не відшкодовує **(умова щодо виключення витрат на відведення та зниження рівня води):**

4.2.1. витрати на відведення та відкачування води навіть, якщо кількість води значно перевищує обсяги, що можливо було передбачити;

4.2.2. Пошкодження застрахованого об'єкту будівництва та монтажу в результаті поломки систем відведення та відкачування води, якщо таких втрат або пошкоджень можливо було запобігти при наявності запасних аварійних систем;

4.2.3. витрати на додаткову гідроізоляцію та встановлення додаткового обладнання для відведення та відкачування ґрунтових та стічних вод.

4.3. Страховик не несе відповідальності та не сплачує страхове відшкодування Страхувальнику щодо витрат, що були здійснені з метою:

4.3.1. заміни або виправлення елементів підпірних стін, що:

4.3.1.1. змістилися, відклонилися або застрягли під час будівництва;

4.3.1.2. втрачені, покинуті або пошкоджені під час забивання або видалення, або заблоковані палями або опалубкою, що застрягли або пошкоджені;

4.3.1.3. виправлення дефектів роз'єднаних або розчіплених шпунтових пальь;

4.3.2. виправлення дефектів внаслідок витoku або проникнення будь-якого матеріалу або речовини;

4.3.3. заповнення порожнин або заміни втраченого бентоніту;

4.3.4. заміни або виправлення пальь або елементів фундаментів, які не пройшли тест на несучу здатність або не досягли запроєктованих властивостей;

4.3.5. відновлення профілів та вимірів **(умова щодо робіт з виконання пальових фундаментів та обладнання підпірних стін (121)).**

4.4. За цими Спеціальними умовами **не є застрахованими**, якщо інше не передбачено Договором страхування:

4.4.1. паливно-мастильні матеріали, хімікати, охолоджувальні рідини, допоміжні матеріали та продукція, що вироблена або оброблюється Застрахованим майном, виготовлена на Застрахованому майні продукція (окрім необхідної для застрахованих будівельно-монтажних робіт);

4.4.2. усі види ручного та змінного інструменту та пристроїв;

4.4.3. транспортні засоби, що допущені до експлуатації на дорогах загального користування, засоби водного та авіаційного транспорту;

4.4.4. майно та ТМЦ на об'єктах будівництва, що не охороняються.

4.5. При **будівництві тунелів, тимчасових та постійних підземних конструкцій та устаткування** Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, не відшкодовує збитки та витрати, що пов'язані з:

4.5.1. зміною методів будівництва та монтажу або витрати в зв'язку з непередбачуваними умовами ґрунтів або перешкодами;

4.5.2. заходами на заливання будівельними сумішами нещільних ділянок гірської породи та/або додаткові заходи щодо захисту, навіть якщо необхідність у таких заходах виникла тільки в період будівництва та монтажу;

4.5.3. вийманням ґрунту, що перевищує передбачену проектом мінімальну потребу в вийманні, а також внаслідок зворотного засипання порожнин;

4.5.4. витратами на водовідведення у разі, якщо обсяги води, що спочатку передбачались, виявились значно більшими;

4.5.5. витратами на додаткову гідроізоляцію та обладнання для відведення поверхневих ґрунтових на підземних вод;

4.5.6. втратами або пошкодженнями застрахованого майна внаслідок поломки, виходу з ладу дренажної системи у випадку, якщо подібних витрат або пошкодження можна було б запобігти шляхом використання резервного обладнання;

4.5.7. втратою або підйомом бурової тунельної машини;

4.5.8. втратою бентоніту, суспензій або іншого матеріалу, що використовується для полегшення виймання ґрунту або речовин, що використовуються для покращення стану ґрунту (умова щодо будівництва тунелів, тимчасових та постійних підземних конструкцій та устаткування (101)).

4.6. При **будівництві дамб та водосховищ** Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, не відшкодовує збитки та витрати, що пов'язані з:

4.6.1. відведенням та відкачуванням води, якщо обсяги води суттєво більше, ніж передбачалось;

- 4.6.2.** втратами або пошкодженнями застрахованого майна внаслідок поломки, виходу з ладу системи відведення та відкачування води у випадку, якщо подібних витрат або пошкодження можна було б запобігти шляхом використання резервного обладнання;
- 4.6.3.** витратами на додаткову гідроізоляцію та обладнання для відведення поверхневих ґрунтових та підземних вод;
- 4.6.4.** втратами або пошкодженнями, що викликані просіданням у результаті недостатнього ущільнення ґрунту;
- 4.6.5.** втратами в результаті тріщин та протікання води (**умова щодо будівництва дамб та водосховищ (104)**).

4.7. При укладенні договору страхування можуть передбачатись додатково інші Спеціальні винятки зі страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать чинному законодавству, цим Спеціальним умовам та Загальним умовам і зазначені у Договорі страхування.

4.8. Окремі виключення або їх окремі частини, що вказані у п.п. 4.1.- 4.6. цих Спеціальних умов, можуть бути скасовані та/або змінені та/або не застосовуватись у Договорі страхування за згодою Сторін.

5. Страхова сума.

5.1. Страхова сума встановлюється за згодою сторін в межах дійсної вартості Застрахованого майна на підставі документів, що підтверджують його вартість, якщо інше не передбачено Договором страхування, та зазначається в Договорі страхування.

5.2. Дійсна вартість Застрахованого майна, якщо інше не передбачено Договором страхування, для цілей страхування за цими Спеціальними умовами визначається у розмірі:

5.2.1. при страхуванні за п. 2.1 цих Спеціальних умов – повної проектної (кошторисної) вартості об'єкта будівництва при його завершенні після пусконаладжувальних робіт, включаючи вартість матеріалів, робіт, витрати на перевезення, сплату мита, зборів, а також вартість матеріалу та будівельних елементів, що постачаються замовником.

5.2.2. при страхуванні з п. 2.1.2 цих Спеціальних умов – повної проектної (кошторисної) вартості об'єкта монтажу після завершення монтажу та пусконаладжувальних робіт, включаючи вартість матеріалів, робіт, витрати по перевезенню, сплаті мита, зборів та інші витрати по монтажу.

5.2.3. при страхуванні по п.п. 2.1.3 – 2.1.6 цих Спеціальних умов – дійсної вартості майна в місці його знаходження в день укладення Договору страхування, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

5.3. Договором страхування може бути передбачено автоматичне збільшення страхової суми на суму або відсоток, що зазначені у Договорі страхування (**умова щодо автоматичного збільшення страхових сум**). Якщо протягом строку страхування, передбаченого Договором, вартість будівельно-монтажних робіт перевищить страхову суму, зазначену у Договорі, то вказана страхова сума автоматично збільшується на суму такого перевищення, але не більше ніж на вказаний у договорі % (або суму) від свого попереднього розміру, якщо інше не передбачено Договором страхування. Відповідно до цієї спеціальної умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик відмовляється від права застосування умови про неповне страхування (страхування в частці) у тому разі, якщо страхова сума, встановлена щодо об'єктів будівельно-монтажних робіт за Договором страхування, буде менше повної кошторисної (контрактної) вартості робіт на дату будь-якого збитку у межах суми або %, що вказані у Договорі страхування. Страхувальник зобов'язаний негайно, як тільки йому стане про те відомо, але не пізніше 5 (п'яти) робочих днів, повідомити Страховику про підвищення розміру кошторису, контрактної вартості робіт, після чого Сторони мають укласти додаткову угоду, в якій буде вказано нову страхову суму та розраховано додатковий страховий платіж за тарифом, що вказаний у Договорі страхування.

Ніщо з викладеного вище у цій Спеціальній умові, якщо інше не передбачено Договором страхування, не може трактуватися як звільнення Страхувальника від обов'язку повідомляти Страховику негайно про будь-яке очікуване збільшення повної вартості робіт або про будь-яку іншу зміну ступеню ризику, що стосується страхування за цим Договором страхування.

5.4. Договором страхування може бути передбачено автоматичне відновлення страхової суми. Якщо інше не передбачено Договором страхування, страхові суми, передбачені Договором страхування, протягом строку дії Договору та на момент настання страхового випадку вважаються такими, що не зменшені на суму виплаченого Страховиком за таким Договором страхового відшкодування за Договором.

При застосуванні цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Договір страхування діє в межах страхової суми, що не зменшується на суми страхового відшкодування після настання страхового випадку, протягом строку дії Договору за умови (якщо інше не передбачено умовами Договору страхування), що на вимогу Страховика Страхувальник сплачує додатковий страховий платіж, що розрахована пропорційно відношенню суми збитку до страхової суми та пропорційно часу з дати настання страхового випадку до закінчення строку дії Договору страхування за тарифом, встановленим у Договорі страхування, та сплата додаткового страхового платежу, що розрахована у такий спосіб, здійснюється Страхувальником протягом 30 (тридцяти) днів після того, як такий збиток або збитки врегульовано, якщо інше не передбачено Договором страхування.

6. Територія страхування.

6.1. Страхування на підставі цих Спеціальних умов діє в межах місця страхування (території страхування) – будівельного майданчика, що зазначений у Договорі страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування.

6.2. Якщо частина Застрахованого майна розташоване окремо від будівельного майданчика, то страхування буде діяти щодо такого майна тільки, якщо це зазначено в Договорі страхування (**страхування майна, що знаходиться на зберіганні за межами будівельного майданчика (013)**).

6.2.1. Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, в межах ліміту відшкодування, що вказаний у Договорі страхування, за кожним страховим випадком та сукупно за Договором страхування відшкодовує збитки внаслідок Пошкодження Застрахованого майна (за винятком майна, що знаходиться у виробництві, переробці або знаходиться на зберіганні у приміщеннях виробника, дистриб'ютора або постачальника), що знаходиться на зберіганні за межами будівельного майданчика, але в межах території України або на території, вказаній у Договорі страхування.

6.2.2. Страховик не несе відповідальність та не сплачує страхове відшкодування, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, за збитки, втрати або пошкодження, якщо вони сталися внаслідок того, що не були вжиті усі заходи з метою запобігання збитку, які загальноприйняті для складів та місць зберігання майна.

6.2.3. До таких заходів, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, відносять такі дії:

6.2.3.1. місце зберігання має бути окремим (окрема будівля або огорожена територія), охоронятися, мати належний рівень пожежної безпеки, як це вимагає конкретне місце зберігання та вид майна, що зберігається;

6.2.3.2. місця зберігання майна мають бути відокремлені одне від одного протипожежними стінами або відстанню не меншою 50 метрів, що є простором, вільним від буд-яких предметів, перешкод та захащення;

6.2.3.3. місця зберігання майна мають бути розміщені та запроектовані таким чином, щоб можливо було запобігти збитків, що завдаються накопиченням води або підтопленням внаслідок дощу або повені, яка має період повторюваності настання менше 20 років.

6.3. Пошкодження Застрахованого майна, що сталися поза межами території страхування, не відшкодовуються Страховиком.

7. Строк страхування.

7.1. Договір страхування укладається на період виконання будівельно-монтажних робіт, зазначений у контракті на їх проведення (договорі будівельного підряду), якщо інше не передбачено Договором страхування.

7.2. Якщо з будь-яких причин будівельні роботи будуть тимчасово або повністю припинені (через відсутність фінансування, перепроектування, невідповідних для будівництва погодних умов та ін.), Страхувальник зобов'язаний письмово сповістити Страховика про таке тимчасове припинення робіт протягом 3 (трьох) робочих днів з моменту такого припинення, якщо інше не передбачено Договором страхування.

7.3. Якщо інше не передбачено Договором страхування, у разі, якщо подія, що може бути визнана страховим випадком, настала у період такого тимчасового або повного припинення робіт, така подія не визнається Страховиком страховим випадком, а останній звільняється від обов'язку сплачувати страхове відшкодування.

7.4. За взаємною згодою Сторін Договір страхування може бути подовжений на строк тимчасового або повного припинення робіт, про що укладається Додаткова угода.

7.5. Якщо інше не передбачене Договором страхування, Договір страхування набирає чинності з 00 годин 00 хвилин дня, зазначеного в Договорі страхування, як день початку дії Договору страхування, але не раніше 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем надходження на рахунок або внесення в касу Страховика страхового платежу (першої його частини, якщо страховий платіж відповідно до Договору страхування сплачується частинами) та дати початку будівельно-монтажних робіт або розвантаження застрахованих об'єктів на будівельному майданчику.

7.6. Відповідальність Страховика, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, припиняється безпосередньо після приймання об'єкта будівництва та/або монтажу Замовником, що підтверджується відповідними документами, або після першого випробування (або першого випробування під завантаженням) об'єкта будівництва та/або монтажу, в залежності від того, що станеться раніше, але не пізніше чотирьох тижнів після початку пусконаладжувальних робіт. У будь-якому разі відповідальність Страховика припиняється, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, не пізніше дати, зазначеної у Договорі страхування як дата закінчення строку дії Договору або дата закінчення будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт.

7.7. Якщо частина об'єкту будівництва або монтажу або окремі одиниці обладнання вводяться в експлуатацію після завершення монтажу та пусконаладжувальних робіт та/або приймаються Замовником робіт у відповідності до процедури приймання-здавання, передбаченої контрактом, чинним законодавством, будівельними нормами та Загальних умовами, то з врахуванням умов п. 7.6 цих Спеціальних умов дія Договору страхування зупиняється щодо такої частини об'єкту будівництва або монтажу, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування. При цьому дія Договору страхування щодо інших частин об'єкту продовжується.

7.8. Якщо це прямо передбачено Договором страхування, страховий захист за Договором страхування також діє щодо Пошкодження Застрахованого майна, що завдані його частинам, що прийняті або введені в експлуатацію, якщо такі Пошкодження сталися внаслідок проведення будівельно-монтажних робіт та протягом строку дії Договору страхування щодо проведення будівельно-монтажних робіт **(страхування об'єктів будівництва та монтажу, що прийняті Замовником або передані в експлуатацію (116)).**

7.9. Відносно об'єктів, що монтуються, та які вже експлуатувались і були в ужитку, відповідальність Страховика припиняється безпосередньо після початку будь-якого пробного холодного холостого випробування.

7.10. Якщо в результаті прискорення робіт період страхування закінчується раніше дати закінчення строку дії Договору, зазначеної в Договорі страхування, відповідна частина страхового платежу поверненню не підлягає, якщо інше не передбачено Договором страхування.

7.11. Договором страхування може бути передбачено подовження строку дії Договору страхування в частині будівельно-монтажних робіт **(умова щодо автоматичного продовження періоду страхування).**

7.11.1. Строк дії Договору страхування в частині строку виконання будівельно-монтажних робіт може бути подовжений за письмовою заявою Страхувальника на строк до 90 днів без сплати додаткового страхового платежу, якщо інший період такого подовження не зазначено у Договорі страхування.

7.11.2. Подовження строку дії Договору на подальші 90 днів, якщо інший період не зазначено у Договорі страхування, можливо після попереднього погодження з Страховиком, за умови, що рівень збитковості (відношення суми заробленого страхового платежу (заробленої страхової премії) до суми сплачених збитків та резерву заявлених збитків не перевищує 60%, та за умови сплати Страхувальником додаткового страхового платежу, що розрахований за тарифами, встановленими у Договорі страхування, пропорційно строку, на який подовжується строк страхування, за цією умовою, якщо інше не передбачено Договором страхування.

7.11.3. Будь-яке подальше подовження строку страхування, якщо інше не передбачено

Договором страхування, надається на розсуд Страховика та за страховий платіж, що розрахований за іншим тарифом, ніж зазначений у Договорі страхування.

7.12. Договором може бути передбачено додаткове страхування пусконаладжувальних робіт у **період холостих випробувань та випробувань під завантаженням (гарячих випробувань)** на строк, передбачений Договором страхування, але з початком такого строку не раніше дати закінчення перших чотирьох тижнів пусконаладжувальних робіт без завантаження (холостих випробувань), якщо інше не передбачено Договором страхування. Якщо інше не передбачено Договором страхування, таке страхування не надається щодо обладнання, що було в ужитку (б/у обладнання).

7.13. Договором страхування також може бути передбачено страхування у **період післяпускових гарантійних зобов'язань** (страхування у гарантійний період, період технічного обслуговування) на строк, передбачений у Договорі страхування, але з початком такого строку не раніше дати приймання об'єкту будівництва або монтажу Замовником, що підтверджується документами, що оформлені належним чином.

7.14. При страхуванні післяпускових гарантійних зобов'язань (страхування у гарантійний період, період технічного обслуговування) страховим випадком, якщо інше не передбачено Договором страхування, є виникнення у Страхувальника додаткових витрат, обумовлених його обов'язком відшкодувати збиток, нанесений побудованому ним об'єкту будівництва або монтажу, що є наслідком одного з випадків, що зазначені нижче та прямо передбачені умовами Договору страхування, а саме:

7.14.1. пошкодження Застрахованого майна у ході робіт Страхувальника (або представників Вигодонабувача-Підрядника) з гарантійного обслуговування застрахованого об'єкта будівництва або монтажу на території страхування, та відповідальність за які несе Страхувальник (або Вигодонабувач-Підрядник) (**умова щодо страхування у період післяпускових гарантійних зобов'язань (візити) (003)**;

7.14.2. недоліків, допущених при проведенні будівельно-монтажних робіт, але виявлених у період післяпускових гарантійних зобов'язань. Ця умова діє разом з умовою, передбаченою п. 7.14.1 цих Спеціальних умов (**умова щодо розширеного страхового захисту у період післяпускових гарантійних зобов'язань (004)**). З метою уникнення непорозуміння щодо тлумачення п.п. 7.14.1 – 7.14.2 цих Спеціальних умов не відноситься до Пошкодження Застрахованого майна збитки внаслідок помилок або упущень при проектуванні, підготовці планів, специфікацій, неякісного виготовлення або дефекту матеріалу, лиття;

7.14.3. дефектів монтажу, помилок у проектуванні, плані або специфікації, дефектів матеріалу, лиття та/або неякісного виробництва, виключаючи витрати Страхувальника на виправлення такого дефекту або недоліку, які виявлені до виникнення матеріального збитку, тобто до Пошкодження Застрахованого майна (**201 умова щодо страхування у гарантійний період**). Зазначена умова, якщо її застосування передбачене Договором страхування, діє тільки щодо об'єктів монтажу. Відповідно до цього пункту Спеціальних умов Страховик не відшкодовує збитки внаслідок Пошкодження Застрахованого майна, що прямо або опосередковано сталися внаслідок пожежі, вибуху або стихійних явищ, а також будь-які витрати в зв'язку за зазначеними подіями.

7.15. Страховик визнає випадок за п. 7.14 цих Спеціальних умов страховим тільки за умови, що завершені об'єкти будівництва та монтажу забезпечуються необхідною сировиною та матеріалами відповідно до діючих норм та Загальних умов. Не підлягає відшкодуванню за п. 7.14 цих Спеціальних умов:

7.15.1. додаткові витрати, пов'язані зі втратою або пошкодженням паливо-мастильних матеріалів, охолоджуючих рідин та інших допоміжних матеріалів, продукції, які виробляються або обробляються Застрахованим майном (машинами, обладнанням тощо);

7.15.2. додаткові витрати, пов'язані з виправленням дефектів у матеріалах та конструкціях, що використовувались Страхувальником та, які стали або можуть стати причиною Пошкодження Застрахованого майна, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування;

7.15.3. додаткові витрати, пов'язані з будь-якими опосередкованими збитками, в тому числі упущена вигода, штрафи, пені;

7.15.4. витрати, яких зазнав Страхувальник у зв'язку з відшкодуванням шкоди, відповідальність за завдання якої виникає у Страхувальника за договором (договірна відповідальність).

8. Обов'язки та права Страхувальника.

8.1. На додаток до обов'язків Страхувальника, зазначених у Загальних умовах, Страхувальник зобов'язаний, якщо інше не передбачено Договором страхування:

8.1.1. перевіряти кожний об'єкт Застрахованого майна на предмет наявних пошкоджень Застрахованого майна та пакування відразу після його прибуття на будівельний майданчик (територію страхування);

8.1.2. протягом 5 (п'яти) робочих днів, якщо інше не обумовлено Договором страхування, письмово сповістити Страховика про зміну ступеню ризику та обставини, що впливають на збільшення ступеня ризику (п.п. 8.2 - 8.5 цих Спеціальних умов).

8.2. Зміною ступеню ризику та обставинами, що впливають на збільшення ступеня ризику, відповідно до цих Спеціальних умов вважається зміна будь-яких даних та/або обставин, що вказані у заяві на страхування та Договорі страхування, якщо інше не передбачено ним.

8.3. Зміною ступеню ризику та обставинами, що впливають на збільшення ступеня ризику, якщо інше не передбачено Договором страхування, також вважається відхилення від даних, що вказані в календарному графіку проведення будівельно-монтажних робіт та іншій документації, що є невід'ємною частиною Договору страхування та була надана Страховику при укладенні Договору страхування.

8.4. При цьому Договором страхування може бути передбачений строк, відхилення на який від графіку проведення будівельно-монтажних робіт буде вважатися зміною ступеню ризику. У такому разі Страховик не відшкодовує збитки, що сталися в під час відхилення від графіка проведення будівельно-монтажних робіт на більший період, ніж передбачений умовами Договору страхування, якщо інше не передбачено Сторонами шляхом укладення Спеціальної угоди або Договором страхування. (**"Спеціальні умови щодо графіка проведення будівельно-монтажних робіт"**) (005).

8.5. Зміною ступеню ризику та обставинами, що впливають на збільшення ступеня ризику, крім зазначених у п.п. 8.2 – 8.4 цих Спеціальних умов, слід вважати, якщо інше не передбачено Договором страхування:

8.5.1. заміна організації, яка проводить будівельно-монтажні роботи (підрядника, субпідрядника);

8.5.2. зміна строків проведення будівельно-монтажних робіт;

8.5.3. зміна умов охорони об'єкта, а також заходів протипожежної безпеки та захисту Застрахованого майна;

8.5.4. припинення (призупинення, анулювання) дії ліцензії особи, що проводить будівельно-монтажні роботи;

8.5.5. зміна технології проведення робіт, вибору будівельних матеріалів у порівнянні з передбаченою проектом та/або будівельними нормами та Загальних умовами;

8.5.6. перепроектування та/або додаткове проектування;

8.5.7. часткове або повне припинення будівельно-монтажних робіт.

8.6. Права Страхувальника, що передбачені у Загальних умовах можуть бути розширені, якщо Договором страхування прямо передбачена **спеціальна умова щодо помилок та упущень**. Відповідно до цієї умови Страхувальник (Вигодонабувач), якщо інше не передбачено Договором страхування, не може бути позбавлений права на відшкодування за Договором страхування, якщо він припустився ненавмисної помилки або упущення, за умови, що Страхувальник (Вигодонабувач) після виявлення виправив таку помилку або упущення та повідомив про це Страховика не пізніше 3 (трьох) робочих днів. У разі навмисного введення в оману, подання недостовірної інформації Страхувальником (Вигодонабувачем), Сторони застосовують відповідні положення розділу Причини відмови у виплаті страхового відшкодування Загальних умов та Договору страхування.

9. Порядок і умови виплати страхового відшкодування.

9.1. Страховик сплачує страхове відшкодування в межах страхової суми (встановлених лімітів відповідальності) та з вирахуванням встановленої Договором страхування франшизи, якщо інше не передбачено Договором страхування.

9.2. Якщо інше не передбачено Договором страхування, відшкодуванню підлягають тільки реальні збитки, нанесені застрахованому об'єкту будівництва або монтажу та Застрахованому майну будівельного майданчика внаслідок настання страхового випадку.

9.3. Розмір збитку визначається, якщо інше не передбачено умовами Договору

страхування:

9.3.1. при знищенні або втраті Застрахованого майна – в розмірі його дійсної вартості на день настання страхового випадку, в межах страхової суми (ліміту відшкодування) за вирахуванням вартості залишків майна, що придатні для подальшого використання або реалізації. Страхувальник не має права відмовлятися від майна, що залишилося після страхового випадку, навіть якщо воно пошкоджено.

9.3.2. при пошкодженні майна – в розмірі витрат на його відновлення до стану, в якому воно знаходилося безпосередньо перед настанням страхового випадку, в межах страхової суми (ліміту відшкодування);

9.3.3. при страхуванні додаткових витрат після настання страхового випадку – в розмірі фактично здійснених витрат на відновлення та в межах встановленої Договором страхування страхової суми (ліміту відшкодування).

9.4. Витрати на відновлення включають, якщо інше не передбачено Договором страхування:

9.4.1. витрати на матеріали, деталі та запасні частини, що необхідні для ремонту;

9.4.2. витрати на оплату робіт по відновленню пошкодженого майна, крім витрат на оплату понаднормових витрат, роботу у вихідні та святкові дні, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування;

9.4.3. витрати на транспортування матеріалів, вузлів та деталей до місця проведення відновлювальних / ремонтних робіт, якщо це передбачено Договором страхування, крім витрат на оплату термінового постачання, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування;

9.4.4. інші витрати, передбачені Договором страхування та необхідні для відновлення Застрахованого майна до стану, в якому воно знаходилося безпосередньо перед настанням страхового випадку. До витрат на відновлення не відносяться, якщо інше не передбачено Договором страхування:

9.4.4.1. додаткові витрати, викликані конструктивними змінами або підвищенням якості Застрахованого майна;

9.4.4.2. витрати, викликані тимчасовим або допоміжним ремонтом, витрати на профілактичний ремонт та обслуговування обладнання, а також інші витрати, що були проведені незалежно від страхового випадку;

9.4.4.3. витрати, що не враховувалися при визначенні страхової суми і не були включені до неї при укладенні Договору страхування;

9.4.4.4. вартість матеріалів, деталей, запасних частин, що були замінені, при можливості їх відновлювального ремонту (приведення до стану придатності для подальшого використання);

9.4.4.5. інші витрати, що перевищують межу необхідних.

9.5. Якщо це прямо передбачено в Договорі страхування, підлягають відшкодуванню:

9.5.1. додаткові витрати на оплату термінових робіт, ремонтних робіт, які провадяться у вихідні або святкові, неробочі дні, у нічний або у понаднормовий час;

9.5.2. додаткові витрати на оплату термінової доставки, в т.ч. авіап перевезень матеріалів, деталей та запасних частин;

9.5.3. інші витрати, передбачені Договором страхування.

9.6. Щодо Застрахованого майна, що постачається на будівельний / монтажний майданчик (територію страхування) діють такі умови:

9.6.1. Якщо в деклараціях про пакування майна не вказані ознаки втрати або пошкодження, та Застраховане майно залишається тимчасово упакованим, то будь-яка пошкодження, що будуть виявлені при розпакуванні, мають вважатися такими, що сталися під час перевезення, якщо не з'ясується, що така пошкодження сталися після прибуття Застрахованого майна (вантажу) на будівельний майданчик, якщо інше не передбачено Договором страхування.

9.6.2. Якщо по результатах огляду виявлено, що Застраховане майно, яке прибуло після перевезення на будівельний майданчик, не запаковане, та на ньому є ознаки втрати або пошкодження, така пошкодження не відшкодовуються за Договором страхування в частині страхування будівельно-монтажних ризиків, якщо інше не передбачено Договором страхування.

9.7. Якщо інше не передбачено Договором страхування, виплата страхового відшкодування

здійснюється:

9.7.1. Для майна, зазначеного в п.п. 2.1.1 – 2.1.2 цих Спеціальних умов - без врахування зносу.

9.7.2. Для майна, зазначеного в п.п. 2.1.3 – 2.1.7 цих Спеціальних умов з врахуванням зносу знищеного, втраченого або пошкодженого майна, а також зносу його частин, вузлів, деталей і матеріалів, що підлягають заміні, розрахованого на дату настання страхового випадку. Рівень зносу визначається згідно з відповідними нормативними документами на дату настання страхового випадку або на підставі експертної оцінки.

9.8. Якщо Договором страхування передбачено **страхування помилок проектувальника (115) або страхування ризику виробника (200) або умову щодо виключення підвищення якості та поліпшень Застрахованого майна (страхування помилок проектування, дефектів матеріалів та дефектів виробництва** (умовою 3 / 96) та страховому відшкодуванню підлягають збитки, що виникають у зв'язку з пошкодженням Застрахованого майна (об'єкта будівництва або монтажу, частин будівель, машин або обладнання одного й того самого типу), заподіяних в результаті помилок у проекті та/або застосування дефектних матеріалів та/або у результаті дефектів виробництва (крім помилок та недоліків при будівництві або монтажі) внаслідок однієї й тієї самої причини, то збитки відшкодовуються, якщо інше не передбачено Договором страхування, відповідно до шкали, що наведена нижче (якщо інше не передбачено Договором страхування), після вирахування з суми, що підлягає відшкодуванню, суми франшизи, вказаної у Договорі страхування, по кожному страховому випадку (**умова про серію послідовних збитків (114):**

- 100% суми страхового відшкодування за першими двома страховими випадками;
- не більше 80% за третім страховим випадком;
- не більше 60% за четвертим страховим випадком;
- не більше ніж 50% по п'ятому страховому випадку;
- подальші збитки не відшкодовуються за Договором страхування.

9.9. У Договорі страхування може бути передбачено застосування **Спеціальної умови щодо авансової виплати страхового відшкодування.** Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, якщо Страховик на підставі документів, що є в наявності, визнає випадок страховим та визнає суму збитку лише частково, у такому разі Страховик сплачує авансову виплату страхового відшкодування у відсотку, що передбачений умовами Договору страхування, від суми, яку Страховик визнає як належним чином підтверджену, та яка може бути відшкодована за Договором страхування при настанні страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування.

9.10. У Договорі страхування може бути передбачено застосування **Умови щодо рівного розподілу збитків між страхуванням будівельно-монтажних ризиків та страхуванням вантажів (Умова 50 / 50).**

9.10.1. Якщо після проведення належного розслідування та експертизи неможливо визначити, коли виникла причина, що призвела до Пошкодження Застрахованого майна (вантаж) (до або після прибуття та вивантаження Застрахованого майна на будівельний майданчик (територію страхування), то відповідно до цієї Умови Страховик відшкодовує 50% збитків внаслідок зазначеної Пошкодження Застрахованого майна та при цьому вираховується 50% франшизи, встановленої для страхового ризику, вплив якого призвів до Пошкодження Застрахованого майна.

9.10.2. Відшкодування здійснюється тільки за умови, що після прибуття Застрахованого майна (вантаж) на будівельний майданчик (територію страхування за Договором страхування), був проведений зовнішній огляд упакування Застрахованого майна (вантаж), та при цьому в зовнішньому огляді упакування не були зафіксовані ознаки Пошкодження (якщо ж такі ознаки є, то пошкодження Застрахованого майна не відшкодовуються за Договором страхування на підставі цих Спеціальних умов), якщо інше не передбачено Договором страхування.

9.11. Договором страхування може бути передбачена **умова щодо відмови від права на суброгацію.**

9.11.1. Відповідно до цієї умови, якщо інше не передбачено Договором страхування, Страховик відмовляється від свого права на суброгацію щодо будь-якої Сторони за Договором страхування (Страховальника, Вигодонабувачів) або, якщо це прямо передбачено умовами Договору страхування, до третіх осіб, за виключенням тих випадків,

коли право на суброгацію виникає до будь-якої Сторони у зв'язку з умисним порушенням Договору страхування. У таких випадках Страховик може скористатись своїм правом, не приймаючи до уваги той факт, що Сторона, що вчинила умисне порушення є або була Стороною за Договором страхування (Страхувальником або Вигодонабувачем).

10. Додаткові причини відмови у виплаті страхового відшкодування (вимоги щодо пожежної безпеки (112)).

10.1. На додаток до підстав, передбачених Загальними умовами Страховик, якщо інше не передбачено Договором страхування, має право відмовити у виплаті страхового відшкодування шкоди, заподіяної Застрахованому майну внаслідок пожежі та/або вибуху у випадку, якщо такий випадок стався в результаті або розмір збитку збільшився внаслідок того, що на момент настання страхового випадку:

10.1.1. не було забезпечено знаходження на будівельному майданчику справних засобів та обладнання пожежогасіння в достатній кількості, необхідній для робіт, що проводяться, та/або такі засоби не знаходились в працездатному стані;

10.1.2. вогневі (гарячі) роботи не проводилися відповідно до відомчих або законодавчих вимог безпечного проведення вогневих робіт (вогневі роботи повинні проводитися тільки за наявності письмового дозволу, оформленого в установленому порядку (наряду-допуску), при якому до проведення робіт повинні допускатися особи, які пройшли спеціальну підготовку, мають кваліфікаційне посвідчення та талон із техніки пожежної безпеки, місця проведення робіт забезпечені засобами пожежогасіння, після закінчення робіт робоче місце та сусідні приміщення, поверхи, що знаходяться нижче (площадки) перевіряються та ін.);

10.1.3. не були встановлені протипожежні перегородки у відповідності з будівельними нормами та Загальних умовами пожежної безпеки;

10.1.4. нерегулярно прибирався сміття;

10.1.5. горючі будівельні або монтажні матеріали зберігалися спільно, а не окремо у декількох складських спорудах, обладнаних згідно з вимогами пожежної безпеки та будівельними нормами;

10.1.6. легкозаймисті матеріали та всі легкозаймисті рідини й горючі гази не зберігалися окремо від об'єкта будівництва / монтажу та від будь-якої вогненебезпечної ділянки на відстані, що відповідає вимогам пожежної безпеки;

10.1.7. не був призначений відповідальний за протипожежну безпеку на будівельному майданчику;

10.1.8. не була встановлена надійна система пожежної сигналізації, а там, де це можливо, не підтримувався телефонний / радіо- та будь-який зв'язок з найближчою державною пожежною бригадою. Найближча пожежна бригада не знала та не була ознайомлена з будівельним майданчиком;

10.1.9. не виконувався та регулярно (у строки, встановлені нормативними актами, в т.ч. внутрішніми нормативними актами Страхувальника) не коригувався план пожежного захисту й план дій при пожежі на будівельному майданчику;

10.1.10. не забезпечувався вільний під'їзд до Застрахованого майна, місць відкритого зберігання будівельних матеріалів, конструкцій та обладнання, гідрантів;

10.1.11. працівники Страхувальника та/або осіб, що задіяні у реалізації Застрахованого проекту, не були навчені методам пожежогасіння та попередження пожежі або вибуху;

10.1.12. не було забезпечено огороження будівельного майданчика та контроль доступу до нього.

10.2. При цьому Договором страхування може бути передбачена максимальна сума відшкодування за одним місцем складування та/або складському приміщенню.

7. Спеціальні умови страхування житлового майна

1. Загальні положення.

1.1. Відповідно до Загальних умов та цих Спеціальних умов страхування майна (надалі – Спеціальні умови) Страховик укладає Договори страхування майна (надалі – Договір страхування) із Страхувальниками-юридичними особами та фізичними особами-підприємцями. Договір страхування на зазначених умовах може бути укладено з юридичними особами, що уклали Договір страхування щодо страхування житлової нерухомості та/або майна у ній.

1.2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування житлового майна, при цьому загальні питання такого страхування визначаються Загальних умовами.

1.3. Для цілей цих Спеціальних умов застосовуються терміни у такому тлумаченні, якщо інше не передбачено Договором страхування:

Конструктивні елементи квартири – підлога, перекриття, стіни, стелі, капітальні перегородки, сходові марші (в разі якщо в квартирі більше ніж один поверх), конструкція балконів, лоджій, дахів.

Конструктивні елементи будинку – фундамент, капітальні зовнішні та внутрішні стіни, міжповерхові перекриття, підлога, стіни, стелі, капітальні перегородки, сходові марші, конструкція балконів, лоджій, функціональні вбудовані, прибудовані чи надбудовані елементи (цокольний поверх, підвал, льох, тераса, веранда, мансарда, гараж), конструкція даху, покрівля тощо.

Внутрішнє оздоблення (ремонт) – оздоблення стін, стель, підлог, внутрішнє покриття різними декоративними панелями, пластиковою або керамічною плиткою, некапітальні, в тому числі, рухомі перегородки у приміщеннях, покриття підлоги, встановлене сантехнічне обладнання (плити, раковини, ванни, душові кабінки, унітази, міні-сауни), водонагрівальні прилади (газові й електричні колонки, котли, бойлери, радіатори водяного опалення, сушарки для рушників тощо), стаціонарні кріплення для освітлювальних приладів та карнизів, плінтуси, внутрішні підвіконня, заповнення та фурнітура дверних, віконних отворів, балконів, лоджій, двері, в тому числі дверні замки та ручки, лиштви, елементи художнього оформлення підлоги, стін, стель, вбудованих шаф і антресолей, перенос яких неможливий без порушення їх функціональних можливостей, обладнання підвісних, натяжних стель (ліпних та інших) тощо.

Міні-сауна – спеціальна конструкція компактних розмірів і призначена спеціально для розміщення у приміщеннях житлового призначення.

Зовнішнє оздоблення (для будинків) – зовнішня штукатурка, покриття фарбами та/або лаками, побілка, оббивка, облицювання плиткою, стіновими панелями тощо.

Інженерно-комунікаційні мережі та системи (комунікації) – встановлене з дотриманням технічних вимог вбудоване стаціонарне інженерне обладнання, перенос якого неможливий без пошкодження внутрішнього оздоблення приміщення: системи електро, газо-, водо- та теплопостачання, лічильники, системи каналізації, централізовані системи очищення води, системи подачі та витяжки повітря, вентиляції та кондиціювання повітря, вбудовані системи попередження та гасіння пожежі, ліфти та ліфтове обладнання (при страхуванні приватних будинків), вмонтована система підігріву підлоги / стіни, також електрична проводка, електрофурнітура, електричні, телефонні та телевізійні кабелі, телекомунікаційні системи, що є невід'ємною частиною будівлі або споруди тощо.

2. Об'єкти страхування.

2.1. На підставі цих Спеціальних умов за Договором страхування може бути застраховано таке нерухоме та рухоме майно:

2.1.1. квартира – структурно відокремлене приміщення у багатоквартирному домі, що забезпечує можливість безпосереднього доступу до приміщень загального користування у такому будинку, має окремий вхід і складається з однієї або декількох кімнат, а також приміщень для побутового використання, що призначені для задоволення громадянами побутових та інших потреб, що пов'язані з їх проживанням у такому відокремленому приміщенні, якщо інше не передбачено Договором страхування;

2.1.2. житловий будинок – зведена на відведених під забудову земельних ділянках споруда, що має фундамент, стіни і дах, а саме: житловий будинок, садовий будиночок, котедж, садиба, що складається з кімнат та приміщень допоміжного призначення, призначених для задоволення громадянами побутових та інших потреб, що пов'язані з їх проживанням (постійним або сезонним) у такій споруді, якщо інше не передбачено Договором страхування;

2.1.3. таунхаус – житлова частина та приміщення малоповерхових житлових будинків з ізольованими входами, включаючи квартири та окремі кімнати, а також приміщення допоміжного призначення, призначені для задоволення потреб громадянами побутових та інших потреб, що пов'язані з проживанням у такому приміщенні, якщо інше не передбачено Договором страхування;

2.1.4. кімната – частина квартир, житлових будинків, таунхаусів, призначена для

використання як місця для проживання у ній, якщо інше не передбачено Договором страхування;

2.1.5. господарська споруда – окремо побудована нежитлова будівля або споруда (в тому числі господарчі блоки, лазні, гаражі, сараї та інші будівлі, огорожа, паркан, колодязі, теплиці, літні кухні, спортивні, дитячі майданчики, погребі, тощо), якщо інше не передбачено Договором страхування;

2.1.6. елемент ландшафтного дизайну – елемент ландшафтного дизайну (басейни, газони, доріжки, патіо, штучна водойма, підпірні стінки, огорожа, паркан, системи терас, системи поливу та освітлення, садова архітектура, облаштування дренажу та ін.), якщо інше не передбачено Договором страхування;

2.1.7. незавершене будівництво – будівлі, що зводяться на земельній ділянці, призначеній для проведення будівництва у встановленому чинним законодавством порядку, що знаходяться на стадії незавершеного будівництва. Таке майно може бути застраховано, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, тільки, якщо будівля на дату укладення Договору страхування має фундамент, стіни, дах, дверні та віконні прийоми (якщо проект будівництва передбачає наявність вікон), наявний документ, що підтверджує право власності, якщо інше не передбачено Договором страхування;

2.1.8. земельна ділянка – ділянка землі будь-якого призначення для ведення особистого селянського господарства, садівництва, будівництва тощо, якщо інше не передбачено Договором страхування;

2.1.9. домашнє рухоме майно – рухоме майно, що знаходиться в житловому приміщенні, вказаному у Договорі страхування:

2.1.9.1. меблі;

2.1.9.2. побутова техніка: теле-, радіо-, аудіо- та відеотехніка, фото- і кіноапаратура, побутові електроприлади, електричні та газові плити, музичні інструменти, електронно-обчислювальна техніка та периферійні пристрої до неї, оргтехніка, а також приналежності до них (навушники, магнітні, цифрові та інші носії інформації, запчастини, витратні матеріали тощо);

2.1.9.3. елементи домашнього інтер'єру: килими, паласи, постільні приналежності, годинники, звичайний посуд, предмети з неметалічних металів і каменів, книги та інше майно;

2.1.10. інше рухоме та нерухоме майно, зазначене у Договорі страхування.

2.2. При страхування домашнього рухомого майна Договір страхування може бути укладений по відношенню до всього майна з переліку, що зазначений вище, або його окремих категорій і предметів.

2.3. Якщо інше не передбачено умовами Договором страхування, усе домашнє рухоме майно приймається на страхування за умови його обов'язкового опису, а також при наявності документів, що підтверджують їх наявність, унікальність, цінність, право власності на них.

2.4. Якщо інше прямо не передбачено умовами Договору страхування, не приймається на страхування таке майно:

2.4.1. будівлі, споруди, квартири, що визнані компетентними державними органами такими, що знаходяться у ветхому або аварійному стані;

2.4.2. майно, що розміщене на іншій території, ніж та, яка вказана у Договорі страхування;

2.4.3. особисті речі Страхувальника та членів його родини, що проживають разом із Страхувальником (одяг, взуття, білизна і т.п.),

2.4.4. готівка та цінне майно (валюта, ощадні книжки / пластикові картки, цінні папери тощо);

2.4.5. коштовне майно: вироби з дорогоцінних металів, дорогоцінних, напівкоштовних і кольорових каменів: ювелірні прикраси, дорогоцінні предмети для сервірування столу, письмове приладдя, хутро, колекції поштових марок, монет, інші колекції, картини, унікальні й антикварні предмети, художні вироби ручної роботи;

2.4.6. будь-яка зброя;

2.4.7. квартири, кімнати, таунхауси, будинки та інші споруди, що знаходяться в аварійному стані чи потребують проведення капітального ремонту;

2.4.8. квартири, кімнати, таунхауси, будинки та інші споруди, що не використовуються за призначенням;

2.4.9. предмети (обладнання), що закріплені на зовнішній стороні споруди чи балкону (антени, щогли, відкрита електропроводка, захисні козирки чи навіси тощо);

2.4.10. домашнє майно у поганому технічному стані, об'єкти, що підлягають знесенню – з моменту подання офіційної заяви або розпорядження влади, будівлі, конструктивні елементи й інженерні системи яких знаходяться в аварійному стані, а також майно, що знаходиться в них;

2.4.11. майно поза приміщеннями (будинку, квартири), що зазначені у Договорі страхування як місце знаходження застрахованого майна;

2.4.12. майно, що знаходиться у спільній власності мешканців багатоквартирних будинків та таунхаусів (наприклад, зовнішнє оздоблення, приміщення та зони спільного користування, сходові марші, ліфти та ін.);

2.4.13. майно придбане (чи виготовлене) з метою ведення підприємницької діяльності чи продажу, чи яке знаходиться на збереженні;

2.4.14. кімнатні рослини, тварини та птахи (домашні та сільськогосподарські);

2.4.15. сільськогосподарські культури, посіви, вуличні рослини, багаторічні насадження;

2.4.16. канали, криниці, комунікаційні лінії, інженерні системи, що не є власністю Страхувальника за законом;

2.4.17. теплиці;

2.4.18. бані та сауни, якщо вони становлять окрему споруду;

2.4.19. наземний транспорт (автомобілі, причеи, мотоцикли та ін.), мобільні котеджі, житлові причеи, самохідна та несамохідна будівельна, сільськогосподарська техніка, засоби водного транспорту, їх складові та приналежності, тощо;

2.4.20. отруйні, вибухові, токсичні матеріали та речовини;

2.4.21. банківські квитки, акції, грошові знаки, облігації та будь-які цінні папери, рукописи, креслення, негативи й слайди, предмети релігійного культу (крім колекцій), фотознімки;

2.4.22. аудіо- та відеокасети, дискети, компакт-диски, DVD – диски та інші носії інформації з записами та без них;

2.4.23. продукти харчування.

2.5. На підставі цих Спеціальних умов можуть бути застраховані конструктивні елементи вказаних у Договорі страхування будівель / приміщень, а також їх оздоблення та встановлене інженерне обладнання.

2.5.1. Якщо при страхуванні квартири, таунхаусу, житлового будинку, кімнати Договором страхування передбачено страхування без оздоблення, то вважається, що застраховані, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, конструктивні елементи такого нерухомого майна та інженерне обладнання.

2.5.2. Якщо при страхуванні квартири, таунхаусу, кімнати Договором страхування передбачено страхування з оздобленням, то вважається, що застраховані, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування конструктивні елементи такого нерухомого майна, інженерне обладнання та внутрішнє оздоблення.

2.5.3. Якщо при страхуванні житлового будинку Договором страхування передбачено страхування з оздобленням вважається, що застраховані, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, конструктивні елементи такого нерухомого майна, інженерне обладнання, внутрішнє та зовнішнє оздоблення.

3. Страхові випадки та страхові ризики.

3.1. Страховим випадком є факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) внаслідок пошкодження, знищення або втрати Застрахованого майна в результаті настання подій (страхових ризиків), передбачених Розділом 5 Загальних умов.

3.2. Договором страхування може бути передбачено страхування ризику пошкодження водою внаслідок виливу води з акваріумів, водних матраців, басейнів та інших подібних систем, в результаті визначених у Договорі страхування страхових випадків або результаті аварії у системах життєзабезпечення (в тому числі зливу та наливу води, систем біологічної фільтрації та регенерації), якщо вони під'єднані до системи водопостачання та/або каналізації, системах зливу або наливу води та/або фільтрації води (якщо інші умови страхування такого ризику не передбачено Договором страхування). При цьому збиток, завданий власне самій системі (акваріуму, матрацу тощо), не відшкодовується Страхувальником, якщо інше не передбачено Договором страхування.

3.3. Майно може бути застраховане як від усіх, так і від окремих страхових ризиків (груп страхових ризиків), зазначених у Загальних умовах та цих Спеціальних умовах.

3.4. У Договорі страхування може бути передбачено застосування додаткових Спеціальних умов (при цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до зазначених нижче Спеціальних умов), на підставі яких Страховик компенсує узгоджені з ним та документально підтверджені витрати Страхувальника, а саме:

3.4.1. необхідні та доцільні витрати Страхувальника на прибирання Застрахованого майна або приміщень та території, де знаходиться Застраховане майно від залишків втраченого або пошкодженого в результаті страхового випадку Застрахованого майна (наприклад, розчищення від уламків конструкцій, елементів оздоблення, частин обладнання тощо) (**витрати на прибирання та розчищення**). Зазначені витрати відшкодовуються Страховиком в межах ліміту 10% від загальної страхової суми за Договором страхування за кожним страховим випадком та сукупно за Договором страхування, якщо інший розмір ліміту не передбачений Договором страхування.

3.4.2. непередбачені необхідні та доцільні витрати Страхувальника на оренду житлового приміщення (будівлі), проживання у готелі (виключаючи вартість додаткових послуг готелю та харчування) на період здійснення відновлювальних робіт щодо Застрахованого майна, якщо воно є непридатним для постійного проживання в результаті його Пошкодження в результаті страхового випадку (**витрати на оренду**).

Житлове приміщення (будівля) вважається непридатним для постійного проживання, якщо пошкодження, завдані Застрахованому майну, становлять небезпеку для Страхувальника та членів його родини або у приміщенні (будівлі) неможливо забезпечити необхідні кліматичні та/або санітарно-гігієнічні умови проживання.

Зазначені витрати відшкодовуються Страховиком в межах ліміту 10% від загальної страхової суми за Договором страхування, але за період не більше 3 (трьох), місяців за кожним страховим випадком та сукупно за Договором страхування, якщо інший розмір ліміту та періоду не передбачений Договором страхування.

Витрати на оренду житлових приміщень (будівель) відшкодовуються за умови, що відновлення Застрахованого майна здійснюється в відповідності до нормативних строків будівництва (ремонт) подібних об'єктів. Витрати на оренду в період затримки виконання будівельних та/або ремонтних робіт з причин відсутності будівельних матеріалів, працівників для виконання робіт, недостатності коштів для оплати робіт підрядника і та ін. Страховиком не відшкодовуються.

3.4.3. необхідні та доцільні витрати щодо заміни замків у дверях, що розташовані у Застрахованих приміщеннях (спорудах), що належать Страхувальнику, в зв'язку з втратою ключів та/або поломкою замків у результаті крадіжки з незаконним проникненням, грабежу, розбою (**витрати на заміну замків у дверях**).

Зазначені витрати відшкодовуються Страховиком в межах ліміту 10% від загальної страхової суми за Договором страхування за кожним страховим випадком та сукупно за Договором страхування, якщо інший розмір ліміту не передбачений Договором страхування.

3.4.4. необхідні та доцільні витрати на передчасне повернення Страхувальника з місця відпочинку, лікування, відрядження, роботи на підставі укладеного трудового договору або іншого цивільно-правового контракту (надалі у цій Спеціальній умові – роботи) на територію страхування у зв'язку з пошкодженням Застрахованого майна в результаті страхового випадку (**витрати на передчасне повернення**). Якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, в рамках страхування витрат на передчасне повернення Страховик відшкодовує тільки транспортні витрати Страхувальника за таких умов:

- до строку закінчення відпочинку, лікування, відрядження, роботи залишилось не менше 10 (десяти) календарних днів (якщо інша кількість днів не передбачена Договором страхування);
- у зв'язку з страховим випадком Страхувальник мав приїхати з місця відпочинку, лікування, відрядження, роботи відстань більше 500 км (якщо інша відстань не передбачена Договором страхування);
- витрати на передчасне повернення з відрядження не відшкодовуються роботодавцем.

Розмір відшкодування щодо витрат на передчасне повернення виключає вартість будь-яких додаткових послуг та не може перевищувати:

- ринкової вартості авіаквитків на літак в економ-класі;
- ринкової вартості проїзду у залізничному транспорті в купе;
- вартості проїзду на автобусі.

4. Винятки та обмеження страхування.

4.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, не підлягають відшкодуванню збитки, що сталися внаслідок:

4.1.1. подій, визначених у Загальних умовах як винятки та обмеження страхування;

4.1.2. використанням Застрахованого майна не за призначенням, якщо таке використання стало причиною Пошкодження Застрахованого майна;

4.1.3. порушенням Страхувальником (Вигодонабувачем) або членами родини Страхувальника (Вигодонабувача) Загальних умов зберігання легкозаймистих або горючих рідин та вибухових речовин, Загальних умов паління у приміщеннях, Загальних умов експлуатації газового обладнання, якщо такі порушення стали причиною Пошкодження Застрахованого майна та/або збільшили розмір збитку, при цьому це виключення не застосовується щодо дій неповнолітніх дітей Страхувальника (Вигодонабувача) або дітей осіб, що з ним проживають;

4.1.4. помилок у проектуванні, будівництві, монтажі, неякісного виконання робіт, дефектів виробництва або дефектів (недоліків) матеріалів;

4.1.5. просідання та іншого руху ґрунту для нових будівель та споруд (новими визнаються будівлі та споруди, які були здані в експлуатацію після будівництва менше ніж за два роки до виявлення збитків внаслідок просідання та іншого руху ґрунту);

4.1.6. обвалу, зсуву та просідання ґрунту внаслідок промерзання та відтавання ґрунту, річкової та прибережної ерозії ґрунтів, пересихання або дренажування (осушення) ґрунту;

4.1.7. дією ґрунтових вод, якщо Договором страхування не передбачено страхування цього ризику;

4.1.8. механічної та будь-якої іншої внутрішньої поломки Застрахованого майна, якщо Договором страхування прямо не передбачено страхування цього ризику;

4.1.9. бою скла (вітрин, вітражів, скляних стін, віконного та дверного скла, віконних та дверних рам), якщо Договором страхування прямо не передбачено страхування цього ризику;

4.1.10. проведення будівельних, монтажних, ремонтних, вибухових робіт, робіт, пов'язаних із використанням корисного тепла (сушіння, копчення, зварювання, точіння та ін.), виймання ґрунту, засипання порожнин та проведення земляних робіт;

4.1.11. відключення електроенергії, опалення, газопостачання в результаті заборгованості Страхувальника за такими видами послуг або навмисного відключення постачальниками Страхувальника;

4.1.12. дій (або бездіяльності) орендарів, що користуються Застрахованим майном, або інших осіб, що використовують таке майно разом з ними, осіб, які користуються Застрахованим майном на правах оренди (найму, лізингу та подібне), якщо інше не передбачено Договором страхування;

4.1.13. погіршення споживчих властивостей майна під час його експлуатації;

4.1.14. дій Страхувальника (Вигодонабувача), осіб, які користуються Застрахованим майном на правах оренди (найму, лізингу та подібне) та/або членів їх родин, що знаходились в стані наркотичного, токсичного чи алкогольного сп'яніння;

4.1.15. зносу окремих частин, технічного браку чи перевищення терміну експлуатації майна;

4.1.16. проведення робіт з виготовлення вибухових речовин та пристроїв чи проведення хімічних і фізичних дослідів, при цьому це виключення не застосовується щодо дій неповнолітніх дітей Страхувальника або дітей осіб, що з ним проживають.

4.2. При страхуванні земельної ділянки, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, виключаються будь-які витрати на розчистку та дезактивацію забруднюючих речовин, витрати на відновлення трав'яного покриву, підсадку дерев та рослин, відновлення родючого шару ґрунту.

4.3. Страховик не приймає до розгляду випадки та не сплачує страхове відшкодування

у разі, якщо вони сталися у період відсутності Страхувальника понад 30 (тридцять) календарних днів, якщо інше прямо не передбачено умовами Договору страхування, та/або страхування у такий період письмово не було узгоджене із Страховиком.

4.4. При укладенні Договору страхування можуть передбачатись додатково інші Спеціальні винятки зі страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать чинному законодавству, цим Особливим умовам та Загальним умовам.

4.5. Окремі винятки або їх окремі частини, що вказані у п.п. 4.1– 4.3 цих Спеціальних умов, можуть бути скасовані та/або змінені та/або не застосовуватись у Договорі страхування за згодою Сторін.

5. Права та обов'язки Сторін.

5.1. На додаток до обов'язків, зазначених у Загальних умовах, **Страховальник зобов'язаний**, якщо інше не передбачено Договором страхування:

5.1.1. використовувати Застраховане майно за призначенням, з дотриманням Загальних умов експлуатації, норм та Загальних умов щодо використання газового обладнання, зберігання легкозаймистих та вибухонебезпечних речовин, паління у застрахованих приміщеннях або приміщеннях, де знаходиться застраховане майно.

6. Дії Страховальника, Страховика у разі настання страхового випадку.

6.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, при настанні події, що має ознаки страхового випадку, Страховальник повинен вчинити такі дії:

6.1.1. якомога швидше, але не пізніше 24 (двадцяти чотирьох) годин з моменту, коли Страховальник дізнався про подію, яка має ознаки страхової, повідомити Страховика про таку подію, що сталася, за телефонами Страховика (якщо інший спосіб не передбачено Договором страхування), що зазначені в Договорі страхування;

6.1.2. протягом 48 (сорока восьми) годин, якщо інше не встановлено в Договорі страхування, з моменту як Страховальник дізнався про подію, яка має ознаки страхової, особисто або надіслати факсом, поштовим зв'язком або телеграфом (якщо інший спосіб не передбачено Договором страхування) Страховику письмове підтвердження повідомлення про настання події, що має ознаки страхового випадку;

6.1.3. якомога швидше, але не пізніше 24 (двадцяти чотирьох) годин з моменту як Страховальник дізнався про подію, яка має ознаки страхової, якщо інше не передбачено Договором страхування, повідомити компетентні органи (залежно від характеру події – відомчі служби, органи пожежної охорони, аварійні служби газу, органи внутрішніх справ, пожежної охорони, аварійні служби та ін.), вимагати від них оформлення та надання документів щодо встановлення факту, причин та наслідків події, яка сталася наприклад, звернутись у:

6.1.3.1. при пожежі, ударі блискавки – пожежну службу чи державну службу з надзвичайних ситуацій. Якщо пожежа відбулася внаслідок підпалу, додатково повідомити в органи внутрішніх справ;

6.1.3.2. при настанні стихійного лиха – територіальну гідрометеорологічну службу або державну службу з надзвичайних ситуацій, житлово-експлуатаційне управління (або об'єднання співвласників багатопверхового будинку (надалі – ОСББ), інші подібні організації), що здійснює технічне обслуговування будівлі, споруди, даху та перекриттів (наприклад, у разі затоплення через опади, пошкодження через град, бурю тощо), а при їхній відсутності – виконавчі органи місцевої адміністрації;

6.1.3.3. при пошкодженні водою – житлово-експлуатаційне управління (або ОСББ, інші подібні організації), що здійснює технічне обслуговування систем водопостачання, опалення, каналізації та аналогічних систем;

6.1.3.4. при настанні вибуху побутового газу, що використовується для побутових цілей – державну газову службу, державну службу з надзвичайних ситуацій, житлово-експлуатаційне управління (або ОСББ, інші подібні організації);

6.1.3.5. при протиправних діях третіх осіб (крадіжці, грабежу, розбою) – органи внутрішніх справ;

6.1.3.6. при наїзді на застраховане майно транспортних засобів – органи МВС або інші компетентні органи;

6.1.3.7. при падінні на Застраховане майно під впливом сили тяжіння предметів або їх частин, таких як дерев, гілок, стовпів – державну службу надзвичайних ситуацій та ін.

6.1.4. зберігати вигляд, стан і розташування пошкодженого майна (залишків майна) до їх огляду представником Страховика, а також записи і документи, майно, нерухомість тощо, що будь-яким чином пов'язані із подією, що має ознаки страхового випадку, і не починати будь-яких ремонтних, відновлювальних робіт або робіт по утилізації залишків майна та/або розчищенню території, за винятком випадків, пов'язаних із необхідністю проведення аварійно-рятувальних робіт, виконання наказів і розпоряджень органів державної влади, вживання запобіжних заходів по рятуванню Застрахованого майна та зменшенню обсягів збитків, за умови попереднього узгодження зазначених дій із Страховиком;

6.1.5. вжити усіх можливих заходів щодо запобігання та зменшення розміру збитків, запитувати у Страховика інструкції щодо своїх подальших дій і діяти відповідно до отриманих інструкцій;

6.1.6. надати представнику Страховика можливість безперешкодно проводити огляд, обстеження пошкодженого майна або його залишків, розслідувати причини і обставини події, яка сталася;

6.1.7. без письмової згоди Страховика не підписувати документи, що стосуються події, та які тягнуть його (Страхувальника) майнову відповідальність чи унеможливають притягнення до відповідальності інших осіб. Така згода або відмова повинна бути надана Страховиком протягом 5 (п'яти) робочих днів після отримання ним повідомлення Страхувальника про настання події, що має ознаки страхового випадку;

6.1.8. на вимогу Страховика надати йому право на одержання записів, документації та іншої інформації, пов'язаної із подією, що має ознаки страхового випадку;

6.1.9. вчинити необхідні дії для реалізації права вимоги до винних у заподіянні збитків осіб та передати Страховику всі документи та повноваження для реалізації цього права Страховиком;

6.2. У разі отримання від Страхувальника повідомлення про подію, що має ознаки страхового випадку, Страховик вчиняє наступні дії:

6.2.1. протягом 48 (сорока восьми) годин з моменту отримання від Страхувальника повідомлення, якщо інше не передбачено Договором страхування, направляє на місце події уповноваженого представника Страховика, який у присутності Страхувальника проводить огляд пошкодженого майна або його залишків і складає Акт огляду місця події;

Якщо наслідки події, що сталася, необхідно негайно ліквідувати, Акт огляду місця події може бути складений комісією за участю представників відповідних компетентних органів і негайно надісланий Страховику разом з детальними фотографічними знімками.

7. Порядок визначення розміру збитку та страхового відшкодування.

7.1. При страхуванні за цими Спеціальними умовами Сторони керуються відповідними положеннями Загальних умов.

8. Спеціальні умови страхування цінностей (готівки тощо) у сейфах, касах, банкоматах, банківських сховищах

1. Загальні положення.

1.1. Відповідно до Загальних умов і цих Спеціальних умов страхування цінностей (готівки тощо) (надалі – Спеціальні умови) у сейфах, касах, банкоматах, банківських сховищах (надалі – Застраховане майно) укладаються Договори страхування цінностей (готівки тощо) у сейфах, касах, банкоматах, банківських сховищах (надалі – Договори страхування) із юридичними особами та фізичними особами-підприємцями (надалі – Страхувальниками).

1.2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування цінностей (готівки тощо) у сейфах, касах, банкоматах, банківських сховищах. Загальні умови такого страхування визначаються Загальними умовами. При цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.

1.3. Для цілей цих Спеціальних умов застосовуються терміни у такому тлумаченні, якщо інше не передбачено Договором страхування:

Цінності – готівка (казначейські квитки, банкноти, монети) у національній або іноземній валюті, цінні папери (акції, облігації, векселі та ін.), коштовні метали у злитках та інші цінності,

передбачені Договором страхування, що знаходяться в сейфах, касах, банкоматах або банківських сховищах.

Каса – це ізольоване приміщення, призначене для прийому, видачі і тимчасового зберігання готівки й обладнане відповідно до вимог Національного банку України (надалі – НБУ).

Банкомат або **АТМ** – це електронний програмно-технічний комплекс з вмонтованою спеціалізованою електронно-обчислювальною машиною, призначений для здійснення автоматизованих операцій прийому-видачі наявних грошових коштів, зокрема з використанням платіжних карток, передачі розпоряджень банку про перерахування грошових коштів з банківського рахунку клієнта та виконання інших операцій: оплати товарів, послуг; для автоматизованого складання документів, що підтверджують відповідні операції (видача паперових касових чеків та ін.).

Депозитарій – Національний депозитарій України або будь-який інший депозитарій, який виконує свою діяльність щодо зберігання та обліку цінних паперів у відповідності до чинного законодавства.

Банківське сховище – це ізольоване приміщення в банках, спеціально призначене для довготривалого зберігання готівки та/або цінностей у великих обсягах, система захисту якого відповідає вимогам, що пред'являються до об'єктів такого роду чинним законодавством, зокрема Національним банком України.

2. Порядок укладення Договору страхування.

2.1. Додатково до положень Загальних умов при укладенні Договору страхування, якщо Сторони не дійшли згоди щодо іншого, Страхувальник надає:

2.1.1. перелік адрес (місць дії Договору страхування) із зазначенням страхової суми за кожним та інформацією щодо ступеню захисту сейфів, кас, банкоматів, сховищ (в залежності від того, де зберігаються цінності), їх фактичного розташування та наявних засобів захисту у них.

3. Територія страхування.

3.1. Відшкодуванню підлягають збитки, заподіяні Страхувальнику в період знаходження застрахованих цінностей у касі, сейфі або банківському сховищі Страхувальника на території страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування.

4. Порядок визначення страхової суми.

4.1. Страхова сума встановлюється за згодою Сторін.

4.2. Розмір страхової суми встановлюється в розмірі дійсної вартості Застрахованого майна.

4.3. Дійсною вартістю Застрахованого майна, якщо інше не передбачено Договором страхування, для цілей страхування за цими Спеціальними умовами є:

4.3.1. для готівки – номінальна вартість, а також при операціях з іноземною валютою, вартість іноземної валюти за курсом Національного банку України на дату укладення Договору страхування;

4.3.2. для цінних паперів та інших цінностей – вартість цінних паперів на час закінчення торгів на біржі, на якій вони котируються, на дату, що передує даті укладення Договору страхування (якщо такі цінні папери котируються на біржі), або за балансовою вартістю (якщо вони не котируються на біржі) або за номінальною вартістю (для державних цінних паперів), з врахуванням витрат на відновлення або виготовлення цінних паперів.

4.3.3. для коштовних металів – вартість, що визначена відповідно до чинного законодавства України.

5. Страхові випадки та страхові ризики.

5.1. Страховим випадком є факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) внаслідок пошкодження, знищення або втрати Застрахованого майна в результаті настання подій (страхових ризиків), передбачених пп. 5.1.1-5.1.9 Загальних умов.

5.2. Майно може бути застраховане як від усіх, так і від окремих страхових ризиків (груп страхових ризиків), зазначених у Загальних умовах.

6. Винятки та обмеження страхування.

6.1. Ці Спеціальні умови страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування, **не поширюються на:**

- 6.1.1.** перевезення або транспортування готівки й інших цінностей;
- 6.1.2.** наявні гроші та інші цінності, щодо яких у Страхувальника відсутній майновий інтерес;
- 6.1.3.** банкноти, що втратили ознаки платоспроможності, та інші цінності, щодо яких втрачено можливість використання, не в результаті страхового випадку;
- 6.1.4.** цінності, що знаходяться поза касою, сейфом, сховищем, банкоматом;
- 6.1.5.** матеріальну відповідальність касира, пов'язану з помилками при видачі або прийнятті цінностей;
- 6.1.6.** зникнення (нестачу) цінностей без слідів (ознак) страхового випадку;
- 6.1.7.** цінні папери Страхувальника, що зберігаються в Депозитарії;
- 6.1.8.** цінності, що знаходяться в орендованих третіми особами сейфових депозитних скриньках;
- 6.1.9.** на збитки Страхувальника, якщо виявиться, що застраховані цінності є фальшивими або підробленими.

6.2. Якщо інше не передбачено Договором страхування, не підлягають відшкодуванню збитки, що сталися внаслідок:

- 6.2.1.** подій, визначених у Загальних умовах як винятки та обмеження страхування;
- 6.2.2.** крадіжки, грабежу, розбою при завантаженні / вийманні готівки та цінностей до або з місця зберігання або в ході їх перевезення;
- 6.2.3.** підробки цінностей або будь-якої іншої зміни у незаконний спосіб;
- 6.2.4.** таємного зникнення, нестачі цінностей або їх розкрадання працівниками Страхувальника;
- 6.2.5.** шахрайських дій персоналу Страхувальника;
- 6.2.6.** порушення порядку ведення касових операцій, що встановлені відповідними інструкціями Національного банку України;
- 6.2.7.** порушення вимог щодо технічного стану, організації охорони приміщень та місць зберігання цінностей відповідно до відповідних положень та Загальних умов, затверджених Національним банком України;
- 6.2.8.** дії продуктів горіння та заходів пожежогасіння, якщо пожежа виникла за межами території страхування (місця дії Договору страхування);
- 6.2.9.** короткого замикання, впливу електроенергії всередині банкомату.

6.3. Окремі винятки або їх окремі частини, що вказані у п.п. 6.1 – 6.2 цих Спеціальних умов, можуть бути скасовані та/або змінені та/або не застосовуватись у Договорі страхування за згодою Сторін.

7. Права та обов'язки Сторін.

7.1. На додаток до обов'язків, зазначених у Загальних умовах, **Страхувальник зобов'язаний**, якщо інше не передбачено Договором страхування:

- 7.1.1.** оформляти касові операції відповідно до вимог чинного законодавства, в тому числі встановлених Національним банком України;
- 7.1.2.** вказувати в Заяві на страхування або Договорі страхування тип і ступінь безпеки сховищ та місць зберігання цінностей;
- 7.1.3.** дотримуватись вимог щодо забезпечення збереження майна, виконувати передбачені законами, нормативними актами або Договором страхування Загальних умова охорони майна та зберігання цінностей;
- 7.1.4.** у неробочий час забезпечувати замикання і пломбування застрахованих приміщень і сховищ, а в місцях схову цінностей вживати всі необхідні заходи щодо забезпечення ступеня безпеки, передбаченої для таких місць відповідними нормативними актами;
- 7.1.5.** робити усе можливе для усунення обставин, що підвищують ступінь ризику;
- 7.1.6.** слідувати рекомендаціям Страховика щодо забезпечення додаткових заходів безпеки.

8. Зміна ступеню ризику.

8.1. На додаток до положень цих Загальних умов при страхуванні цінностей, якщо інше не

передбачено Договором страхування, **підвищенням ступеня ризику вважається:**

- 8.1.2.** переміщення в менш надійні сховища, ніж передбачені чинним законодавством та відомчими нормами та Загальних умовами або зниження ступеня надійності місць зберігання;
- 8.1.3.** ремонт або переобладнання застрахованих будинків і приміщень, а також ремонт будинків і споруд, що безпосередньо прилягають до застрахованих, або встановлення на таких будинках риштування або підйомників;
- 8.1.4.** звільнення на тривалий строк (понад 60 днів) приміщень, що безпосередньо (зверху, знизу або поряд) прилягають до застрахованого приміщення, якщо Страхувальник про це знав або мав би знати;
- 8.1.5.** припинення господарської діяльності Страхувальника внаслідок, відкликання або анулювання ліцензії;
- 8.1.6.** незастосування Страхувальником заходів щодо негайної заміни замків та будь-яких інших систем захисту в застрахованих приміщеннях і сховищах на рівноцінній у випадку, якщо ключі до таких замків втрачені або системи захисту вийшли з ладу.

9. Дії Страхувальника при настанні страхового випадку.

- 9.1.** Додатково до відповідних положень, передбачених Загальними умовами, Страхувальник у разі настання випадку, що має ознаки страхового, має:
- 9.2.** вжити заходи щодо охорони каси, сховища, банкомату (у випадку крадіжки зі зломом, грабежу, розбою, інших протиправних дій третіх осіб тощо) та/або рятування майна;
- 9.3.** після отримання дозволу відповідних органів зробити перевірку наявності коштів та інших цінностей до початку касових операцій та відновлення діяльності, склавши акт у формі, передбаченій відповідними відомчими нормами та Загальних умовами.

10. Перелік документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків. При настанні події, яка має ознаки страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування, додатково до відповідних положень Загальних умов Страхувальником надаються Страховику **такі документи:**

- 10.1.** внутрішній Акт банку про випадок (з печаткою банку);
- 10.2.** фінансові документи, що підтверджують вартість пошкодженого, знищеного або втраченого майна на момент настання страхового випадку, його рух, фактичну наявність у місці страхування на момент настання страхового випадку (бухгалтерські довідки, маршрутні листи інкасації, витяг з процесінгового центру Страхувальника про рух грошових коштів по банкомату та інші документи, що підтверджують рух цінностей, їх вартість та наявність у місці страхування на момент настання страхового випадку та ін.).

11. Порядок і умови здійснення страхового відшкодування. Додатково до відповідних положень Загальних умов розмір прямих збитків за кожним страховим випадком визначається Страховиком таким чином, якщо інше не передбачено Договором страхування:

- 11.1.** при страхуванні готівкових коштів (національної або іноземної валюти):
  - 11.1.1.** при повній втраті, знищенні – в розмірі витрат на оцінку неможливості їх обміну та за номіналом на основі завіреної виписки з касової книги в межах страхової суми та/або лімітів відшкодування за Договором страхування;
  - 11.1.2.** у випадку часткового пошкодження в межах страхової суми (на підставі експертного висновку розрахунково-касового центру Національного банку України про придатність готівкових коштів для їх подальшого використання) з вирахуванням номінальної вартості банкнот, придатних до обороту, і компенсації, отриманої за здані пошкоджені та ідентифіковані банкноти та розміру витрат на оцінку неможливості їх обміну та/або у розмірі комісії щодо обміну або вивезення у відношенні випадків з іноземною валютою. У випадках, коли експерт сховища НБУ виносить висновок про неможливість обміну пошкоджених грошових знаків, страхове відшкодування виплачується як у випадку їхнього повного знищення;
- 11.2.** по державних цінних паперах, що не котируються, – в розмірі їхньої номінальної вартості або у розмірі витрат на відновлення, заміну цінних паперів, якщо їх можливо відновити або замінити;
- 11.3.** по цінних паперах підприємств, що не котируються, – в розмірі їх балансової вартості або у розмірі витрат на відновлення, заміну цінних паперів, якщо їх можливо відновити або замінити;

11.4. по інших цінних паперах, що котируються на біржі або спеціальних аукціонах, котирування яких регулярно публікуються, – в розмірі їхньої середньоринкової вартості (середнього значення між ціною купівлі та продажу) на день настання страхового випадку або у розмірі витрат на відновлення, заміну цінних паперів, якщо їх можливо відновити або замінити;

11.5. по коштовних металах та інших цінностях – у розмірі вартості, що визначається відповідно до чинного законодавства й відповідних інструкцій та постанов або експертної оцінки.

9. Спеціальні умови страхування культурних цінностей та предметів мистецтва

1. Загальні положення.

1.1. Відповідно до Загальних умов і цих Спеціальних умов страхування культурних цінностей та предметів мистецтва (надалі – Спеціальні умови) укладаються Договори страхування культурних цінностей та предметів мистецтва (надалі – Договори страхування) з юридичними та фізичними особами-підприємцями (надалі – Страхувальниками).

1.2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування культурних цінностей та предметів мистецтва, загальні умови такого страхування визначаються Загальними умовами. При цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.

1.3. Відповідно до цих Спеціальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування, предметом страхування (надалі також – Застраховане майно) є культурні цінності та предмети мистецтва, а саме:

1.3.1. Вироби із коштовних металів, коштовного або напівкоштовного кольорового каміння:

1.3.1.1. ювелірні вироби;

1.3.1.2. інші предмети, що підпадають під цю групу та є колекційними предметам мистецтва або виставковими експонатами.

1.3.2. Предмети образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва:

1.3.2.1. картини, репродукції, гравюри, малюнки;

1.3.2.2. скульптури, статуетки, фігурки, декоративні вази, панно, підсвічники, що вироблені з кістки, дерева, металу, фарфору, кераміки, кольорового скла та інших матеріалів;

1.3.2.3. інші колекційні або окремі антикварні предмети, що є експонатами постійних або тимчасових експозицій або приватною власністю Страхувальника.

1.3.3. Рідкісні книги: художня література, зібрання творів, книги, енциклопедії, інші рідкісні та унікальні видання;

1.3.4. Будівлі, споруди, пам'ятники, що мають культурну або історичну цінність (пам'ятки історії або культури):

1.3.4.1. об'єкти, що оголошені державою Україна (або, іншою державою, якщо це прямо передбачено Договором страхування) такими, що мають культурну та історичну цінність, та знаходяться під її охороною (пам'ятники, будинки, садиби та ін.);

1.3.4.2. окремі елементи, фрагменти будівель або об'єктів, що мають культурну або історичну цінність (приміщення, фрески, вітражі, мозаїки та ін.)

1.4. За цими Спеціальними умовами, якщо інше не передбачено Договором страхування, страхування не надається щодо:

1.4.1. документів, слайдів, фотографій, що не є предметами експозиції та не мають культурної та історичної цінності;

1.4.2. цінних паперів, грошових знаків, коштовних металів у злитках, пластинах, порошку;

1.4.3. монет, орденів, медалей, предметів релігійного культу, якщо вони не є частиною колекції.

2. Порядок укладення Договору страхування.

2.1. Додатково до відповідних положень Загальних умов при укладенні Договору страхування Страхувальник, якщо інше не передбачено Договором страхування, надає:

2.1.2. перелік Застрахованого майна із зазначенням найменування (назви), автора

роботи і вартості кожного предмета, якщо на страхування передається певна кількість предметів;

2.1.3. копії договорів Страхувальника з його контрагентами (у випадку передачі Застрахованого майна для демонстрації, на експозицію або для інших цілей), а також інших необхідних для укладення Договору документів на вимогу Страховика;

2.1.4. висновок експерта щодо автентичності Застрахованого майна;

2.1.5. документи, що офіційно підтверджують вартість Застрахованого майна (наприклад, акт оцінки тощо).

3. Територія страхування.

3.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, територією страхування (місцем дії Договору страхування) може бути місце зберігання (постійного / тимчасового знаходження, експонування) Застрахованого майна.

4. Порядок визначення страхової суми.

4.1. Страхова сума встановлюється за згодою Сторін.

4.2. Розмір страхової суми не може перевищувати дійсної вартості Застрахованого майна.

4.3. Дійсною вартістю Застрахованого майна, якщо інше не передбачено Договором страхування, для цілей страхування за цими Спеціальними умовами є:

4.3.1. для виробів з коштовних металів, коштовного, напівкоштовного каміння – вартість, підтверджена експертною оцінкою, або визначена відповідно до цін на предмети такого виду та якості у комісійній торгівлі;

4.3.2. для предметів антикваріату, художніх цінностей, колекцій та інших видів цінностей, що можуть бути застраховані за цими Спеціальними умовами, – вартість, підтверджена експертною оцінкою.

4.4. Експертами можуть виступати сертифіковані експерти або експертні організації, якщо інше не передбачено Договором страхування. Експертна оцінка, якщо інше не передбачено Договором, має бути виконана не пізніше ніж за півроку до дати подання заяви на страхування. При цьому Страховик залишає за собою право призначити експерта для проведення експертизи майна, що передається на страхування, проводити експертизу як до моменту укладення Договору страхування, так і протягом строку його дії, навіть якщо це є повторна експертиза.

5. Страхові випадки та страхові ризики.

5.1. Відповідно до цих Спеціальних умов страховим випадком є факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) внаслідок знищення, пошкодження Застрахованого майна в результаті настання подій (страхових ризиків), передбачених п. 9.2 цих Спеціальних умов.

5.2. Відповідно до цих Спеціальних умов, якщо інше не передбачено Договором страхування, майно може бути застраховано на випадок пошкодження Застрахованого майна в результаті дії страхових ризиків, а саме:

5.2.1. окремих ризиків, що передбачені у Загальних умовах;

5.2.2. необережних дій;

5.2.3. **зміни режиму підтримання температури та вологості.** Під "зміною режиму підтримання температури та вологості", якщо інше не передбачено Договором страхування, слід розуміти втрату, знищення або пошкодження Застрахованого майна внаслідок раптового та непередбачуваного знищення або пошкодження або виходу з ладу обладнання, що призначене для підтримання необхідних умов зберігання Застрахованого майна (в т.ч. температури, вологості, тиску, складу відповідної газової суміші, відмінної від повітря тощо) (надалі – обладнання для підтримання температури та вологості). Страхування за цим ризиком надається за умови, що обладнання, призначене для підтримання температури та вологості, обслуговується у черговому режимі відповідною сервісною організацією, із якою у Страхувальника укладено договір на обслуговування, що діяв як на момент укладення Договору страхування, так і на момент настання страхового випадку.

При страхуванні цього ризику Страховик з урахуванням умов Розділу 8 цих Спеціальних умов не відшкодовує, якщо інше не передбачено Договором страхування, збитки, що сталися внаслідок:

5.2.3.1. порушення Загальних умов та/або умов зберігання, застосування не Загальних

умовного температурного режиму, а також недостатньої вентиляції приміщень;

5.2.3.2. проведення монтажу / демонтажу, ремонту обладнання, призначеного для підтримання режиму температури та вологості, на момент настання страхового випадку;

5.2.3.3. поломки обладнання, призначеного для підтримання режиму температури та вологості, в результаті будь-яких дефектів, що існували на момент укладення Договору страхування, та про які Страхувальник знав або повинен був знати;

5.2.3.4. поломки обладнання, призначеного для підтримання режиму температури та вологості, внаслідок помилок у конструкції, дефектів лиття або матеріалів, виробничих дефектів, якщо відповідальність за заподіяний збиток в силу гарантійних зобов'язань, закону або договору несе виробник або постачальник обладнання, або особа, що проводила їх ремонт або обслуговування;

5.2.3.5. поломки обладнання, призначеного для підтримання режиму температури та вологості, внаслідок безпосереднього впливу експлуатаційних факторів (корозії, зносу і та ін.), забруднення та інших наслідків їх нормальної експлуатації, поступової втрати ними своїх корисних властивостей;

5.2.3.6. ресурсних відмов (відмова внаслідок досягнення обладнанням граничного стану використання, закінчення експлуатаційного ресурсу);

5.2.3.7. збою (одноразової відмови або відмови, що сама може налагодитись, або відмови, що може бути усунута незначним своєчасним втручанням обслуговуючого персоналу);

5.2.3.8. відмови машин та обладнання, яку можна виправити шляхом своєчасного регулювання та рихтування, а також шляхом переустановлення або заміни програмного забезпечення.

5.2.4. зниження цінності Застрахованого майна (застосовується тільки щодо збитків внаслідок часткового пошкодження Застрахованого майна). Під "зниженням цінності Застрахованого майна", якщо інше не передбачено Договором страхування, слід розуміти зменшення вартості Застрахованого майна у порівнянні з вартістю, що бралася за основу для визначення страхової суми, на дату укладення Договору страхування в результаті дії інших застрахованих за Договором страхування ризиків, що призвели до часткового пошкодження або часткового знищення Застрахованого майна. Розмір зниження цінності Застрахованого майна підлягає визначенню на підставі експертної оцінки, що проводить узгоджений із Страховиком фахівець або експертна організація.

6. Винятки та обмеження страхування.

6.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, **не підлягають відшкодуванню збитки**, що сталися внаслідок:

6.1.1. подій, визначених у Загальних умовах як винятки та обмеження страхування;

6.1.2. крадіжки, підробки, привласнення, заміни Застрахованого майна працівниками, представниками, членами родини Страхувальника (Вигодонабувача), осіб, що користуються приміщеннями, де знаходиться Застраховане майно, на правах оренди, або за їх сприяння, якщо вони діяли у змові з третіми особами;

6.1.3. необережних дій третіх осіб або Страхувальника (Вигодонабувача) його працівників, представників, членів родини, осіб, що користуються приміщеннями, де знаходиться Застраховане майно, на правах оренди, якщо Договором страхування прямо не передбачено страхування на випадок дії такого ризику;

6.1.4. зміни режиму підтримання температури та вологості, якщо Договором страхування не передбачено страхування на випадок дії такого ризику;

6.1.5. зниження цінності Застрахованого майна, якщо Договором страхування прямо не передбачено страхування на випадок дії такого ризику;

6.1.6. реставрації, ремонту, ретуші;

6.1.7. несприятливого впливу повітря, вологи, температури, проявів внутрішніх властивостей, тобто процесу розпаду матеріалів, які були використані при створенні Застрахованого майна (помутніння фарб, іржа, окислювання).

6.2. Окремі виключення або їх окремі частини, що вказані у цих Спеціальних умовах, можуть бути скасовані та/або змінені та/або не застосовуватись у Договорі страхування за згодою Сторін.

7. Зміна ступеню ризику.

7.1. На додаток до положень Загальних умов при страхуванні за цими Спеціальними умовами, якщо інше не передбачено Договором страхування, **зміною ступеня ризику вважається:**

- 7.1.1.** переміщення Застрахованого майна в інше приміщення або заміна місця зберігання на менш захищене;
- 7.1.2.** ремонт або переобладнання місця зберігання, а також ремонт будинків і споруд, що безпосередньо прилягають до місця страхування, або встановлення на таких будинках та спорудах риштування або підйомників;
- 7.1.3.** звільнення на тривалий строк (понад 30 днів) приміщень, що безпосередньо (зверху, знизу або поряд) прилягають до місця страхування, якщо Страхувальнику про це відомо або має бути відомо;
- 7.1.4.** припинення господарської та (або підприємницької) діяльності Страхувальника на тривалий (понад 30 днів) строк;
- 7.1.5.** неприйняття Страхувальником заходів щодо негайної заміни замків, систем безпеки або захисту в місці страхування на рівноцінні у випадку, якщо ключі до таких замків втрачені та/або системи безпеки та/або захисту вийшли з ладу.

8. Порядок і умови здійснення страхового відшкодування. На додаток до положень Загальних умов застосовуються такі умови.

8.1. Тягар доказу художньої та/або історичної цінності та/або дійсної вартості Застрахованого майна, якщо інше не передбачено Договором страхування, покладається на Страхувальника.

8.2. За цими Спеціальними умовами розмір прямих збитків за кожним страховим випадком визначається Страховиком таким чином, якщо інше не передбачено Договором страхування:

- 8.2.1.** у разі втрати / знищення Застрахованого майна (якщо Застраховане майно не підлягає відновленню, реставрації або вартість такого відновлення, реставрації перевищує дійсну вартість майна Застраховане, то майно вважається втраченим / знищеним) – в розмірі дійсної вартості, але не більше страхової суми, за вирахування залишків Застрахованого майна, що мають вартість та підлягають реалізації;
- 8.2.2.** при пошкодженні Застрахованого майна – в розмірі витрат на відновлення, реставрацію в межах страхової суми. Якщо Договором страхування передбачено страхування за ризиком, вказаним у п. 5.2.4 цих Спеціальних умов то відшкодуванню також підлягає сума зниження цінності Застрахованого майна відповідно до умов п. 5.2.4 цих Спеціальних умов.

8.3. При настанні страхового випадку Страховик має право призначати або узгоджувати експерта або експертну організацію для оцінки причин, обставин та розміру збитку.

10. Спеціальні умови страхування майна «за першим ризиком»

1. Відповідно до Загальних умов і цих Спеціальних умов страхування майна «за першим ризиком» (надалі – Спеціальні умови) укладаються Договори страхування майна «за першим ризиком» (надалі – Договори страхування) із юридичними або фізичними особами-підприємцями (надалі – Страхувальниками).

2. Ці Спеціальні умови визначають особливості страхування майна «за першим ризиком», загальні умови такого страхування визначаються Загальними умовами. При цьому в Договір страхування можуть бути внесені відповідні зміни та доповнення до цих Спеціальних умов.

3. За Договором страхування, укладеним відповідно до Загальних умов та цих Спеціальних умов, Страховик надає страховий захист Страхувальнику (Вигодонабувачу) на випадок збитків внаслідок пошкодження, втрати або знищення майна за «першим ризиком».

4. Страхування за "першим ризиком", якщо інше не передбачено Договором страхування, передбачає виплату страхового відшкодування без урахування того, чи відповідає на день настання страхового випадку страхова сума вартості майна, що приймається для визначення страхової суми.

5. Майно, якщо інше не передбачено Договором страхування, вважається застрахованим з лімітом страхової суми (лімітом відшкодування) по першому (одному) страховому випадку

або серії випадків, що сталися внаслідок однієї події, незалежно від загальної вартості застрахованого майна і від кількості страхових випадків/ страхових ризиків, передбачених Договором страхування.

6. У будь-якому разі сума страхового відшкодування, що підлягає виплаті при настанні страхового випадку, не може перевищувати страхової суми (ліміту відшкодування), встановленої Договором страхування, якщо інше не передбачено ним.

7. При цьому Договір страхування припиняє свою дію з 00 годин 00 хвилин дня, що слідує за датою виплати страхового відшкодування при настанні першого страхового випадку, якщо інше не передбачено у Договорі страхування.